

409.59304

พ443ก

ร.3

การสร้างเกณฑ์การประเมินผลภาคปฏิบัติของอาจารย์ในกลุ่มวิชาศิลปะไทย
ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สังกัดกรมอาชีวศึกษา

ปริญญานิพนธ์
ของ
ไพฑูรย์ บรรลือทรัพย์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกศิลปศึกษา
กุมภาพันธ์ 2543
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปฏิญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอก
ศิลปศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

.....ประธาน
(อาจารย์สุชาติ ทินานนท์)
.....กรรมการ
(ดร. ไพฑูรย์ โพธิ์สาร)

คณะกรรมการสอบ

.....ประธาน
(อาจารย์สุชาติ ทินานนท์)
.....กรรมการ
(ดร. ไพฑูรย์ โพธิ์สาร)
.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พฤทธิ์ ศุภเศรษฐศิริ)
.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อำนาจ เย็นสบาย)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปฏิญานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกศิลปศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)
วันที่ 29 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2543

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ดีด้วยความอนุเคราะห์ของอาจารย์สุรชาติ ทินานนท์ ประธาน และดร.ไพฑูรย์ โพธิ์สาร กรรมการ ซึ่งช่วยกรุณาให้ความช่วยเหลือ แนะนำในการทำวิจัย ด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง

ขอขอบพระคุณกรรมการสอบเพิ่มเติม ผู้ช่วยศาสตราจารย์พฤทธิ ศุภเศรษฐศิริ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์อำนาจ เย็นสบาย และขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัย ซึ่งประกอบด้วย อาจารย์จุลทัศน์ พยาฆรานนท์ รศ.ปัญญา วิจินธนสาร อาจารย์แต้ม จันทมยา อาจารย์เสนห์ หลวงสุนทร และอาจารย์นเรศ ฤทธิพงษ์ ในความกรุณา ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการทำปริญญานิพนธ์

ความดีของปริญญานิพนธ์เล่มนี้ขออุทิศบูชาพระคุณบิดามารดา ครู อาจารย์ ที่ ประสาทสอนสั่งวิชาความรู้ ตลอดจนญาติมิตรผู้ให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนและให้กำลังใจด้วยดี มาโดยตลอด

ไพฑูรย์ บรรลือทรัพย์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
ที่มาและความหมายของศิลปะไทย ลายไทยและลายรดน้ำ.....	6
ศิลปะไทย.....	6
ลายไทย.....	7
ลายรดน้ำ.....	9
หลักสูตรในกลุ่มวิชาศิลปะไทย.....	10
วิธีการในการประเมินผลภาคปฏิบัติและการใช้เกณฑ์.....	12
ความหมายของการประเมินผล.....	12
การวัดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม.....	13
การประเมินผลศิลปะภาคปฏิบัติ.....	16
เกณฑ์ในการประเมินผลศิลปะภาคปฏิบัติ.....	18
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลการเรียนการสอนศิลปะ.....	21
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	26
ประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	26
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	28
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	29
การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล.....	30

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	32
5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	57
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	57
วิธีดำเนินการวิจัย.....	57
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	58
อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า.....	64
ข้อเสนอแนะ.....	68
บรรณานุกรม.....	70
ภาคผนวก.....	74
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	83

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอนและสาขาที่จบการศึกษา.....	36
2	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามวิชาศิลปะที่สอน.....	38
3	ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับแนวทาง การประเมินผลภาคปฏิบัติกลุ่มวิชาศิลปะไทยจำแนกตามรายด้าน (ทักษะในการปฏิบัติงาน).....	40
4	ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับแนวทาง การประเมินผลภาคปฏิบัติกลุ่มวิชาศิลปะไทยจำแนกตามรายด้าน (ความคิดและการประยุกต์ใช้).....	42
5	ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับแนวทาง การประเมินผลภาคปฏิบัติกลุ่มวิชาศิลปะไทยจำแนกตามรายด้าน (ความสมบูรณ์ในความงาม).....	44
6	ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับแนวทาง การประเมินผลภาคปฏิบัติกลุ่มวิชาศิลปะไทยจำแนกตามรายด้าน (การให้คะแนนรวม).....	45
7	เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติ กลุ่มวิชาศิลปะไทยแต่ละด้านจำแนกตามเพศ.....	46
8	เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติ กลุ่มวิชาศิลปะไทยแต่ละด้านจำแนกตามกลุ่มอายุ.....	47
9	เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติ กลุ่มวิชาศิลปะไทยแต่ละด้านจำแนกตามวุฒิการศึกษา.....	49
10	เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติ กลุ่มวิชาศิลปะไทยแต่ละด้านจำแนกตามประสบการณ์ในการสอน.....	51
11	เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติ กลุ่มวิชาศิลปะไทยแต่ละด้านจำแนกตามสาขาการศึกษา.....	52

12	เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติ กลุ่มวิชาศิลปะไทยแต่ละด้านจำแนกตามวิชาศิลปะที่สอน.....	53
----	---	----

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ศิลปะ คือ ผลงานที่มนุษย์สร้างขึ้นด้วยความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการของตน เพื่อสนองความต้องการของคนและสังคม ดังนั้นศิลปะของไทยจึงหมายความว่าผลงานที่คนไทยสร้างขึ้นด้วยวัสดุและวิธีการให้เป็นรูปแบบต่าง ๆ เพื่อสนองความต้องการของคนและสังคมนับตั้งแต่คนไทยยึดบริเวณสุวรรณภูมินี้เป็นแหล่งพำนักอาศัยมาจนถึงปัจจุบัน (อารี สุทธิพันธุ์. 2516 : 109)

ศิลปะไทยนับได้ว่าเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของชาติไทยซึ่งมีมาช้านาน โดยเฉพาะผลงานทางด้านจิตรกรรมไทยที่เริ่มมีมาตั้งแต่สมัยพุทธประวัติมากรรมและสถาปัตยกรรม ดังเช่นจิตรกรรมฝาผนังไทย ภาพเขียนบนสมุดภาพโบราณที่ทำด้วยใบลานหรือกระดาษสมุดข่อย ศิลปะที่กล่าวถึงนี้ได้มีการตกแต่งด้วยลายเส้นที่แสดงถึงเรื่องราว ตลอดจนการใช้สีที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว ภาพเขียนที่ใช้เขียนประกอบในสมุดไทยใช้สีฝุ่นเช่นเดียวกับที่ใช้เขียนบนฝาผนัง บางทีก็ใช้ผสมกับรักทาหีบหรือลงเป็นพื้น เป็นต้น นอกจากนั้นยังมีการตกแต่งลวดลายต่างๆ นีลบนวัตถุต่าง ๆ เช่น ถมเงิน งาจำหลัก ไม้จำหลัก ลายรดน้ำ ลายประดับมุก และอื่น ๆ จึงกล่าวได้ว่าจิตรกรรมไทยมีความสูงส่งและทรงคุณค่ามากมาย มีเอกลักษณ์ที่เป็นของตนเอง โดยเฉพาะลายรดน้ำซึ่งใช้เขียนตามตู้พระธรรม บานประตู และหน้าต่างโบสถ์วิหาร หรือสถานที่ต่าง ๆ มีกรรมวิธีของตนเองโดยเฉพาะ มีภาพวิจิตรพิสดารมาก (ทรงวิทย์ แก้วศรี. 2538 : 30-32)

เอกลักษณ์ของชาติดังกล่าวนี้ เป็นหลักฐานที่แสดงให้เห็นว่าชาติไทย มีวัฒนธรรมที่สูงเพียงใด อย่างไร บุคคลในชาติมีจิตใจที่สูง นุ่มนวล อ่อนโยน กล้าหาญ ละเอียดอ่อน เมตตาปรานี (วรรณิกา ณ สงขลา. 2518 : 56) นอกจากนั้นศิลปะยังมีประโยชน์ในแง่ของการพัฒนาทางด้านจิตใจของคนในสังคมด้วยเช่นกัน ด้วยเหตุผลที่ว่าคนในสังคมมีความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้องอันเป็นพื้นฐานแห่งศิลปะนั้น เพราะคุณค่าของศิลปะไม่ได้จำกัดเฉพาะอยู่ที่รูปแบบภายนอกของสิ่งที่สร้างขึ้น แต่ยังมีคุณค่าอื่นแอบแฝงอยู่ ซึ่งอาจแลเห็นด้วยตาแต่ถ่ายทอดไม่ได้ และศิลปะไทยส่วนใหญ่ก็เป็นเช่นนั้นมาก (จุลทัศน์ พยาฆรานนท์. 2519 : 4-5)

ด้วยเหตุผลเพื่อการจรรโลงศิลปะไทยไว้ไม่ให้สูญหาย จึงมีการบรรจุวิชาที่เกี่ยวข้องกับศิลปะไทยไว้ในหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาศิลปกรรม ของ กรมอาชีวศึกษา โดยกำหนดรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับศิลปะไทยเป็นวิชาบังคับไว้ในหมวดวิชาชีพเฉพาะในการ

เรียนสาขาวิจิตรศิลป์ และสาขาการออกแบบ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ ความชำนาญในทักษะวิชาชีพเพื่อนำไปประกอบอาชีพได้ต่อไป (กรมอาชีวศึกษา. 2538 : 2-3)

พิตร ทองชั้น (2511 : 10) กล่าวว่าวิชาศิลปะนับว่าเป็นวิชาที่มีการพัฒนาในเรื่องของหลักสูตร การเรียนการสอน และการวัดผลที่ค่อนข้างซับซ้อนกว่าในสาขาวิชาอื่นๆ ในขณะที่วิชาต่างๆ เหล่านี้มีการทดลอง ค้นคว้า และวิจัยกันมากมายในเรื่องของหลักสูตร วิธีสอน อุปกรณ์ในการสอน ตลอดจนการวัดผล โดยปรากฏว่ามีเทคนิคและวิธีการต่างๆ หลากอย่างหลายประการ มีแบบทดสอบต่าง ๆ ทั้งที่ครูสร้างขึ้นเอง และเป็นมาตรฐาน

ข้อที่อาจารย์สอนศิลปะภาคปฏิบัติได้ปฏิบัติกันเป็นประจำ คือ การใช้การวัดผลด้วยการตรวจผลงานที่มอบหมาย ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผลงานปฏิบัตินั้นเป็นกิจกรรมที่จับได้ว่าเป็นหัวใจของการเรียนรู้ด้านศิลปะ เพราะการฝึกปฏิบัติกิจกรรมจะทำให้เกิดการสังสรรค์ทักษะ ประสบการณ์ และความรู้ความเข้าใจต่างๆ การเรียนรู้ทางทัศนศิลป์ศึกษาไม่อาจบรรลุผลที่ดีได้แม้แต่น้อย ถ้าการเรียนรู้ภาคทฤษฎีเป็นเพียงการรับฟังคำบรรยายเท่านั้น เพราะคุณค่าของศิลปะคือผลงานที่รับรู้ได้ ในขณะที่ผู้เรียนฝึกภาคปฏิบัติ ซึ่งนอกจากจะเป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์ทางศิลปะ และความงามแล้ว ยังได้สร้างคุณค่าอื่น ๆ ให้กับตนเองด้วย กระบวนการทำงานและผลงานศิลปะที่ฝึกปฏิบัติจึงเป็นปัจจัยหลักของการศึกษาทางศิลปะ (วิรุณ ตั้งเจริญ. 2526 : 120-121)

ขณะเดียวกันที่วิชาที่เกี่ยวข้องกับศิลปะไทยนั้นเป็นรายวิชาที่เน้นในด้านภาคปฏิบัติเป็นสำคัญ และสำหรับการวัดด้านปฏิบัตินั้น มีสิ่งที่จะต้องวัดอยู่ด้วยกัน 2 ประการ คือ ความสามารถและทักษะในการปฏิบัติงาน กับ การวัดทางด้านพฤติกรรมของนักเรียน ในส่วนของความสามารถและทักษะเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน ได้แก่ (โกวิท ประวาลพุกษ์. 2523 : 106)

1. การวัดการปฏิบัติงาน (Procedure) ได้แก่ การวัดวิธีการ ทักษะ และเทคนิคในการปฏิบัติงาน เช่น วิธีการร้องเพลง วิธีใช้เครื่องมือในการทดลอง วิธีการวาดภาพ เป็นต้น

2. การวัดผลงาน (Product) ได้แก่ การวัดผลงานที่เด็กทำ โดยการนำผลงานที่ทำเสร็จแล้วมาประเมินด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น ผลงานการพิมพ์ การเขียนรายงาน สมุดงาน การวาดภาพ เป็นต้น

การประเมินเป็นวิธีการศึกษาความจริงในด้านคุณค่า หรือค่าของข้อเท็จจริงในแง่ต่างๆ การประเมินจึงเป็นกระบวนการที่ไม่ง่ายและทำได้ยาก เพราะต้องอาศัยปรัชญา วิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ ความรอบรู้ในเนื้อหา และการใช้วิจารณญาณอันสมเหตุสมผลในทุกขั้นตอนของการดำเนินงาน ความหมายของการประเมินได้มีการพัฒนามาอย่างต่อเนื่อง ดังนี้ (ศิริชัย กาญจนวาสี. 2536 : 6, 19)

1. การประเมินเป็นสิ่งเดียวกับการวัดผลการเรียนรู้ของผู้เรียน (Measurement-oriented)
2. การประเมินเป็นกระบวนการศึกษาสิ่งต่าง ๆ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัย (Research-oriented)
3. การประเมินเป็นการตรวจสอบการบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ (Objectives-oriented)
4. การประเมินเป็นการช่วยเสนอสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ (Decision-oriented)
5. การประเมินเป็นการเสนอสารสนเทศแก่ผู้เกี่ยวข้องทั้งหลายด้วยการบรรยายอย่างลุ่มลึก (Description-oriented)
6. การประเมินเป็นการตัดสินคุณค่าของสิ่งที่มุ่งประเมิน (Judgment-oriented)

การประเมินผลภาคปฏิบัติ จึงเป็นการพิจารณาความสามารถของบุคคลในการทำงานตามจุดมุ่งหมาย ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับสิ่งที่อยู่ในลักษณะของรูปธรรมโดยการรับรู้ทางประสาทสัมผัส ซึ่งวิธีการประเมินจะเป็นการเลียนแบบชีวิตจริงในระดับต่าง ๆ ตั้งแต่ระดับความเป็นจริงที่ต่ำสุดจนถึงระดับสูงสุดด้วยการสอบข้อเขียนถึงการปฏิบัติจริง ทั้งนี้เพื่อพิจารณาประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ดังนั้นการสร้างหลักเกณฑ์ในการประเมินผลงานภาคปฏิบัติในวิชาศิลปะขึ้นจึงเป็นเรื่องที่สำคัญประการหนึ่ง เนื่องจากในการประเมินผลภาคปฏิบัติของนักศึกษาโดยอาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปะในปัจจุบันต่างก็มีวิธีการเฉพาะที่เป็นของตนเอง รวมทั้งการใช้ความรู้สึกเข้าไปเกี่ยวข้องด้วย การวิจัยนี้จะช่วยให้อาจารย์ผู้สอนมีเกณฑ์สำหรับการประเมินผลภาคปฏิบัติที่สามารถยึดถือและใช้ประโยชน์ได้โดยเฉพาะในกลุ่มวิชาศิลปะไทยซึ่งเป็นวิชาชีพเฉพาะสำหรับนักศึกษา สามารถช่วยให้อาจารย์ประเมินผลการเรียนของนักศึกษาได้อย่างถูกต้อง แม่นยำ และเป็นมาตรฐานที่น่าเชื่อถือยิ่งขึ้น อันนับได้ว่าเป็นการพัฒนาเครื่องมือในการวัดผลภาคปฏิบัติในวิชาศิลปะให้มีความก้าวหน้าทัดเทียมกับในสาขาวิชาอื่นอีกประการหนึ่ง

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทยของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สังกัดกรมอาชีวศึกษา
2. เพื่อกำหนดเกณฑ์ประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทยของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สังกัดกรมอาชีวศึกษา

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ทำให้ได้แบบประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทยของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพสำหรับอาจารย์ผู้สอนในกลุ่มวิชาศิลปะไทยสามารถนำแบบประเมินผลนี้ไปใช้เพื่อเป็นเกณฑ์ในการประเมินผลภาคปฏิบัติของนักศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรเป็นอาจารย์ผู้สอนนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาศิลปกรรม ในวิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 38 แห่ง ในปีการศึกษา 2542 จำนวน 152 คน โดยเป็นผู้สอนอยู่ในสาขาวิชาจิตรศิลป์ สาขาวิชาการออกแบบ และสาขาวิชาศิลปหัตถกรรม ตามรายวิชา ดังนี้

23012208 รายวิชาศิลปะไทย

23022203 รายวิชาศิลปะประจำชาติ

23012306 รายวิชาจิตรกรรมไทย 1

23012307 รายวิชาจิตรกรรมไทย 2

23013901 รายวิชาลายรดน้ำ

ตัวแปรที่ศึกษา คือ

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน สาขาที่สำเร็จ และรายวิชาที่สอน
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ เกณฑ์ประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทย

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. เกณฑ์ประเมินผลภาคปฏิบัติ หมายถึง รายการที่ใช้พิจารณาความสามารถในการเรียนภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทย ประกอบด้วยรายการด้านทักษะในการปฏิบัติงาน ด้านความคิดและการประยุกต์ใช้ ด้านความสมบูรณ์ในความงาม และด้านการพิจารณาให้คะแนนรวม
2. แนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติ หมายถึง ความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนในกลุ่มวิชาศิลปะไทยเกี่ยวกับการประเมินผลงานภาคปฏิบัติในการเรียนในกลุ่มวิชาศิลปะไทยของนักศึกษา ซึ่งประกอบด้วยความคิดเห็นในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

2.1 ด้านทักษะในการปฏิบัติงาน โดยเน้นทักษะในการเขียนให้ถูกต้อง และแม่นยำ

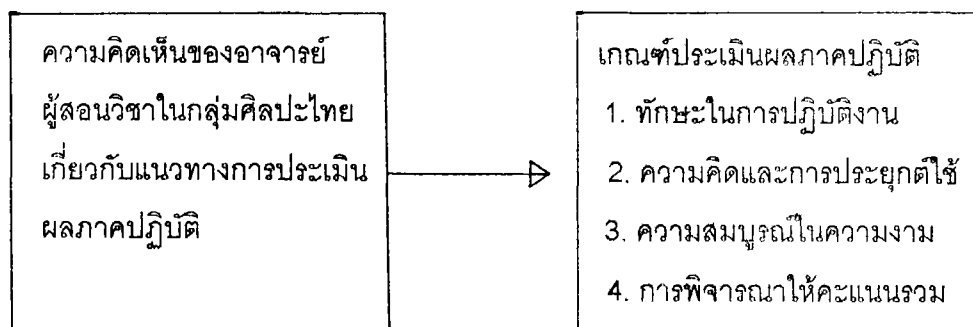
2.2 ด้านความคิดและการประยุกต์ใช้ โดยเน้นการออกแบบ การใช้จินตนาการ ต่อเติมและการจัดตกแต่งภาพ

2.3 ด้านความสมบูรณ์ในผลงาน เน้นความสามารถในการจัดภาพ และ องค์ประกอบศิลป์ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

2.4 ด้านการพิจารณาให้คะแนนรวม เป็นการกำหนดค่าคะแนนสำหรับด้านทักษะ ในการปฏิบัติงาน ด้านความคิดและการประยุกต์ใช้ และด้านความสมบูรณ์ในผลงาน

3. กลุ่มวิชาศิลปะไทย หมายถึง รายวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2538 กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ประเภทวิชาศิลปกรรมในสาขาวิชา วิจิตรศิลป์ และสาขาวิชาการออกแบบ ได้แก่ รายวิชาศิลปะไทย (23012209) ศิลปะประจำชาติ (23022203) จิตรกรรมไทย1 (23012306) จิตรกรรมไทย 2 (23012307) และลายรดน้ำ (23013901)

กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้นำเสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้าไว้ดังนี้ คือ

1. ที่มาและความหมายของศิลปะไทย ลายไทยและลายรดน้ำ
2. หลักสูตรในกลุ่มวิชาศิลปะไทย
3. วิธีการในการประเมินผลภาคปฏิบัติและการใช้เกณฑ์
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลการเรียนการสอนวิชาศิลปะ

1. ที่มาและความหมายของศิลปะไทย ลายไทยและลายรดน้ำ

1.1 ศิลปะไทย

มูลเหตุในการสร้างงานศิลปะไทย เนื่องจากช่างไทยต้องการแสดงออกถึงความคิด และอารมณ์ตามคติ หรือความเชื่อ เพื่อตอบสนองความต้องการของบุคคล ความศรัทธาในพระพุทธศาสนา และเพื่อความต้องการของสังคมไทย คือ

1. เพื่อตอบสนองความศรัทธาในพระพุทธศาสนา ช่างไทยสร้างสรรค์งานพุทธศิลป์ด้วยความศรัทธาเพื่อเป็นพุทธบูชา และเพื่อจูงใจให้ผู้ชมเกิดความเลื่อมใสในพระพุทธศาสนา ศิลปะไทยแต่โบราณจึงสร้างสรรค์ขึ้นเพื่อพระพุทธศาสนาเป็นสำคัญ โดยการสร้างพระพุทธรูปปางต่าง ๆ เรื่องราวของศิลปะก็เกี่ยวเนื่องคติและความศรัทธาในพระพุทธศาสนา นอกจากนั้นยังมีการสร้างศิลปะไทยเพื่อจูงใจให้เห็นความดีงามของขนบธรรมเนียมประเพณีทางศาสนาของไทยอีกด้วย

2. เพื่อสนองความต้องการส่วนบุคคล ความปรารถนาพื้นฐานของมนุษย์นั่นก็คือ การได้แสดงออกซึ่งอารมณ์ และความคิด เพื่อสร้างสรรค์งานศิลปะตามคติและความเชื่อ กล่าวคือช่างไทยต้องการแสดงออกถึงความปิติยินดี การเกิด การแก่ และการถ่ายทอดความรู้สึกในความรัก ความปรารถนาพื้นฐานอีกอย่างหนึ่งของมนุษย์ คือ ความต้องการความสะดวกสบายและความสุขทางกาย จึงมีการสร้างเครื่องมือใช้สอยที่จำเป็นในชีวิตประจำวันตามประเพณี และความเป็นอยู่แบบไทย มีทั้งความสวยงามที่เป็นลักษณะประจำชาติ และมีหน้าที่ใช้สอยตามวัตถุประสงค์

3. เพื่อตอบสนองความต้องการของสังคมไทย ความปรารถนาของสังคมในการอยู่ร่วมกันอย่างมีเกียรติและเป็นสุข ศิลปะมีส่วนร่วมในการแสดงออกตามความปรารถนาของ

สังคม และเป็นสื่อกลางในการประกาศ หรือแสดงให้เห็นทราบเป็นอนุสรณ์แด่บุคคลสำคัญที่เคารพนับถือ เพื่อให้ปวงชนสักการะ

สรุปได้ว่าศิลปะไทย เป็นศิลปะประจำชาติ ซึ่งมีลักษณะรูปแบบ ลวดลายที่สร้างสรรค์ขึ้นด้วยอุดมคติอันเป็นเอกลักษณ์ ตลอดจนมีความอ่อนช้อย สวยงาม และมีแบบแผนที่ได้มีการสืบทอดกันมาตั้งแต่สมัยโบราณจนถึงปัจจุบัน (วิรัตน์ พิชญ์ไพฑูรย์. 2528 : 1-4)

1.2 ลายไทย

ลายไทย คือ รูปแบบอันประกอบด้วยเส้นเขียนหรือแกะสลักโดยมีความงดงามเป็นที่นิยมนับถือเป็นแบบอย่างของศิลปะประจำชาติไทย และมีมิติต่อกันว่าเกิดจากรูปแบบของธรรมชาติ นำมาประดิษฐ์ให้อยู่ในรูป ทรง และเส้นที่อ่อนช้อยประกอบกันขึ้นเป็นลวดลายที่เห็นว่างดงาม (ปฏิพัทธ์ ดารดาษ. 2538 : 17)

กล่าวได้ว่าลายไทยเป็นศิลปะการเขียนภาพลวดลายเส้นที่มีเอกลักษณ์เป็นของไทย ช่างเขียนลายไทยได้รับความบันดาลใจจากธรรมชาติของดอกบัว แล้วนำมาผูกเป็นลวดลาย (วิรัตน์ พิชญ์ไพฑูรย์. 2528 : 25-26) ดังเช่น ลายกนกซึ่งเป็นแม่ลายของลายไทยนั้น พระเทวาทินิมิต. (2517 : 3-4) กล่าวว่าเกิดจากการนำเอาสิ่งของตามธรรมชาติมาดัดแปลงขึ้น บางท่านว่าเกิดจากดอกบัวผ่าซีก บางท่านว่าเกิดจากรวงข้าว และบางท่านก็ว่าเกิดจากเปลวไฟ เพราะมีลายกนกวงข้าว และลายกนกเปลวไฟรวมอยู่ด้วย

ลายไทย เป็นศิลปะคู่บ้านคู่เมืองมาแต่โบราณกาล ตั้งแต่เริ่มประวัติศาสตร์ชาติไทย และได้วิวัฒนาการมาตั้งแต่สมัยสุโขทัย อยุธยาและรัตนโกสินทร์จนถึงจุดสมบูรณ์เป็นเอกลักษณ์ของชาติ ลายไทยมีความอ่อนพลิ้ว ถ้าปรากฏที่ใดจะทำให้ที่แห่งนั้นสูงค่าสง่างามเป็นพิเศษ ลายไทยมีหลักการ มีทฤษฎี มีที่มา ที่เกิดและวงศ์ตระกูลทางศิลปชั้นเยี่ยมของโลกก็ว่าได้ (น. ณ ปากน้ำ. 2524 : 2)

ลายไทยเป็นลายที่มีความอ่อนช้อย งดงาม และสามารถที่จะนำไปผูกลายเป็น รูป ร่าเงต่าง ๆ ได้อย่างกว้างขวาง ช่างเขียนไทยโบราณได้เขียนลายไทยประดับตกแต่งงานศิลปะต่างๆ ที่เห็นได้อย่างชัดเจน คือการประดับสิ่งก่อสร้าง เช่น การใช้ลายหน้ากระดานประดับขอบฐาน หรือเป็นเส้นขอบตามแนวนอน ลายกลีบบัวที่ใช้เป็นลายประดับที่ชั้นบัวหงายหรือบัวคว่ำ สำหรับลายกลีบบัวนี้ยังสามารถแบ่งแบ่งลายภายในให้ละเอียด แล้วนำไปประดับตกแต่งเป็นองค์ประกอบทางศิลปะ เช่น ที่รองรับพระพุทธรูปและเครื่องราชูปโภค และยังมีการนำมาใช้ในงานสถาปัตยกรรมไทยมาก ดังเห็นได้จากโบสถ์ วิหาร เป็นต้น ลายกรวยเชิงใช้ประดับโคนเสาอาคารของสถาปัตยกรรมไทย และลายเฟืองอุบะใช้ประดับส่วนบนของเรือนธาตุ เป็นต้น

ลายไทยเป็นศิลปะของไทยอย่างหนึ่งที่รวมอยู่ในจำพวกจิตรศิลป์ วิธีผูกและเขียนลายเหล่านี้จะต้องเรียนกันเป็นเวลานานทีเดียวจึงจะใช้งานได้ ในสมัยโบราณผู้ที่หัดเขียนลายไทยจะต้องฝากตัวอยู่กับครูนับเป็นเวลาตั้งสิบปี ครูจะหัดให้เขียนเรื่อยไปวันละเล็กละน้อย เริ่มตั้งแต่ลายกนกสามตัวไปจนถึงลายที่เรียกว่า กนกนารีที่เป็นลายกนกซ้อนกันหลายตัว จนชำนาญดีแล้วจึงให้คิดผูกลายขึ้นด้วยตนเอง (พระเทพวชิรมิตร. 2517 : 4-5) ซึ่งคล้ายกับคำอธิบายของ ปฐิพัทธ์ ดารดาษ (2539 : 11) ที่ว่าการฝึกหัดเขียนลายไทย หรือการปฏิบัติขั้นต้นว่า เพื่อให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ หรือหลักวิชา ต้องมีความขยันหมั่นเพียรในการฝึกหัดเขียนลาย ขณะเดียวกันก็ต้องมีการพิจารณาอย่างละเอียดถี่ถ้วน การเรียนในตอนต้นนั้นต้องเขียนตัวหนึ่งซ้ำๆ กันหลายๆ ครั้ง จนจำได้แม่นยำทั้งทรงตัว และส่วนปลีกย่อยที่ผสมอยู่ในตัวของมันด้วย นอกจากนั้นยังต้องเขียนให้ได้ทั้งซ้ายและขวา เขียนยอดขึ้นยอดลง จะให้หันเหไปทางใดก็ได้ คือ เขียนให้ยอดลายหันได้รอบตัวนั่นเอง แล้วจึงค่อยหัดเขียนตัวอื่นต่อไป

วิทย์ พิณคันเงิน (2520 : 8-9) อธิบายหลักเกณฑ์การร่างภาพลายไทยไว้ว่า ควรเขียนโครงร่างภายนอกก่อน แล้วจึงเขียนลายภายในโครงร่างที่หลัง ซึ่งจะทำได้สัดส่วนและความถูกต้อง เกี่ยวกับการระบายสีนั้น ควรระบายอย่าให้ล้ำเส้นสีเลอะเทอะ ต้องรักษาความสะอาดและความประณีต ต้องตัดเส้นพื้นและตัวลายเสียให้เรียบร้อยก่อน จึงระบายสีพื้นและตัวลาย ซึ่งคล้ายคลึงกับ พัทธกิจ สายัณห์ (ม.ป.ป. : 9-10) ที่กล่าวถึงวิธีการตัดเส้นลายไทยว่า การฝึกหัดตัดเส้นจะต้องตัดเส้นจากทางซ้ายมาทางขวา และตัดเส้นจากตอนบนมาตอนล่าง ซึ่งการตัดเส้นต้องพยายามให้เป็นเส้นโค้ง เส้นคม อย่าให้เส้นขาดเว้าแหว่งได้ การตัดเส้นต้องลากเส้นให้หมดทุกเส้น และแต่ละเส้นให้เท่ากันติดต่อกันไปด้วย

หลักในการเขียนและประดิษฐ์ลายไทยที่ดีนั้น ประกอบด้วย (โพธิ์ ใจอ่อนนุ่ม. : ง)

1. ความอ่อนโยนของเส้นตัวลาย การวางจังหวะตัวที่ใกล้เคียงกันนั้นต้องต่างกัน
2. การแบ่งระยะตัวลายที่พอเหมาะ ไม่มีถี่ ๆ ห่าง ๆ
3. การจัดช่องไฟหรือที่ว่างโดยมีระยะที่เหมาะสม
4. การใช้เถาลายอ่อนช้อย และมีการประดิษฐ์พลิกแพลงต่าง ๆ เช่น การประดิษฐ์

ตัวกาบ นกคาบ ยอดเถา

5. ลายที่ผูกก็ต้องให้อยู่ในหมู่เดียวกัน เพราะลายที่ได้ดังกล่าวนั้น จะทำให้แลดูเพิลิดเพิลิน ไม่น่าเบื่อ

1.3 ลายรดน้ำ

ลายรดน้ำ เป็นศิลปะที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับปรัชญา และความเชื่อทางพุทธศาสนาและเป็นการสะท้อนความเป็นจริงในสังคมในยุคนั้น ๆ จัดเป็นศิลปกรรมแนวประเพณีประเภทหนึ่ง ศิลปะลายรดน้ำส่วนใหญ่ปรากฏที่วัดซึ่งเป็นศูนย์กลางสำคัญในการดำรงชีวิตของสังคม ดังนั้นจึงมีเนื้อหาเกี่ยวกับพุทธศาสนา พุทธประวัติ นิทานชาดก ทั้งนี้เพื่อเป็นการชักจูงให้น้าวให้ประชาชนเกิดความเลื่อมใสในพุทธศาสนา ความงดงามของศิลปะลายรดน้ำอยู่ที่การจัดวางสัดส่วนที่สัมพันธ์กัน ทำให้เกิดความรู้สึกที่นุ่มนวลตามแบบอย่างของไทย

ลายรดน้ำเป็นส่วนประกอบที่ช่วยเสริมเติมแต่งให้งานศิลปกรรม และเครื่องใช้ของ คนไทยให้มีความงดงามขึ้นอย่างมาก มีการใช้ลายรดน้ำให้เป็นประโยชน์ คือ ใช้ตกแต่งอาคารและสิ่งก่อสร้าง ได้แก่ การแต่งเสา ผนังและเพดานของปราสาท และศาลาโบสถ์ วิหาร หอไตร ฯลฯ และใช้ตกแต่งภาชนะเครื่องใช้ ได้แก่ การตกแต่งตู้ใส่เสื้อผ้าที่ใช้กันในสมัยโบราณ ตู้พระธรรม สำหรับใส่พระคัมภีร์ ตู้หนังสือสวดพระมาลัย ส่วนที่ใช้ตกแต่งภาชนะอื่น ๆ ก็มีจำพวกของโบราณ ได้แก่ พานหมาก ตะลุ่ม หมวก ใบพาย เป็นต้น (วิบูลย์ ลีสุวรรณ. 2519 : 128)

ในเรื่องของการเรียนการสอนลายรดน้ำ อาจารย์แถม จันทมยา ให้หลักในการสอนไว้ว่า เริ่มต้นให้นักศึกษาฝึกหัดใช้สายตาในการลอกลายจากของโบราณ เช่น ลายรดน้ำจากตู้พระธรรมต่างๆ ของสมัยอยุธยาในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ โดยท่านจะทำหน้าที่แนะนำและช่วยเหลือให้นักศึกษาสามารถร่างภาพได้ถูกต้อง ขั้นต่อไปเป็นการเขียนลายโดยการย่อส่วน และขยายส่วนจากของเดิม ขณะนั้นท่านก็จะช่วยนักศึกษาเขียนได้ถูกสัดส่วน และขั้นที่ยากที่สุดซึ่งน้อยคนจะทำได้ดี คือ การออกแบบลวดลาย หรือการผูกลายที่ถูกต้องลงบนพื้นที่ที่กำหนดให้ไว้ (มนัส อารยพัฒน์. 2520 : 114)

หลักการที่สำคัญของการเขียนลายรดน้ำมีดังนี้

1. ต้องทำพื้นกระดานรักสำหรับไว้เขียนลาย
2. ต้องประกอบลวดลาย และออกแบบเขียนลาย
3. ต้องรู้วิธีประสมน้ำยาสำหรับเขียน
4. ต้องรู้หลักการเคียวรักไว้เช็ดปิดทองที่เขียนลาย

ซึ่งเทคนิคทั้ง 4 ประการนี้ ผู้ทำต้องอาศัยความชำนาญในการประดิษฐ์งานของตนขึ้นมา โดยใช้ความอดทนและมีใจรักเป็นสำคัญ งานจะดีหรือไม่ดีนั้นยังเกี่ยวข้องกับความสามารถ ความศรัทธาและกำลังใจอีกด้วย

สำหรับในเรื่องของการเขียนลาย อัจฉรา คำเมือง (2514 : 9-10) ได้สรุปไว้ว่า ในการผูกลายและเขียนลายเบื้องต้นนั้น เป็นสิ่งสำคัญในการแสดงออกถึงฝีมือของช่าง สีทองที่ติดกับพื้นดำจะแสดงความอ่อนช้อยของเส้นในลายไทย เปลววงนกแต่ละตัวต้องการเส้นที่หนักแน่น ฉียบคม ภายหลังจากการปิดทองแล้ว เส้นและเปลววงนกจะต้องไม่ขาดหายไป ดังนั้นจึงจะนับว่าช่างนี้มีฝีมือได้ ซึ่งวิธีการนี้เมื่อดูอย่างผิวเผินจะเห็นว่ายาก แต่ถ้าผู้ที่ไม่ชำนาญและฝีมือไม่เที่ยงตรงในการเขียนลายเส้นแล้ว ย่อมจะเห็นว่าต้องมีความสามารถฝึกปรือ และมีใจรักในงานมากจึงจะทำได้ ด้วยเหตุนี้ผู้เป็นช่างจึงมีวิธีฝึกกลายเส้นเบื้องต้นเสียก่อนด้วยการหัดเขียนด้วยเส้นพู่กัน แล้วหัดเป็นขั้น ๆ ดังนี้

1. หัดตีเส้นตรงด้วยพู่กัน ตีเป็นเส้นยาว ๆ ให้เส้นน้ำยาเสมอกันตลอด
2. หัดเขียนเส้นวงกลมให้เส้นน้ำยาเท่ากัน
3. การเขียนรูปภาพประดิษฐ์ เขียนโครงนอกใช้พู่กันเส้นโต เขียนลวดลายบรรจุ

ภายในภาพใช้พู่กันเส้นรองลงมาตามลำดับ

การหัดเขียนเส้นตรงและวงกลมนี้เพื่อเป็นการฝึกหัดเลี้ยงพู่กันให้เสมอกัน เพื่อให้เกิดความชำนาญ ไม่ให้มือสั่น เมื่อเขียนลายรดน้ำจะได้ไม่เสีย เพราะถ้ามือสั่นจะทำให้เห็นตรงที่ปิดทองเป็นคลื่นไม่เรียบร้อย ทำให้งานเสียคุณค่าไป ดังนั้นการเขียนลายเส้นจึงมีส่วนสำคัญมากทีเดียว

2. หลักสูตรในกลุ่มวิชาศิลปะไทย

การเรียนในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2538 ประเภทศิลปกรรม ของกระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดให้นักศึกษาต้องเรียนรายวิชาต่าง ๆ ตามโครงสร้างของหลักสูตรซึ่งประกอบด้วยหมวดวิชาพื้นฐาน หมวดวิชาชีพพื้นฐาน วิชาชีพเฉพาะ วิชาชีพเลือก การฝึกงาน หรือการทำโครงการ หรือการทำโครงการวิชาชีพ หมวดวิชาเลือกเสรี และหมวดกิจกรรม โดยรายวิชาที่จัดไว้ในหลักสูตรมีทั้งภาคทฤษฎีล้วน ภาคปฏิบัติล้วน และวิชาที่มีทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติรวมกัน ซึ่งมีการกำหนดหน่วยกิตในการเรียนไว้ดังนี้ (กรมวิชาการ. 2538 : ก-ข, 1-138)

เรียนภาคทฤษฎี 1 คาบเรียนต่อสัปดาห์ตลอดภาคเรียน ไม่น้อยกว่า 16 คาบเรียน รวมกับเวลาของการวัดผล ไม่น้อยกว่า 18 คาบเรียน มีค่า 1 หน่วยกิต

เรียนภาคปฏิบัติ 2-3 คาบเรียนต่อสัปดาห์ตลอดภาคเรียน ไม่น้อยกว่า 32-48 คาบเรียน รวมเวลาของการวัดผล ไม่น้อยกว่า 36-54 คาบเรียน มีค่า 1 หน่วยกิต

สาขาวิชาที่มีการจัดการเรียนการสอนรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับศิลปะไทยนั้น ได้แก่ สาขาวิชาจิตรศิลป์ ซึ่งกำหนดรายวิชาศิลปะไทยไว้ในหมวดวิชาชีพเฉพาะ และรายวิชาจิตรกรรมไทยไว้ในวิชาชีพเลือกของกลุ่มจิตรกรรม และกลุ่มวิจิตรศิลป์ สาขาวิชาการออกแบบ ได้กำหนดรายวิชาศิลปะไทยไว้ในหมวดวิชาชีพเฉพาะ และสาขาวิชาศิลปหัตถกรรม กำหนดรายวิชาศิลปะไทยไว้ในหมวดวิชาชีพเฉพาะ ส่วนรายวิชาลายรดน้ำกำหนดให้อยู่ในหมวดวิชาเลือกเสรี

รายละเอียดของวิชาในกลุ่มศิลปะไทยมีดังนี้

23012209 ศิลปะไทย 0-4-2

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาหลักความงามตามคตินิยมของศิลปะไทย วิธีการวาดลายเส้น การระบายสีและการปั้น ลวดลายพื้นฐาน ลวดลายประกอบสถาปัตยกรรมไทย ลวดลายประกอบประติมากรรม

23022203 ศิลปะประจำชาติ 0-4-2

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาหลักการสร้างความงามของลวดลายตามคตินิยมของศิลปะไทย และการปฏิบัติงานฝึกทักษะเกี่ยวกับงานศิลปะประจำชาติ การเขียน การคัดลอกลายไทยด้วยดินสอดำ ปากกา พู่กัน ลักษณะลายเส้นและระบายสี

เพื่อให้มีทักษะและความรู้ ความเข้าใจในการเขียนลวดลายประจำชาติ สามารถปฏิบัติงานตามแบบที่กำหนด

23012306 จิตรกรรมไทย 1 0-5-2

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาหลักการพื้นฐานจิตรกรรมไทย เกี่ยวกับการใช้วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ การเตรียมพื้น การเขียนลวดลาย การเขียนภาพตัวพระ นาง ยักษ์ ลิง ทิวทัศน์ สถาปัตยกรรม การระบายสี และตัดเส้น

ปฏิบัติการใช้วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ การเตรียมพื้นจิตรกรรมไทย การเขียนลวดลาย การเขียนตัวพระ นาง ยักษ์ ลิง ทิวทัศน์ สถาปัตยกรรม ด้วยเทคนิควิธีการวาดลายเส้นและระบายสี

23012307 จิตรกรรมไทย 2 0-5-2

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาหลักการคัดลอกภาพจิตรกรรมไทยเกี่ยวกับการระบายสี ตัดเส้นและเทคนิควิธีการแก้ปัญหาในการใช้วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ เตรียมพื้นจิตรกรรม การตัดเส้นตัวพระ นาง ยักษ์ ลิง

ทิวทัศน์ และสถาปัตยกรรม

ปฏิบัติการใช้วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ ในการเตรียมจิตรกรรมไทย การคัดลอกตัวพระนาง ยักษ์ ลิง ทิวทัศน์ สถาปัตยกรรม จากจิตรกรรมฝาผนัง หรือจากสื่อสิ่งพิมพ์ และฝึกสร้างภาพจิตรกรรมไทยขึ้นใหม่ ด้วยเทคนิควิธีการวาดลายเส้น และการระบายสี ตัดเส้น

เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ และมีทักษะในการใช้วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ การเตรียมพื้นจิตรกรรมไทย การคัดลอกและการสร้างภาพขึ้นใหม่จากงานจิตรกรรมฝาผนังโบราณ

23013901 ลายรดน้ำ

0-3-1

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาการใช้วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ ตลอดจนกระบวนการในการเขียนลายรดน้ำ

ปฏิบัติงานเขียนลายรดน้ำตามขั้นตอนดังนี้ การออกแบบลาย การเตรียมพื้น การปูลาย การลอกลาย การเขียนเส้นหยดน้ำและการลงรักปิดทอง บนวัสดุพื้นระนาบและภาชนะรูปทรงโค้งมน

เพื่อให้มีทักษะในการเขียนลายรดน้ำบนวัสดุพื้นระนาบ และภาชนะรูปทรงโค้งมน

3. วิธีการในการประเมินผลภาคปฏิบัติและการใช้เกณฑ์

3.1 ความหมายของการประเมินผล (Evaluation)

การประเมิน คือ การตัดสินคุณค่าของสิ่งที่มีประเมิน นิยามนี้เป็นผลมาจากแนวคิดและการบุกเบิกของนักวิจัยหลายคนที่ยืนยัน เป้าหมายของการประเมินอยู่ที่การตัดสินคุณค่าของสิ่งที่จะประเมิน (Determining of worth or value) โดยผู้ประเมินจะต้องมีความเชี่ยวชาญในหลักการสังเกตและเหตุผล ถ้าผู้ประเมินไม่ได้ตัดสินคุณค่าของสิ่งที่ประเมิน ถือว่าผู้ประเมินนั้นยังทำหน้าที่ไม่สมบูรณ์ การประเมินตามนัยดังกล่าวได้ถูกนำไปใช้ปฏิบัติโดยมีรูปแบบที่แตกต่างกัน เช่น การตัดสินคุณค่าโดยผู้เชี่ยวชาญ (Professional judgement) การตัดสินคุณค่าตามวิชาชีพ (Professional review) เป็นต้น (ศิริชัย กาญจนวาสี. 2536 : 18)

ภัทธา นิคมานนท์ (2532. : 2) กล่าวว่า การประเมินผล หมายถึงการนำเอาข้อมูลทั้งหลายที่ได้จากการวัดผลมาพิจารณาเพื่อหาข้อสรุปหรือประเมินค่าตีราคา กล่าวง่าย ๆ ว่าเป็นการนำเอาข้อมูลที่ได้รวบรวมมาเป็นเครื่องมือในการตัดสินใจ โดยการประเมินผลนี้ผู้ประเมินจะต้องมีข้อมูลมากเพียงพอเพื่อนำมาเปรียบเทียบ พิจารณากลับกรองให้รอบคอบแล้วจึงสรุปออกมา

ขณะที่สุนันท์ ศลโกสุม (2524. : 15-16) ได้ให้นิยามว่าการประเมินผล หมายถึงกระบวนการในการตัดสิน วินิจฉัย ตีราคา ลงสรุป สิ่งสำเร็จรูปสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างมีหลักเกณฑ์ โดย

การประเมินผลต้องมี 2 ส่วนประกอบ คือ คำลงสรุป คำวินิจฉัย ซึ่งเรียกส่วนนี้ว่าการตัดสิน และ ส่วนที่สอง คือเกณฑ์หรือมาตรฐานในการประเมินเสียก่อน ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ อินทร์ ศรีคุณ (2522. : 23) ที่กล่าวว่า การประเมินผล หมายถึงการวัด (appraising) คุณค่าของการศึกษาที่กำลังดำเนินอยู่ เช่น หลักสูตร รายวิชา หรือกระบวนการสอน แต่โดยทั่วไปแล้ว การประเมินผลในประการหลังนี้ ดำเนินการไปเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจ แนวทางที่สะดวกที่สุดที่จะพิจารณาความหมายของการประเมินผล คือการพิจารณาคุณค่าของการวัด โดยการพิจารณาเปรียบเทียบผลที่ได้จากการสังเกต (ข้อมูลจากการกระทำ) ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษากับ มาตรฐานหรือเกณฑ์ที่ปรารถนาหรือตั้งไว้

ข้อดีของนิยามดังกล่าว คือ การบรรจุเป้าหมายของการประเมินในแง่ของการตัดสินคุณค่า ภาพของการประเมินจึงมีความสมบูรณ์ขึ้นในแง่บทบาทของการวัด การบรรยาย และการตัดสินคุณค่า ถ้าผู้ประเมินมีความรอบรู้ทั้งในด้านวิธีการประเมินและเนื้อหา หรือผู้ประเมินมีประสบการณ์ หรือความเชี่ยวชาญในเรื่องนั้น จะทำให้ผลการประเมินมีน้ำหนักน่าเชื่อถือ และเป็นประโยชน์ แต่ถ้าผู้ประเมินขาดคุณสมบัติ อาจก่อให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับความเที่ยงตรงของข้อมูลที่ได้ และความเหมาะสมของเกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสิน

สรุปได้ว่าการประเมินผล หมายถึง กระบวนการในการตัดสินตีค่าลงสรุปเพื่อพิจารณาความเหมาะสม หรือหาคุณค่าของคุณลักษณะและพฤติกรรม เช่น ผลการเรียน ผลการปฏิบัติ โดยอาศัยข้อมูลหรือรายละเอียดที่ได้จากการทดสอบ และการวัดผลเป็นหลัก และใช้วิจารณ์- ญาณประกอบการพิจารณา ดังนั้นในการประเมินผลต้องมีการดำเนินการอย่างมีขั้นตอน ได้แก่ การทดสอบและวัดผล เกณฑ์การพิจารณา และการตัดสินใจ

3.2 การวัดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

บลูม (Bloom. 1981 : 121-123) ได้แบ่งจุดประสงค์ของวิชาต่าง ๆ ออกเป็น 3 ด้าน คือ ความรู้ความคิด (Cognitive domain) ความรู้สึก (Affective domain) และการปฏิบัติ (Psycho-motor domain)

พฤติกรรมด้านการปฏิบัติ (Psycho-motor domain) เป็นเรื่องเกี่ยวกับการกระทำ (Doing) อย่างมีทักษะในการดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ โดยแบ่งระดับของพฤติกรรมทางด้าน การปฏิบัติตามระดับความซับซ้อนของการกระทำออกเป็น 5 ชั้น คือ

1. การรับรู้ (Perception) เช่น การรับรู้วัตถุ ปริมาณ หรือความสัมพันธ์

2. การเตรียมพร้อมปฏิบัติ (Mental set) เป็นการเตรียมการปรับตัว หรือความพร้อม ในการกระทำ หรือประสบการณ์เฉพาะ

3. การตอบสนองตามที่มีคนนำ (Guided response) เป็นก้าวแรกของการพัฒนา ทักษะ การตอบสนองตามที่มีคนนำ ก็คือการแสดงพฤติกรรมโดยเปิดเผยของแต่ละคน ภายใต้คำแนะนำของผู้สอน สิ่งที่ได้เคยทำมาก่อน ก็พร้อมที่จะตอบสนองได้

4. ปฏิบัติได้ (Mechanism) เรียนรู้การตอบสนองจนเป็นนิสัย ในระดับนี้ผู้เรียนจะ สัมฤทธิ์ในความมั่นใจในสิ่งนั้น รวมทั้งระดับทักษะของการกระทำ

5. การตอบสนองที่ซับซ้อน (Complex overt response) ในระดับนี้แต่ละความ สามารถกระทำโดยกลั่นเนื้อซึ่งถือว่าซับซ้อน เพราะแบบของการเคลื่อนไหวที่ต้องการในระดับนี้ ต้องมีทักษะในระดับสูง (โกวิท ประวาลพุกษ์. 2523 : 20-29)

ส่วนประกอบของจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ได้แก่

1. พฤติกรรมที่คาดหวัง (Expected behavior) หมายถึงพฤติกรรมที่คิดว่าผู้เรียนจะ แสดงออกมาให้สังเกตได้ เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนแล้ว

2. สถานการณ์ (Condition) คือการกำหนดเนื้อหา และกิจกรรมที่สอดคล้องกับการ เรียนการสอน

3. เกณฑ์ (Criteria) หมายถึง ข้อความที่อธิบายให้ทราบว่า ผู้เรียนจะต้องปฏิบัติให้ดี เพียงใด หรือพฤติกรรมของผู้เรียนควรจะอยู่ในระดับใด จึงจะได้รับการยอมรับว่าผู้เรียนมีพฤติกรรมที่คาดหวังจริง

การตั้งเกณฑ์ในจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมนั้นอาศัยหลักการเรียนเพื่อรอบรู้ (Mastery learning) ที่ว่า การที่จะยอมรับว่าคนใดมีความรอบรู้ในเรื่องใด คนนั้นจะต้องรอบรู้ในเรื่องนั้นร้อยละ 80-90 นั่นคือการยอมรับว่าคนนั้นเปลี่ยนพฤติกรรมแล้ว บรรลุพฤติกรรมแล้ว หรือสัมฤทธิ์ผลตามจุดประสงค์แล้ว

การปฏิบัติจริง เป็นวิธีการสอบวัดอีกอย่างหนึ่งในกลุ่มประสบการณ์ที่มีการลงมือทำ ทั้งนี้เพื่อต้องการทราบว่าผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่เรียน หรือที่ฝึกฝนมาปฏิบัติหรือแก้ปัญหาได้จริงหรือไม่ เมื่อผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง ผู้สอนก็จำเป็นต้องทำการวัดและประเมินผลการปฏิบัติ นั้น โดยพิจารณาถึงคุณภาพของงานที่ปฏิบัติ (ผลงาน) และขบวนการปฏิบัติ (วิธีการ) ควบคู่กันไป

ดังนั้นในการประเมินผลงาน ผู้ประเมินจะต้องพิจารณาการปฏิบัติงาน 2 ประการ คือ

1. วิธีการในการปฏิบัติ (Procedure) เป็นการวัดผลเพื่อทราบว่า ผู้ถูกประเมินนั้นได้มีวิธีการในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่ เช่น ใช้วัสดุ อุปกรณ์ อย่างประหยัดหรือไม่

ใช้เครื่องมือได้อย่างถูกต้องหรือไม่ มีการวางแผนในการทำงานหรือไม่ และปฏิบัติงานเสร็จในเวลาที่เหมาะสมหรือไม่เพียงใด เป็นต้น

2. ผลงาน หรือผลผลิต (Product) เป็นผลงานที่ได้จากการปฏิบัติงานนั้น ๆ โดยพิจารณาคุณภาพว่าอยู่ในระดับใด ซึ่งในการตัดสินจะต้องมีเกณฑ์กำหนดงานทั้งด้านคุณภาพและปริมาณ

3.3 วิธีการประเมินผลภาคปฏิบัติ

การประเมินผลงานสามารถกระทำได้หลายวิธี ในที่นี้จะกล่าวถึงวิธีการจัดอันดับคุณภาพของงาน และการใช้บัตรบันทึกผลงาน

1. การจัดอันดับคุณภาพของงาน การประเมินผลงานในลักษณะนี้ส่วนใหญ่จะ ใช้กับการประเมินผลผลิต เพราะมีหลักฐานในการนำมาพิจารณาเพื่อจัดอันดับคุณภาพของผลผลิตนั้นได้ การจัดอันดับคุณภาพจะต้องทำทุก ๆ ลักษณะ โดยกำหนดเกณฑ์แต่ละด้านจนครบ แล้วแปลงเป็นคะแนนมารวมกันตามหลักเกณฑ์การประเมินผล

2. การใช้แบบบันทึกผลงาน วิธีนี้เหมาะสำหรับที่จะประเมินในระหว่างการปฏิบัติ โดยพิจารณาถึงวิธีการปฏิบัติ ดังนั้นการประเมินผลโดยใช้บัตรบันทึกผลงานจะต้องใช้การสังเกตประกอบ

แบบประเมิน เป็นเครื่องมือที่ใช้เพื่อช่วยในการวัดสิ่งต่าง ๆ ที่ไม่สามารถวัดออกมาได้เป็นตัวเลขโดยตรง เป็นการวัดและประเมินผลในลักษณะของมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) ซึ่งฮ็อบกินส์ และแอนตีส (Hopkins and Antes) กล่าวว่า มาตราส่วนประเมินค่านี้สามารถใช้ในกรณีที่เป็นข้อความ เป็นการประเมินค่าคุณลักษณะของสิ่งที่จะวัดออกมาเป็นตัวเลข

ขั้นตอนในการสร้างมาตราส่วนประเมินค่า มีดังนี้

1. กำหนดเนื้อหาที่จะประเมินตามธรรมชาติของเนื้อหา หรือลักษณะของกิจกรรมนั้น
2. กำหนดจำนวนระดับที่จะประเมินค่า
3. กำหนดนิยาม หรือความหมายของแต่ละระดับ
4. โอกาสที่จะประเมินนักเรียนในแต่ละระดับเท่ากัน
5. ใบบันทึกการประเมิน ต้องเตรียมให้ง่ายต่อการประเมินนักเรียนแต่ละคนต้องมีการเลือกและฝึกผู้ที่จะทำการประเมิน

ลัวัน สายยศ และอังคณา สายยศ (2528 : 143-146) ได้แบ่งแบบประเมินในลักษณะมาตราส่วนประเมินค่าไว้ 5 ประเภท คือ

1. แบบบรรยาย (Descriptive rating scale) เป็นมาตราการจัดอันดับในแต่ละระดับในรูปแบบของการบรรยายทางภาษา แต่ละขั้นตอนมีการเขียนคำบรรยายไว้ด้วย ตามปกติจะแบ่งออกเป็น 3-7 ขั้น เมื่อเลือกขั้นใดขั้นหนึ่งแล้ว ก็ต้องทำบันทึกลงไปในระดับที่เลือก โดยทำเครื่องหมายเอาไว้

2. แบบตัวเลข (Numerical rating scale) สร้างขึ้นโดยให้รหัสตัวเลขวัดลักษณะต่าง ๆ ของแต่ละบุคคล รหัสตัวเลขจัดขึ้นแทนคำบรรยาย เช่น 1 หรือ 0 แทนสิ่งที่ไม่เกิดขึ้นเลย 2 นาน ๆ ถึงจะเกิด นอกจากนี้อาจจะอยู่ในรูปของการถามความคิดเห็นต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด แล้วแปลงตัวหนังสือออกมาเป็นตัวเลข คือ ชอบมากที่สุด คือ 5 ชอบมาก คือ 4 ปานกลาง คือ 3 ไม่ชอบ คือ 2 ไม่ชอบที่สุด คือ 1

3. แบบกราฟ (Graphic rating scale) เป็นการจัดอันดับให้ทำเครื่องหมายบนเส้นตรง

4. แบบเปรียบเทียบ (Comparative rating scale) แบบนี้จะมีเกณฑ์ที่กำหนดไว้ แล้วนำสิ่งที่จะวัดมาเปรียบเทียบกับแตกต่างจากเกณฑ์มากน้อยเท่าใด

5. การจัดอันดับ (Ranking) การแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มก่อน เป็นกลุ่มดี ปานกลาง และ เลว จากนั้นในแต่ละกลุ่มนำมาเปรียบเทียบ และเรียงอันดับกันใหม่ แล้วจึงนำอันดับของแต่ละกลุ่มมาเรียงเชื่อมต่อกัน

3.4 การประเมินผลศิลปะภาคปฏิบัติ

ลักษณะการประเมินผลศิลปะภาคปฏิบัติ ไอส์เนอร์ (Eisner, 1972 : 208-209) ได้กล่าวถึงลักษณะในการประเมินผลโดยการตัดสินเปรียบเทียบไว้ 3 ลักษณะ คือ

1. การเปรียบเทียบกับตนเอง เพื่อให้รู้ถึงระดับความสามารถ อารมณ์ และความเข้าใจของผู้เรียน ว่ามีการเจริญงอกงามเพิ่มขึ้นมากน้อยแค่ไหน เช่น การเปรียบเทียบผลงานศิลปะที่ทำเมื่อตอนต้นภาคเรียนกับผลงานศิลปะที่ทำเมื่อปลายภาคเรียน

2. เปรียบเทียบกับเพื่อนร่วมชั้น เพื่อให้รู้ถึงระดับความสามารถและการปฏิบัติงานของกลุ่ม การเปรียบเทียบลักษณะนี้จำเป็นต้องคำนึงถึงวุฒิภาวะของผู้เรียนด้วย เช่น การเปรียบเทียบว่าใครมีความชำนาญในการเขียนภาพมากที่สุด หรือว่าใครมีความคิดสร้างสรรค์มากที่สุด

3. เปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน เป็นการเปรียบเทียบที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของวัตถุประสงค์ในการสอน และกิจกรรม เพื่อให้ผู้เรียนได้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

นอกจากนั้น วิรัตน์ พิชญ์ไพญญ์ (2520 : 63-69) ได้กล่าวถึงแนวทางในการประเมินผลภาคปฏิบัติไว้ ดังนี้

1. ด้านทักษะในงานศิลปะ การตรวจให้คะแนน เน้นทักษะในการเขียนได้อย่างถูกต้อง งดงามและเรียบร้อย

- 1.1 ความสามารถในการใช้แสง และเงา
- 1.2 ความสามารถในการเขียนภาพด้วยวิธีการต่าง ๆ
- 1.3 ความสามารถในการใช้วัสดุและเครื่องมือ
- 1.4 ความสามารถในการทำงานศิลปะได้อย่างเรียบร้อยเหมือนแบบ

2. ด้านความคิดและการออกแบบ การตรวจให้คะแนนจะเน้นการออกแบบการใช้จินตนาการต่อเติม และการจัดภาพตกแต่ง

- 2.1 ความสามารถในการใช้หลักทางศิลปะ
- 2.2 ความสามารถในการสร้าง และแสดงเหตุผลสมผล
- 2.3 ความสามารถในการสร้าง และค้นพบความสัมพันธ์ในการออกแบบ

3. ด้านการนำไปใช้การตรวจให้คะแนน เน้นการแก้ปัญหา และการนำไปใช้ได้สมเหตุสมผล

- 3.1 ความสามารถในการแก้ปัญหาการใช้ทั่วไป
- 3.2 ความสามารถในการมองเห็นแบบลักษณะโครงสร้างทางศิลปะที่เหมาะสมในความงามและการใช้สอย

4. ด้านความนิยมในความงาม การตรวจให้คะแนนเน้นความสามารถในการพิจารณาประเมินผล การเลือกได้ถูกต้อง เหมาะสม รวดเร็ว

- 4.1 ความนิยมที่เกิดจากความรู้สึกภายใน
- 4.2 ความนิยมที่อาศัยประสบการณ์ และการปฏิบัติ

5. ด้านความแม่นยำ การตรวจให้คะแนน เน้นการให้คะแนนอยู่ที่การเขียนมีส่วนสัดส่วน ช่วงจังหวะที่ถูกต้อง แน่นอน รวดเร็ว และได้ภาพจำนวนมาก

- 5.1 ความสามารถในการทำงานได้ถูกต้อง รวดเร็ว
- 5.2 ความสามารถในการเข้าใจในสัดส่วน ขนาด สี และรายละเอียดของศิลปะได้ แน่นอน ถูกต้องรวดเร็ว

6. ด้านการเสนองานศิลปะ การตรวจให้คะแนนเน้นการให้คะแนนที่การเขียน การจัดองค์ประกอบ และการเขียนบรรยายประกอบสั้น ๆ ได้เหมาะสม น่าเลื่อมใส

- 6.1 ความสามารถในการสร้างงานศิลปะได้ถูกต้องงดงามตามที่ประสงค์หรือคำสั่ง
- 6.2 ความสามารถในการอธิบาย หรือเขียนคำบรรยายงานศิลปะให้ผู้อื่นเข้าใจได้

3.5 เกณฑ์ในการประเมินผลศิลปะภาคปฏิบัติ

เกณฑ์ (Criteria) หมายถึง ระดับหรือมาตรฐานที่ถือว่าเป็นความสำเร็จของการดำเนินงานหรือผลของการดำเนินงาน เกณฑ์จึงเป็นตัวตัดสินคุณภาพของการปฏิบัติหรือผลที่ได้รับ เกณฑ์อาจได้มาจากมาตรฐานทางวิชาชีพ มาตรฐานการกระทำ หรือระดับความคาดหวังที่พึงประสงค์ของกลุ่มผู้เกี่ยวข้องต่าง ๆ เช่น มาตรฐานที่กำหนดโดยผู้เชี่ยวชาญ ความต้องการที่แท้จริงของผู้รับบริการ ค่านิยมของสังคม เป็นต้น (ศิริชัย กาญจนวาสี. 2536 : 76)

เราสามารถจำแนกเกณฑ์ออกเป็น 2 ประเภท คือ เกณฑ์สัมพัทธ์ (Relative criteria) และ เกณฑ์สัมบูรณ์ (Absolute criteria) โดยเกณฑ์สัมพัทธ์ เป็นเกณฑ์ที่พัฒนามาจากประสบการณ์ในการเปรียบเทียบผลระหว่างโครงการ หรือเปรียบเทียบกับผลที่ทำมาแล้ว หรือเปรียบเทียบกับปกติวิสัย (Norm) ของการจัดโครงการโดยทั่วไป สำหรับเกณฑ์สัมบูรณ์ เป็นเกณฑ์ที่พัฒนามาจากหลักเหตุผลเกี่ยวกับมาตรฐานของสิ่งนั้น หรือความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ อันเป็นที่ยอมรับ หรือคุณภาพของสิ่งนั้นอันเป็นที่ยอมรับของผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ

เมื่อพิจารณาถึงกฎเกณฑ์ที่จะนำมาใช้ตัดสินหรือประเมินคุณค่าผลงานศิลปะนั้น คลีเวอร์ (Cleaver. 1966 : 43-44) ได้ศึกษาปัญหาการตัดสินคุณค่าทางศิลปะ ซึ่งการตัดสินคุณค่างานศิลปะประกอบด้วย การตัดสินทั้งในส่วน of สิ่งที่มีมองเห็นและมองไม่เห็น บางครั้งสิ่งที่มองเห็นจะปรากฏเป็นวัตถุอย่างชัดเจน ในผลงานศิลปะไม่สามารถแยกออกเป็น ส่วน ๆ ได้ สิ่งที่เป็นไปได้ในการพิจารณา คือ พิจารณาความชำนาญของผู้สร้างสรรค์ผลงาน ในการนำเอาความทรงจำมาสร้างให้ปรากฏ แต่ความซับซ้อนจะเกิดขึ้นในงานที่ไม่ปรากฏเป็นวัตถุที่มองเห็นได้ และงานที่เป็นนามธรรม เราสามารถตัดสินด้วยการจำกัดขอบเขตของสิ่งที่นำมาแสดง และการกำหนดขอบเขตเรื่องราว เวลาและสถานที่ ศิลปินต้องสร้างอารมณ์ความรู้สึกให้เกิดแก่ผู้ชมด้วย ทักษะคติในการตัดสินคุณค่ามีอยู่ด้วยกันจำนวนมาก แต่มีที่คาบเกี่ยวกันอยู่ 3 ส่วน คือ

1. ลัทธิวัตถุ (Objectivism) สมมติให้กฎเกณฑ์การตัดสินมีความสมบูรณ์ได้มาตรฐาน ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้
2. ลัทธิจิตใจ (Subjectivism) พิจารณาการตัดสินงานศิลปะจากจิตใจของแต่ละคน
3. ลัทธิความสัมพันธ์ (Relativism) การมองในแง่นี้ ถือว่าวัตถุใด ๆ ที่อยู่ในวัฒนธรรมจะมีมาตรฐานด้วย การตัดสินผลงานต้องตัดสินตามพื้นฐานทางวัฒนธรรมของผลงานนั้น ๆ ไม่ใช่ตัดสินตามวัฒนธรรมของผู้ตัดสิน

เบียร์ดสเลย์ (Beardsley 1958 : 78) ระบุเกณฑ์กลางมาตรฐานสากลของตนในการประเมินค่าของผลงานไว้ ดังนี้

1. เอกภาพ เป็นเกณฑ์ประเมินคุณค่ารวม ๆ ด้านต่าง ๆ คือ
 - 1.1 การจัดภาพ
 - 1.2 ความเป็นตัวของตัวเอง
 - 1.3 ความสัมพันธ์ของวัสดุและเทคนิค
 - 1.4 เรื่องราว
2. ความละเอียดซับซ้อน เป็นเกณฑ์ประเมินเกี่ยวกับสิ่งต่อไปนี้
 - 2.1 การเลือกใช้องค์ประกอบที่มองเห็นได้หลากหลายไม่ซ้ำกันเกินไป
 - 2.2 จินตนาการที่ซับซ้อน
3. ความเข้มข้นของความรู้สึก เป็นเกณฑ์ประเมินปฏิกิริยาทางความรู้สึกที่สามารถรู้สึกได้จากการพิจารณาผลงานนั้น
 - 3.1 ความมีชีวิตชีวาไม่จืดจาง
 - 3.2 ความกล้าในการแสดงออก
 - 3.3 การกระตุ้นความสนใจ
 - 3.4 มีแนวเรื่องที่เด่นชัด เช่น สนุกสนาน เจ็บปวด ฯลฯ

มิเชล (Michael. 1983 : 39-41) ได้เสนอเกณฑ์ที่ใช้ในการวัดและประเมินผลงานศิลปะภาคปฏิบัติ โดยแบ่งออกเป็นด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. การสื่อสารข้อคิดเห็น การแสดงออก (Communication/Expression) ได้แก่
 - 1.1 การแสดงความสามารถด้านความคิดเห็นที่มีต่องานศิลปะ
 - 1.2 การแสดงความรู้สึกทางอารมณ์ได้อย่างชัดเจนในงานศิลปะ
 - 1.3 การแสดงออกถึงความเข้าใจในเนื้อหา ทฤษฎีของงานศิลปะ
 - 1.4 การแสดงออกที่เป็นลักษณะเฉพาะตัว
 - 1.5 การแสดงออกความคิดเห็นจากการสื่อความหมายของงานศิลปะแขนงต่าง ๆ
2. ความเชื่อมั่น ความมั่นใจในตนเอง (Confidence/Self-esteem) ได้แก่
 - 2.1 ความมั่นใจในความสามารถของตนเองด้านความคิด ความรู้สึก และความเข้าใจในการสื่อความหมายจากงานศิลปะ

2.2 ความมั่นใจในการใช้สื่อของศิลปะเพื่อการประยุกต์ มีความพึงพอใจ ภาควิชา
ใจในงานของตน

- 2.3 ยอมรับต่อการเปลี่ยนแปลงความคิดร่วมกับผู้อื่น
- 2.4 สร้างความพอใจ ความภาคภูมิใจจากผลงานของตนเอง
- 2.5 การเน้นจุดเด่น การปรับปรุงจุดด้อยของตนเอง
- 2.6 ความสามารถในการตัดสินใจ
- 2.7 การเป็นผู้นำในการแสดงออกทางศิลปะ
- 2.8 ความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างคุณค่าทางสุนทรียภาพกับ

ชีวิตของตน

- 3. การพัฒนาด้านการรับรู้ (Perceptual development) ได้แก่
 - 3.1 พัฒนาการการรับรู้ส่วนประกอบพื้นฐานศิลปะด้วยจักขุสัมผัส
 - 3.2 พัฒนาการการรับรู้ส่วนประกอบพื้นฐานศิลปะด้วยโสตสัมผัส ฯลฯ
 - 3.3 มีความเข้าใจถึงคุณค่าการมองแบบจักขุสัมผัส โสตสัมผัส ฯลฯ ที่แตกต่าง

กัน

- 3.4 มีความรู้สึกถึงคุณค่าของรูปร่าง สี เส้น น้ำหนัก องค์ประกอบของศิลปะ
- 4. องค์ความรู้ทางสุนทรียภาพและความต่อเนื่อง (Aesthetic organization and

consistency) ได้แก่

- 4.1 มีความเข้าใจในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างความคิดและวัตถุศิลปะเพื่อการ

แสดงออก

- 4.2 มีระบบประสาทในการจัดองค์ประกอบศิลปะ
- 4.3 มีความเข้าใจในคุณค่าของความคิด
- 4.4 ความรู้สึก ความเข้าใจในหลักการจัดภาพเป็นความสมดุล
- 4.5 จังหวะ ความแตกต่าง ความประสานกลมกลืน ความขัดแย้ง ฯลฯ
- 4.6 มีความสามารถในการจัดภาพให้มีเอกภาพ
- 4.7 มีเจตคติที่ดีต่อสิ่งแวดล้อม
- 4.8 มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาด้านสุนทรียภาพ
- 4.9 มีทัศนคติที่ดีต่อสุนทรียภาพในรูปแบบต่าง ๆ
- 5. ความรู้ลึกในสาขาศิลปะ (Knowledge of the field of art) ได้แก่
 - 5.1 ความรู้ ความเข้าใจในเชิงปฏิบัติการการใช้เครื่องมือ

- 5.2 มีจินตนาการในการใช้เครื่องมือ
- 5.3 มีความรู้ ความเข้าใจในการวิเคราะห์รูปแบบ โครงสร้างของงานศิลปะ
- 5.4 มีความรู้ ความเข้าใจในการประเมินค่าการทำงานสื่อต่าง ๆ และการแสดงความคิดเห็นงานศิลปะทั้งในอดีตและปัจจุบัน
- 5.5 มีความรู้ ความเข้าใจในศิลปะนามธรรม
- 5.6 มีความรู้ ความเข้าใจในรูปแบบศิลปะต่าง ๆ
- 6. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (Creativity)
 - 6.1 มีความรู้ลึกซึ้งตระหนักถึงปัญหาในการทำงานศิลปะ
 - 6.2 มีความคิดเฉพาะเป็นของตนเอง
 - 6.3 แสดงถึงความคิดอิสระในการสร้างสรรค์
 - 6.4 การอธิบายความคิด ความรู้สึกของตนเอง
 - 6.5 นำเส้น รูปทรง สี แบบ วัตถุต่าง ๆ มาสร้างเป็นสิ่งแปลกอย่างน่าทึ่ง
 - 6.6 รู้จักสำรวจแนวทางในการแก้ไข ปรับปรุงผลงาน
 - 6.7 การพัฒนาคุณลักษณะพิเศษของตนเอง
 - 6.8 มีทักษะในการคิด
 - 6.9 มีวิธีปรับปรุงผลงานด้วยวิธีการใหม่ ๆ
 - 6.10 ความสามารถวิเคราะห์งานศิลปะจากส่วนรวมไปส่วนย่อย
 - 6.11 ความสามารถในการจัดองค์ประกอบ
- 7. ทักษะ ความชำนาญ (Skill/Craftsmanship) ได้แก่
 - 7.1 การพัฒนาการใช้มือ
 - 7.2 การควบคุมการทำงาน
 - 7.3 ทักษะในการใช้เส้น รูปทรง สี ในการสร้างสรรค์
 - 7.4 ทักษะในการใช้เครื่องมือรักษาเครื่องมือ
- 8. ความเพลิดเพลิน ความพึงพอใจ (Enjoyment/Satisfaction) ได้แก่
 - 8.1 ความพึงพอใจในการทำงาน
 - 8.2 การหาโอกาสในการทำงาน
 - 8.3 การกระตุ้นผู้อื่นเข้าร่วมประสบการณ์ในการทำงานด้วย
 - 8.4 ความพึงพอใจในผลงาน และประสบการณ์
 - 8.5 ความต้องการในการอธิบายงาน

8.6 การสนทนาศิลปะกับผู้อื่น

8.7 การมีส่วนร่วมในประสบการณ์ศิลปะแขนงต่าง ๆ ผลิตก็นท์ใหม่ ๆ และการฟังแนวความคิดเห็น

ไอสเนอร์ (Eisner, 1972 : 214-216) กล่าวถึงเกณฑ์การประเมินผลงานศิลปะไว้ดังนี้

1. ความชำนาญทางเทคนิคที่ปรากฏในผลงาน ได้แก่ ความสามารถในการใช้และควบคุมอุปกรณ์ ว่าผู้เรียนสามารถควบคุมอุปกรณ์เหล่านี้ได้มากน้อยเพียงใด
2. สุนทรีย์ภาพและลักษณะการแสดงออกของผลงาน ได้แก่ ความสามารถในการจัดรูปทรงผลงาน การแสดงออก รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างเทคนิคและสุนทรีย์ภาพ
3. จินตนาการและการสร้างสรรค์ในผลงาน ได้แก่ การประเมินระดับของความคิดสร้างสรรค์ และจินตนาการที่ปรากฏ ความเฉลียวฉลาด ความแปลกใหม่และความรู้สึก

นอกจากนั้น สน สีมাত্রัง (2528 : ไม่ปรากฏเลขหน้า) ได้ให้ข้อเสนอเกี่ยวกับเกณฑ์การตัดสินงานศิลปะไว้ดังนี้

1. พิจารณาความสามารถในทางศิลปะตามวุฒิภาวะ ไม่เน้นความเป็นเลิศในผลงานศิลปะ และความสามารถพิเศษเฉพาะบุคคลเท่านั้น
2. พิจารณาถึงสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน โดยให้ความสำคัญรวมในการใช้วัสดุอุปกรณ์ และวิธีการแสดงออกที่ต่างกัน
3. พิจารณาถึงความรับผิดชอบ ความเป็นระเบียบเรียบร้อย การรู้จักทำหน้าที่ร่วมกันและความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เพื่อนร่วมงาน

บรรลือ ขอรวมเดช (2533 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยสภาพและปัญหาการสอนศิลปะภาคปฏิบัติในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ เขตกรุงเทพมหานคร พบว่าการประเมินผลภาคปฏิบัติใช้การวัดด้วยการตรวจผลงานที่มอบหมาย และเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณา ได้แก่ การใช้จินตนาการ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความขยันเอาใจใส่และการตรงต่อเวลาในการส่งงาน

ที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือการให้ระดับคะแนน เนื่องจากการให้ระดับคะแนนเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินผล การให้ระดับคะแนนผลงานศิลปะของนักเรียนเป็นการตัดสินว่าดีหรือไม่ดีนั้น เป็นผลเบื้องต้นในการประเมินผลงาน การให้ระดับคะแนนเป็นกลวิธีหนึ่งที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ทำรายงานความก้าวหน้าทางการเรียนให้ผู้ปกครองได้รับทราบ เพื่อทำบันทึกสำหรับการบริหารการศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับครูและนักเรียนได้รับทราบและใช้ปรับปรุงในการเรียนการ

สอนต่อไป การให้ระดับคะแนนมักจะให้ในรูปตัวอักษรแสดงระดับคะแนน เพื่อใช้บันทึกความก้าวหน้าทางการเรียน (Conrad. 1964 : 272)

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นอาจสรุปได้ว่า สภาพปัจจุบันของการประเมินผลการเรียนทางศิลปะ โดยเฉพาะภาคปฏิบัติ ผู้สอนค่อนข้างมีเกณฑ์การประเมินผลที่ยึดตัวบุคคลเป็นหลัก และคำนึงถึงตัวผลงานมากกว่าการประเมินโดยใช้ระบบการประเมินที่ถูกต้องตามหลักของการประเมิน ซึ่งต้องประเมินจากผลการเรียนให้ครอบคลุมทุกด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการประเมินที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการสอน ความรู้ของผู้เรียน ความพร้อมของผู้เรียน วิธีการทำงานของผู้เรียนและตัวคุณภาพของผลงาน ดังนั้นหากผู้สอนสามารถศึกษาและกำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผลการเรียนภาคปฏิบัติทางศิลปะที่เป็นรูปธรรมอย่างเป็นระบบ ก็จะสามารถทำให้ทราบผลการเรียนที่เป็นภาพรวมของศักยภาพและประสิทธิภาพของผู้เรียนที่เกิดจากการเรียนรู้ จุดบกพร่องต่าง ๆ ในแต่ละด้านที่ทราบจากการวัดและประเมินผลที่เป็นระบบนี้สามารถสะท้อนกลับมา เพื่อการพัฒนาการเรียนการสอน ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลการเรียนการสอนวิชาศิลปะ

บรรลือ กุลโชติ (2533 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องเกณฑ์การตัดสินการประกวดศิลปะนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและนำเสนอการตัดสินการประกวดศิลปะนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา โดยใช้วิธี EDR (Ethnographic Delphi Future Research) ด้วยการใ้ผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นกลุ่มประชากร จำนวน 14 คน แสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเกณฑ์การตัดสินการประกวด ผลการวิจัยพบว่า เกณฑ์การตัดสินการประกวดศิลปะควรประกอบด้วย 1) ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ 2) ความสามารถด้านการแสดงออก 3) ความสามารถด้านทักษะ 4) ความถูกต้องตามกติกาโดยคำนึงถึงพัฒนาการ การแสดงออกทางศิลปะตามวุฒิภาวะของเด็ก และจุดประสงค์ของการประกวด

บรรลือ ขอรวมเดช (2533 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สถานภาพและปัญหาการสอนศิลปะภาคปฏิบัติในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ เขตกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการสอนศิลปะภาคปฏิบัติในด้านการวางแผนการสอน สื่อการสอน การดำเนินการสอน วิธีการสอน การประเมินผล และเกณฑ์ที่ใช้ในการวัดและประเมินผล โดยกลุ่มตัวอย่างได้แก่ อาจารย์สอนวิชาศิลปะปฏิบัติสาขาทัศนศิลป์ ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ จำนวน 60 คน พบว่า ที่เกี่ยวกับสภาพการสอนศิลปะภาคปฏิบัติโดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับบ่อยครั้ง

เมื่อจำแนกเฉพาะด้านพบว่า การปฏิบัติด้านเกณฑ์ที่ใช้ในการวัดและประเมินผลมีการปฏิบัติบ่อยครั้ง ซึ่งได้แก่ จินตนาการและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความขยันเอาใจใส่ และการตรงต่อเวลาในการส่งงาน มีการปฏิบัติเป็นประจำ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีการปฏิบัติเป็นประจำที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ การให้คำแนะนำติชม แก่ไข และการวัดผลด้วยการตรวจผลงานที่มอบหมาย

มาลียา กองสุข (2533 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของครูศิลปะในกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนวิชาศิลปะศึกษา ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูศิลปะในกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนวิชาศิลปะศึกษา ในด้านการปฏิบัติตามระเบียบการประเมินผลการสร้างแบบทดสอบ วิธีการประเมินผล การตัดสินผลการเรียน การส่งเสริมและสนับสนุนครูศิลปะในเรื่องการประเมินผลการเรียนวิชาศิลปะศึกษาโดยบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยใช้แบบสอบถามสำรวจความคิดเห็นจากครูศิลปะ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนรัฐบาลในกรุงเทพมหานคร จำนวน 110 คน พบว่า ครูศิลปะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนวิชาศิลปะศึกษา ตามหลักสูตรมัธยมศึกษา พุทธศักราช 2521 อยู่ในระดับเห็นด้วยในทุก ๆ ด้านดังต่อไปนี้ คือ (1) การปฏิบัติตามระเบียบการประเมินผล (2) การสร้างแบบทดสอบ (3) วิธีการประเมินผล (4) การตัดสินผลการเรียน (5) การส่งเสริมและสนับสนุนครูศิลปะในเรื่องการประเมินผลการเรียนวิชาศิลปะศึกษาโดยบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และครูศิลปะมีข้อเสนอแนะ ดังนี้ คือ (1) กระทรวงศึกษาธิการควรจัดทำคู่มือการประเมินผลให้แก่ครูศิลปะอย่างทั่วถึง (2) กระทรวงศึกษาธิการควรจัดทำเอกสาร ตำราเรียน และคู่มือครู ให้แก่ครูศิลปะได้ใช้ในการเตรียมการประเมินผลล่วงหน้าอย่างพอเพียง (3) ครูศิลปะควรเน้นการประเมินผลภาคปฏิบัติมากกว่าภาคทฤษฎี (4) ศึกษาในเทศก์ควรแนะนำครูศิลปะในด้านวิธีการประเมินผล การเขียนข้อทดสอบ และการปฏิบัติตามระเบียบการประเมินผล (5) ศึกษาในเทศก์ควรนิเทศและติดตามประเมินผลการปฏิบัติการประเมินผลของครูศิลปะทุกภาคเรียน

นอกจากนั้น สมใจ สิทธิชัย (2535 : บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาเกณฑ์การประเมินภาคปฏิบัติวิชาศิลปะศึกษา หน่วยการเรียนรู้ภาพพระบายสี ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและนำเสนอเกณฑ์การประเมินภาคปฏิบัติวิชาศิลปะศึกษา หน่วยการเรียนรู้ภาพพระบายสี ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยมี 3 กลุ่ม คือ (1) กลุ่มผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วยนักวิชาการด้านศิลปะศึกษา 2 คน ครูศิลปะศึกษาระดับประถมศึกษา 2 คน

- (2) กลุ่มครูศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาผู้ทดลองใช้เกณฑ์การประเมินที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น 6 คน และ (3) กลุ่มนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จากโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร 231 คน ซึ่งผลการวิจัยพบว่า เกณฑ์การประเมินภาคปฏิบัติวิชาศิลปศึกษา หน่วยการเรียนรู้ภาพพระบายสี มีกรอบโครงสร้างของการประเมิน 4 ด้าน คือ (1) กรอบโครงสร้างด้านความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานการเขียนภาพพระบายสี เครื่องมือในการประเมิน คือ แบบทดสอบด้านความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานการเขียนภาพพระบายสี มีน้ำหนักคะแนนของการประเมินร้อยละ 15 (2) กรอบโครงสร้างด้านกระบวนการในการปฏิบัติงานการเขียนภาพพระบายสี เครื่องมือในการประเมิน คือ แบบสังเกตพฤติกรรมด้านกระบวนการในการปฏิบัติงานการเขียนภาพพระบายสี มีน้ำหนักคะแนนของการประเมินร้อยละ 30 (3) กรอบโครงสร้างด้านผลงานเขียนภาพพระบายสี เครื่องมือในการประเมิน คือ แบบตรวจผลงานภาพเขียนพระบายสี มีน้ำหนักคะแนนของการประเมินร้อยละ 35 (4) กรอบโครงสร้างด้านลักษณะนิสัยในการปฏิบัติงานเขียนภาพพระบายสี เครื่องมือในการประเมิน คือ แบบสังเกตพฤติกรรมด้านลักษณะนิสัยในการปฏิบัติงานการเขียนภาพพระบายสี มีน้ำหนักคะแนนของการประเมินร้อยละ 20

รัตนา รักษกุลพานิชย์ (2536 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนแขนงวิชาทัศนศิลป์ ตามหลักสูตรศิลปศึกษา ระดับปริญญาตรีในวิทยาลัยครู โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนแขนงวิชาทัศนศิลป์ ในด้านความรู้ความเข้าใจ กระบวนการในการปฏิบัติงาน ลักษณะนิสัยในการทำงานและผลงาน พบว่าอาจารย์และนักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนแขนงวิชาทัศนศิลป์ อยู่ในระดับเห็นด้วยทุก ๆ ด้าน ดังนี้ (1) ความรู้ความเข้าใจ : เนื้อหาด้านทฤษฎี ปฏิบัติ ขั้นตอนการปฏิบัติงาน และการสรุปเนื้อหา (2) กระบวนการในการปฏิบัติงาน : การค้นคว้า สร้างแนวความคิด ออกแบบ สร้างผลงานและเตรียมนำเสนอผลงาน (3) ลักษณะนิสัยในการทำงาน : ความสนใจและความตั้งใจ ความรับผิดชอบ ความประหยัด ความมีมนุษยสัมพันธ์ และความมีใจกว้างยอมรับความคิดเห็นผู้อื่น (4) ผลงาน : รูปแบบของผลงาน แนวคิดของผลงาน และการนำเสนอผลงาน

ในส่วนของการนำเสนอรูปแบบการประเมินนั้น อารียา คลังชำนาญ (2536 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การนำเสนอรูปแบบการประเมินผลศิลปนิพนธ์ สาขาการออกแบบนิเทศศิลป์ ระดับปริญญาตรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาสภาพและปัญหาของการประเมินผลศิลปนิพนธ์ สาขาการออกแบบนิเทศศิลป์ ในด้านกระบวนการและเกณฑ์ในการประเมิน และเพื่อนำเสนอรูปแบบการประเมินผลศิลปนิพนธ์ สาขาการออกแบบนิเทศศิลป์ ระดับปริญญาตรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้

ได้แก่ อาจารย์ที่ทำหน้าที่เป็นกรรมการการประเมินผลศิลปนิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญที่ประกอบด้วย อาจารย์ผู้ปฏิบัติการ นักวิชาการศิลปศึกษาและผู้บริหาร ซึ่งผลการวิจัยพบว่า (1) สภาพการประเมินผลศิลปนิพนธ์ ในด้านกระบวนการ จะใช้คณะกรรมการเป็นผู้ประเมิน โดยมีทั้งแบบมีอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมในคณะกรรมการ และแบบไม่มีอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมในคณะกรรมการ การให้คะแนนเป็นแบบให้คะแนนสะสม คะแนนรวมยอด หรือใช้มติดีส่วนรวม ส่วนเกณฑ์การประเมินใช้เกณฑ์การพิจารณาตัดสินจากตัวผลงาน ซึ่งกำหนดเกณฑ์การประเมินเป็นรายการอย่างละเอียด และอย่างที่กำหนดเพียงบางรายการ นอกจากนั้นยังใช้เกณฑ์การพิจารณาตัดสินจากภาพรวมทั้งหมด ซึ่งครอบคลุมทั้งวิธีการทำงาน ลักษณะการทำงาน และตัวผลงาน ส่วนปัญหาของการประเมินผล เมื่อพิจารณาโดยรวมพบว่า ด้านกระบวนการประเมิน มีวิธีการให้คะแนนและตัดสินที่ยังไม่เหมาะสม และมีปัญหาด้านความลำเอียงของผู้ประเมินที่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ด้านเกณฑ์การประเมินมีปัญหาว่า เกณฑ์ที่ใช้ยังไม่มี ความชัดเจนและครอบคลุมพอ (2) รูปแบบในการประเมินผลศิลปนิพนธ์ที่น่าสนใจ ประกอบด้วยกระบวนการและเกณฑ์การประเมิน โดยมีขั้นตอนในการประเมิน 5 ขั้นตอน คือ ก) ประเมินหัวข้อโครงการศิลปนิพนธ์ ข) ประเมินการศึกษาวិเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูล ค) ประเมินแบบร่างและการปรับปรุงพัฒนา ง) ประเมินลักษณะการทำงาน จ) ประเมินผลงาน ผู้ประเมินเป็นแบบมีอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมในคณะกรรมการประเมินผล สำหรับเกณฑ์การประเมินใช้แบบประเมินภาพรวม ซึ่งกำหนดรายการประเมินอย่างละเอียดครบทุกด้าน โดยใช้คะแนนสะสมและมติดีส่วนรวมเป็นเครื่องตัดสิน

งานวิจัยในต่างประเทศ

โจนา จุลเกษม (Junkasem. 1984 : 3522A) ได้ทำการวิจัยเรื่องการใช้รูปแบบการประเมินผลเชิงคุณภาพต่อโปรแกรมภาคปฏิบัติด้านวิจิตรศิลป์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประยุกต์รูปแบบการวิจารณ์โดยผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับการประเมินผลต่อโปรแกรมภาคปฏิบัติด้านวิจิตรศิลป์ ผู้วิจัยใช้วิธีการสังเกต และวิจารณ์สถานการณ์ภาคปฏิบัติด้านวิจิตรศิลป์ ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบการวิจารณ์ โดยผู้เชี่ยวชาญแสดงถึงประสบการณ์เพียงอันเดียวที่มีอยู่ในห้องปฏิบัติการวิจิตรศิลป์ การวิจารณ์ที่มีอยู่อย่างเพียงพอเกี่ยวโยงถึงคุณภาพของสถานการณ์ที่เป็นจริง ดีเท่า ๆ กับการแปลความและการประเมินผล ผู้สอนมีบทบาทเป็นผู้เชี่ยวชาญที่คอยสังเกต รับรู้และตัดสินจากประสบการณ์ของเขา แต่ยังมีข้อจำกัดบางประการต่อการประยุกต์รูปแบบนี้ในโปรแกรมด้านวิจิตรศิลป์ เช่น ระยะเวลาที่จำกัด และการขาดซึ่งการแนะนำสำหรับผู้ประเมิน อย่างไรก็ตาม คำ

อธิบายหลักสูตร คุณภาพของการสอนและการประเมินผลงานของผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญสำหรับโปรแกรมภาคปฏิบัติด้านวิจิตรศิลป์

มุสตี (Muste. 1993 : 967C) ทำการวิจัยเกี่ยวกับแนวการใช้วิธีการเพื่อประเมินผลทางด้านศิลปะ โดยพิจารณาการศึกษาศิลปะในระดับมัธยมศึกษาภาคบังคับ (อายุ 12-16 ปี) และทำการวิเคราะห์พฤติกรรม การประเมินผลการสอนศิลปะในระดับนี้ รวมทั้งเนื้อหาที่เกี่ยวข้อง การวิจัยจึงประกอบไปด้วย (1) ชุดของการปฏิบัติที่ออกแบบมาเพื่อนำองค์ประกอบทั้งสอง คือ การศึกษาและศิลปะเข้ามาใกล้ชิด (2) การดำเนินการสังเกตการณ์อย่างเป็นระบบ ณ จุดต่าง ๆ ในกระบวนการทางการศึกษา และการวิเคราะห์ผลที่ได้ (3) เนื่องจากการขาดเครื่องมือในการวัดผลทางด้านนี้ การวิจัยจึงพยายามออกแบบเครื่องมือที่จะเอื้ออำนวยต่อการสังเกตการณ์ในด้านวิจิตรศิลป์และทัศนศิลป์ศึกษา จุดมุ่งหมายในการวิจัย คือ เพื่อ (1) ศึกษาพฤติกรรมสร้างสรรค์ที่เกิดจากการผลิตผลงานศิลปะ (2) สังเกตการณ์ที่เป็นไปได้ของการเกิดพฤติกรรมนี้ โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับระดับการปฏิบัติงาน (3) ศึกษาความเป็นไปได้ของการประเมินผลที่ตรวจสอบได้ (4) ประยุกต์ใช้กลยุทธ์การประเมินผล การถ่ายโยงหรือการออกแบบทางเทคนิค และเครื่องมือที่เกิดจากเนื้อหาพิเศษในด้านนี้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือนักเรียนระดับมัธยมศึกษาจำนวน 3,698 คน และผลงานศิลปะจำนวน 9,359 ชิ้น ผู้วิจัยได้ใช้เทคนิคเชิงปริมาณและคุณภาพ รวมทั้งสถิติเชิงพรรณนาในการวิเคราะห์ข้อมูล ผลที่ได้พบว่า (1) การเรียนรู้ในสาขาทัศนศิลป์ศึกษาและวิจิตรศิลป์อาจได้รับการประเมินผลด้วยวิธีการเดียวกับในสาขาอื่น ๆ (2) กระบวนการทางการศึกษาที่ใช้ในสาขาวิจิตรศิลป์ เป็นแบบอย่างกับที่ใช้ในสาขาอื่น (3) ในบริบทที่พิจารณาในการวิจัยนี้ การสังเกตการณ์ด้านพฤติกรรมสร้างสรรค์สามารถดำเนินการได้ตั้งแต่การเริ่มต้นทำการสังเกตการณ์การปฏิบัติงานของนักเรียนเฉพาะราย กระบวนการในการเรียนและผลงานศิลปะที่ทำขึ้นมา

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลการเรียน การสอนศิลปะภาคปฏิบัติ ทำให้เห็นได้ว่าการศึกษาค้นคว้าวิจัยในเรื่องการประเมินผลภาคปฏิบัติทางสาขาศิลปะในระดับต่าง ๆ และสามารถนำไปใช้ในสาขาทัศนศิลป์และวิจิตรศิลป์ได้เช่นกัน เนื่องจากวิชาศิลปะไทยนับได้ว่าเป็นสาขาหนึ่งในสาขาวิจิตรศิลป์ ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาแนวทางในการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทย เพื่อนำไปใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมินผลภาคปฏิบัติวิชาศิลปะไทยต่อไป โดยการพิจารณาด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ทักษะในการปฏิบัติงาน ได้แก่ การประเมินผลความสามารถในการใช้เครื่องมือ และการปฏิบัติตามขั้นตอนของงานได้อย่างถูกต้องและแม่นยำ

2. ความคิดและการประยุกต์ใช้ ได้แก่ การนำความรู้จากการเรียนไปใช้เป็นแนวคิด เพื่อสร้างสรรค์ผลงานออกมาได้ถูกต้องและเหมาะสม

3. ความสมบูรณ์ในความงาม ได้แก่ การจัดภาพและองค์ประกอบของภาพได้อย่างสวยงาม

4. การพิจารณาให้คะแนนรวม ได้แก่ การกำหนดค่าคะแนนสำหรับทักษะในการปฏิบัติงาน ความคิดและการประยุกต์ใช้ และความสมบูรณ์ในความงาม

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามลำดับดังต่อไปนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การกำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ อาจารย์ผู้สอนนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในประเภทวิชาศิลปกรรม วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในปีการศึกษา 2542 จำนวน 38 แห่ง จำนวน 152 คน โดยกำลังสอนในสาขาวิชาจิตรศิลป์ สาขาวิชาการออกแบบ และสาขาวิชาศิลปหัตถกรรม ตามรายวิชา ดังนี้

23012208 รายวิชาศิลปะไทย

23022203 รายวิชาศิลปะประจำชาติ

23012306 รายวิชาจิตรกรรมไทย 1

23012307 รายวิชาจิตรกรรมไทย 2

23013901 รายวิชาลายรดน้ำ

จำนวนประชากรจากวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา ปีการศึกษา 2542
สามารถจำแนกตามรายชื่อได้ดังนี้

1. วิทยาลัยอาชีวศึกษาเสาวภา	กรุงเทพมหานคร	จำนวน	3	คน
2. วิทยาลัยอาชีวศึกษาธนบุรี	กรุงเทพมหานคร	จำนวน	5	คน
3. วิทยาลัยอาชีวศึกษาเอี่ยมลออ	กรุงเทพมหานคร	จำนวน	5	คน
4. วิทยาลัยศิลปหัตถกรรมกรุงเทพ	กรุงเทพมหานคร	จำนวน	6	คน
5. วิทยาลัยอาชีวศึกษาชลบุรี	ชลบุรี	จำนวน	6	คน
6. วิทยาลัยอาชีวศึกษาฉะเชิงเทรา	ฉะเชิงเทรา	จำนวน	3	คน
7. วิทยาลัยเทคนิคสมุทรปราการ	สมุทรปราการ	จำนวน	3	คน

8. วิทยาลัยอาชีวศึกษานครปฐม	นครปฐม	จำนวน 4 คน
9. วิทยาลัยอาชีวศึกษาราชบุรี	ราชบุรี	จำนวน 3 คน
10. วิทยาลัยเทคนิคโพธาราม	ราชบุรี	จำนวน 4 คน
11. วิทยาลัยอาชีวศึกษากาญจนบุรี	กาญจนบุรี	จำนวน 4 คน
12. วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุพรรณบุรี	สุพรรณบุรี	จำนวน 4 คน
13. วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี	เพชรบุรี	จำนวน 4 คน
14. วิทยาลัยอาชีวศึกษาสิงห์บุรี	สิงห์บุรี	จำนวน 4 คน
15. วิทยาลัยอาชีวศึกษาพระนครศรีอยุธยา	พระนครศรีอยุธยา	จำนวน 4 คน
16. วิทยาลัยอาชีวศึกษาสระบุรี	สระบุรี	จำนวน 3 คน
17. วิทยาลัยอาชีวศึกษานครสวรรค์	นครสวรรค์	จำนวน 5 คน
18. วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุโขทัย	สุโขทัย	จำนวน 4 คน
19. วิทยาลัยอาชีวศึกษาอุตรดิตถ์	อุตรดิตถ์	จำนวน 3 คน
20. วิทยาลัยอาชีวศึกษาร้อยเอ็ด	ร้อยเอ็ด	จำนวน 3 คน
21. วิทยาลัยอาชีวศึกษานครราชสีมา	นครราชสีมา	จำนวน 5 คน
22. วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุรินทร์	สุรินทร์	จำนวน 3 คน
23. วิทยาลัยอาชีวศึกษาขอนแก่น	ขอนแก่น	จำนวน 4 คน
24. วิทยาลัยอาชีวศึกษาอุดรธานี	อุดรธานี	จำนวน 4 คน
25. วิทยาลัยอาชีวศึกษาอุบลราชธานี	อุบลราชธานี	จำนวน 4 คน
26. วิทยาลัยอาชีวศึกษามหาสารคาม	มหาสารคาม	จำนวน 3 คน
27. วิทยาลัยอาชีวศึกษาเลย	เลย	จำนวน 3 คน
28. วิทยาลัยอาชีวศึกษาหนองคาย	หนองคาย	จำนวน 3 คน
29. วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่	เชียงใหม่	จำนวน 5 คน
30. วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย	เชียงราย	จำนวน 3 คน
31. วิทยาลัยอาชีวศึกษาลำปาง	ลำปาง	จำนวน 4 คน
32. วิทยาลัยอาชีวศึกษาแพร่	แพร่	จำนวน 5 คน
33. วิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลา	สงขลา	จำนวน 5 คน
34. วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุราษฎร์ธานี	สุราษฎร์ธานี	จำนวน 4 คน
35. วิทยาลัยอาชีวศึกษานครศรีธรรมราช	นครศรีธรรมราช	จำนวน 7 คน
36. วิทยาลัยอาชีวศึกษาปัตตานี	ปัตตานี	จำนวน 4 คน

37. วิทยาลัยอาชีวศึกษาภูเก็ต	ภูเก็ต	จำนวน 2 คน
38. วิทยาลัยเทคนิคชลบุรี	ชลบุรี	จำนวน 4 คน
	รวมทั้งสิ้น	จำนวน 152 คน

การวิจัยนี้ดำเนินการกับประชากร

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เป็นแบบสอบถามแนวทางในการประเมินผลภาคปฏิบัติ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพของอาจารย์ในกลุ่มวิชาศิลปะไทย โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ตัวเลือก (Rating scale) โดยแบบสอบถามจะแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม แบบ

Check-list

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางในการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทย แบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ ทักษะในการปฏิบัติงาน ความคิดและการประยุกต์ใช้ ความสมบูรณ์ในความงาม และการพิจารณาให้คะแนนรวม แต่ละข้อเป็นคำถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาทฤษฎี และขั้นตอนปฏิบัติในการเรียนการสอนวิชาในกลุ่มศิลปะไทยตามหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรของกรมอาชีวศึกษา ตามรายวิชาศิลปะไทย ศิลปะประจำชาติ จิตรกรรมไทย 1 จิตรกรรมไทย 2 และลายรดน้ำ และการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลศิลปะภาคปฏิบัติ

2. สร้างแบบสอบถามแนวทางในการประเมินผลภาคปฏิบัติเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญทำการตรวจสอบ พร้อมทั้งให้คำแนะนำแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อนำมาปรับปรุง โดยพิจารณาในด้านต่าง ๆ ดังนี้

2.1 ด้านทักษะในการปฏิบัติงาน ได้แก่ การพิจารณาความสามารถในการใช้เครื่องมือและการปฏิบัติตามขั้นตอนของงานได้อย่างถูกต้องและแม่นยำ

2.2 ด้านความคิดและการประยุกต์ใช้ ได้แก่ การพิจารณาในด้านการนำความรู้จากการเรียนไปใช้เป็นแนวคิดเพื่อสร้างสรรค์ผลงานออกมาได้ถูกต้องและเหมาะสม

2.3 ด้านความสมบูรณ์ในความงาม ได้แก่ การพิจารณาในด้านการจัดภาพ และองค์ประกอบทางศิลปะ

2.4 ด้านการพิจารณาให้คะแนนรวม ได้แก่ การกำหนดค่าคะแนนสำหรับด้านทักษะในการปฏิบัติงาน ด้านความคิดและการประยุกต์ใช้ และด้านความสมบูรณ์ในความงาม

3. นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน เพื่อพิจารณา ซึ่งผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปะไทยนั้นประกอบไปด้วยอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการสอนกลุ่มวิชาศิลปะไทย และมีผลงานทางวิชาการและปฏิบัติต่อเนื่องมาไม่น้อยกว่า 20 ปี ได้แก่

3.1 อาจารย์จุลทัศน์ พยาฆรานนท์ ผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปะไทย อาจารย์พิเศษประจำภาคศิลปะไทย คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

3.2 รองศาสตราจารย์ปัญญา วิจินธนสาร รองอธิการบดี และอาจารย์ประจำภาคศิลปะไทย คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

3.3 อาจารย์แต้ม จันทมยา ผู้เชี่ยวชาญด้านลายรดน้ำ อดีตอาจารย์วิทยาลัยช่างศิลป์ กรมศิลปากร

3.4 อาจารย์เสนห์ หลวงสุนทร อาจารย์ประจำผู้สอนวิชาลายไทย วิทยาลัยช่างศิลป กรมศิลปากร

3.5 อาจารย์นเรศ ภูษางค์ อาจารย์ประจำผู้สอนวิชาลายรดน้ำ วิทยาลัยช่างศิลป กรมศิลปากร

4. นำแบบสอบถามที่ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและให้คำแนะนำแล้วแล้วมาปรับปรุงเป็นแบบสอบถามแนวทางในการประเมินผลภาคปฏิบัติ โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ตัวเลือก

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการส่งแบบสอบถามการประเมินผลภาคปฏิบัติของอาจารย์ในกลุ่มวิชาศิลปะไทยและเก็บแบบสอบถามด้วยตนเองสำหรับประชากรที่อยู่ในส่วนกลาง ได้แก่ กรุงเทพฯ พระนครศรีอยุธยา ราชบุรี เพชรบุรี สุพรรณบุรี กาญจนบุรี ชลบุรี ฉะเชิงเทรา และสมุทรปราการ สำหรับประชากรที่อยู่ในส่วนภูมิภาค โดยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์และให้ผู้ตอบส่งกลับมาทางไปรษณีย์

เพื่อให้เกิดความสะดวกในการปฏิบัติกรรวบรวมข้อมูล และสอดคล้องกับวิธีการราชการ จึงได้ขอหนังสือแนะนำตัวจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงอธิบดีกรมอาชีวศึกษา เพื่อขอ

อนุญาตและขอความอนุเคราะห์ให้หน่วยงานในสังกัดที่เกี่ยวข้อง คือ วิทยาลัยอาชีวศึกษา ช่วย
ตอบแบบสอบถาม ได้รับแบบสอบถามคืนมาจำนวน 123 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 80.92

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมดมาคำนวณ และใช้วิธีการทางสถิติในการวิเคราะห์
ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติ
ในกลุ่มวิชาศิลปะไทยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) การ
จัดอันดับค่าเฉลี่ยและระดับความคิดเห็นซึ่งประเมินจากค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ดังต่อไปนี้

เกณฑ์ในการแปลความหมายคะแนน ใช้เกณฑ์การประมาณค่าตามแนวของเบสท์
(Best. 1981 : 174) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50	หมายความว่า	มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการ ประเมินผลภาคปฏิบัติแบบไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50	หมายความว่า	มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการ ประเมินผลภาคปฏิบัติแบบไม่เห็นด้วย
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50	หมายความว่า	มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการ ประเมินผลภาคปฏิบัติแบบไม่แน่ใจ
ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50	หมายความว่า	มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการ ประเมินผลภาคปฏิบัติแบบเห็นด้วย
ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00	หมายความว่า	มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการ ประเมินผลภาคปฏิบัติแบบเห็นด้วย อย่างยิ่ง

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติ
ในกลุ่มวิชาศิลปะไทยจำแนกตามเพศ โดยการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่ม แล้วทดสอบ
ความแตกต่างระหว่างกลุ่มโดยใช้สถิติทดสอบที (t-test statistic) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01

3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติ
ในกลุ่มวิชาศิลปะไทยจำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน สาขาที่จบการศึกษา
วิชาศิลปะที่สอน โดยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบองค์ประกอบเดียว (One-way Analysis

of Variances) แล้วทดสอบโดยใช้สถิติทดสอบเอฟ (F-test statistic) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการประเมินผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for Social Sciences)

4. การกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนความสามารถในการเรียนภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชา ศิลปะไทย ทำการวิเคราะห์โดยพิจารณาเลือกการประเมินที่มีระดับความคิดเห็นที่เห็นด้วย และเห็นด้วยอย่างยิ่ง แล้วนำมาเรียงอันดับตามค่าเฉลี่ย แยกเป็นรายด้าน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเพื่อสร้างเกณฑ์การประเมินผลภาคปฏิบัติของอาจารย์ในกลุ่มวิชาศิลปะไทย ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สังกัดกรมอาชีวศึกษา ได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล และแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล เรียงตามลำดับดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทย

ส่วนที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับแนวทางการประเมินผล

ภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทย

ตอนที่ 1 เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทย จำแนกตามเพศ

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทย จำแนกตามอายุ

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทย จำแนกตามวุฒิการศึกษา

ตอนที่ 4 เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทย จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน

ตอนที่ 5 เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทย จำแนกตามสาขาที่จบการศึกษา

ตอนที่ 6 เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทย จำแนกตามวิชาศิลปะที่สอน

ส่วนที่ 4 การกำหนดเกณฑ์การประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทย

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตัวแปรต่าง ๆ วิเคราะห์โดยการหาความถี่ และ
นำเสนอเป็นร้อยละ ดังตาราง 1 - 2

จากการศึกษาประชากรจำนวน 152 คน ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 123
 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 80.92

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา
 ประสบการณ์ในการสอน และสาขาที่จบการศึกษา

	เพศ					
	ชาย		หญิง		รวม	
สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
<u>อายุ</u>						
20-30 ปี	7	8.04	11	30.55	18	14.6
31-40 ปี	35	40.23	11	30.55	46	37.4
41-50 ปี	38	43.69	13	36.11	51	41.5
51-60 ปี	7	8.04	1	2.79	8	6.5
<u>วุฒิการศึกษา</u>						
ต่ำกว่าปริญญาตรี 6		6.09	1	2.78	7	5.7
ปริญญาตรี 75		86.20	34	94.44	109	88.6
สูงกว่าปริญญาตรี 6		42.53	1	2.78	7	5.7
<u>ประสบการณ์ในการสอน</u>						
1-5 ปี	11	12.64	10	27.78	21	17.01
6-15 ปี	34	39.08	13	36.11	47	38.2
16-25 ปี	37	42.53	12	33.33	49	39.8

ตาราง 1 (ต่อ)

	เพศ					
	ชาย		หญิง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
26 ปีขึ้นไป	5	5.75	1	2.78	6	4.9
<u>สาขาที่จบการศึกษา</u>						
วิจิตรศิลป์	17	19.55	8	22.22	25	20.3
ศิลปศึกษา	17	19.55	7	19.45	24	19.5
วิจิตรศิลป์และศิลปศึกษา	15	17.22	8	22.22	23	18.7
ออกแบบ	6	6.89	8	22.22	14	11.4
จิตรกรรม	17	19.55	5	13.89	22	17.9
ประติมากรรม	6	6.89	—	—	6	4.9
อื่น ๆ	9	10.34	—	—	9	7.3
รวม	87	100	36	100	123	100

จากตาราง 1 แสดงว่า อาจารย์ผู้สอนศิลปะไทยที่เป็นกลุ่มประชากรเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง (ร้อยละ 70.7 และ 29.3 ตามลำดับ) มีจำนวนอาจารย์ที่อยู่ในกลุ่มอายุ 41-50 ปี (ร้อยละ 41.5) และจำนวนน้อยที่สุด คือกลุ่มอายุ 51-60 ปี (ร้อยละ 6.5) มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 88.6) มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรีเท่ากัน (ร้อยละ 5.7) กลุ่มประสบการณ์ในการสอน 16-25 ปี มีจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 39.8) กลุ่มประสบการณ์ในการสอน 1-5 ปีมีน้อยที่สุด (ร้อยละ 17.0) จบการศึกษาในสาขาวิจิตรศิลป์มีจำนวนสูงสุด (ร้อยละ 20.3) และจบการศึกษาสาขาประติมากรรมมีจำนวนน้อยที่สุด (ร้อยละ 4.9)

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามวิชาศิลปะที่สอน

สถานภาพ	เพศ					
	ชาย		หญิง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
<u>วิชาศิลปะที่สอน *</u>						
ศิลปะไทย	41	26.63	16	28.57	57	27.1
ศิลปะประจำชาติ	39	25.32	15	26.79	54	25.7
จิตรกรรมไทย 1	40	25.97	15	26.79	55	26.2
จิตรกรรมไทย 2	25	16.24	9	16.07	34	16.2
ลายรดน้ำ	9	5.84	1	1.78	10	4.8
รวม	154	100	56	100	210	100

* อาจารย์สอนมากกว่า 1 วิชา

จากตาราง 2 แสดงว่า ผู้สอนในกลุ่มวิชาศิลปะไทยที่ทำการสอนวิชาศิลปะไทยมีจำนวนสูงสุด (ร้อยละ 27.1) รองลงไป คือวิชาจิตรกรรมไทย 1 และศิลปะประจำชาติ (ร้อยละ 26.2 และร้อยละ 25.7 ตามลำดับ) ส่วนที่สอนวิชาลายรดน้ำมีจำนวนน้อยที่สุด (ร้อยละ 4.8)

ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับแนวทางในการประเมินผลภาคปฏิบัติกลุ่มวิชาศิลปะไทย โดย
การหาค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการประเมินผลภาคปฏิบัติกลุ่มวิชาศิลปะไทย
ของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้นำมาพิจารณาศึกษาด้วยการหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและ
ค่าเฉลี่ยเป็นรายชื่อที่กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายโดยใช้เกณฑ์ของเบสท์ (Best. 1981 :
174)

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการประเมินผลภาคปฏิบัติ
กลุ่มวิชาศิลปะไทยแบบไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการประเมินผลภาคปฏิบัติ
กลุ่มวิชาศิลปะไทยแบบไม่เห็นด้วย

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการประเมินผลภาคปฏิบัติ
กลุ่มวิชาศิลปะไทยแบบไม่แน่ใจ

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการประเมินผลภาคปฏิบัติ
กลุ่มวิชาศิลปะไทยแบบเห็นด้วย

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการประเมินผลภาคปฏิบัติ
กลุ่มวิชาศิลปะไทยแบบเห็นด้วยอย่างยิ่ง

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติกลุ่มวิชาศิลปะไทย จำแนกตามรายด้าน (ทักษะในการปฏิบัติงาน)

ความคิดเห็นของอาจารย์	$\bar{X}$	S	แปลผล
<u>ด้านทักษะในการปฏิบัติงาน</u>			
ปฏิบัติงานตามขั้นตอนของการทำงาน	4.47	0.63	เห็นด้วย
ความตรงต่อเวลาในการส่งงาน	4.38	0.75	เห็นด้วย
การใช้เครื่องมือได้ถูกต้องตามประเภทของงาน	4.38	0.68	เห็นด้วย
คัดลอกลายได้ตรงตามต้นแบบที่ให้	4.32	0.69	เห็นด้วย
ใช้วิธีการในการลงสีพื้นและการตัดเส้นได้อย่างถูกต้อง	4.28	0.67	เห็นด้วย
การควบคุมน้ำหนักมือได้เหมาะสม	4.16	0.63	เห็นด้วย
การถมพื้นลายได้อย่างเหมาะสม	4.15	0.61	เห็นด้วย
การใช้เส้นรูปได้อย่างถูกต้องและเที่ยงตรง	4.15	0.59	เห็นด้วย
การตัดเส้นกันหรือเส้นภาพได้อย่างถูกต้องและเที่ยงตรง	4.15	0.56	เห็นด้วย
การจัดช่องไฟได้อย่างถูกต้องและเที่ยงตรง	4.14	0.55	เห็นด้วย
การใช้เส้นกันลายได้อย่างถูกต้องและเที่ยงตรง	4.13	0.55	เห็นด้วย
การออกเฌอลายได้อย่างถูกต้อง	4.12	0.62	เห็นด้วย
การจัดแบ่งระยะของตัวลายได้เหมาะสมและเที่ยงตรง	4.10	0.58	เห็นด้วย
การบากหรือการทำให้เกิดจังหวะระนาบบนเส้นรูปนอกตัวลายได้เหมาะสม	4.09	0.57	เห็นด้วย
การแยกเฌอลายได้อย่างถูกต้อง	4.07	0.62	เห็นด้วย

ตาราง 3 (ต่อ)

ความคิดเห็นของอาจารย์	$\bar{X}$	S	แปลผล
การใช้เส้นแรได้อย่างถูกต้องและเที่ยงตรง	4.01	0.59	เห็นด้วย
การกำหนดลักษณะของกรอบและขนาดของภาพ	3.98	0.77	เห็นด้วย
รวม	4.19	0.40	เห็นด้วย

จากตาราง 3 สามารถวิเคราะห์ความคิดเห็นของอาจารย์ได้ ดังนี้

ด้านทักษะในการปฏิบัติงาน อาจารย์มีความคิดเห็น ด้านทักษะในการปฏิบัติงาน ในเกณฑ์เฉลี่ยส่วนใหญ่อยู่ในระดับเห็นด้วย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การปฏิบัติตามขั้นตอนของการทำงานเป็นลำดับแรก และลำดับต่อไป คือ ความตรงต่อเวลาในการส่งงาน การใช้เครื่องมือได้ถูกต้องตามประเภท คัดลอกถ่ายได้ตรงตามต้นแบบที่ให้ ใช้วิธีการลงสีพื้นและการตัดเส้นได้อย่างถูกต้อง การควบคุมน้ำหนักมือได้อย่างเหมาะสม การถมพื้นลายได้อย่างเหมาะสม การใช้เส้นรูปได้อย่างถูกต้องและเที่ยงตรง การตัดเส้นกันหรือเส้นภาพได้อย่างถูกต้องและเที่ยงตรง การจัดช่องไฟได้อย่างถูกต้องและเที่ยงตรง การใช้เส้นกันลายได้อย่างถูกต้องและเที่ยงตรง การออกเถาลายได้อย่างถูกต้อง การจัดแบ่งระยะของตัวลายได้เหมาะสมและเที่ยงตรง การบากหรือการทำให้เกิดจังหวะระนาบบนเส้นรูปนอกตัวลายได้เหมาะสม การแยกเถาลายได้อย่างถูกต้อง การใช้เส้นแรได้อย่างถูกต้องและเที่ยงตรง และการกำหนดลักษณะของกรอบและขนาดของภาพ

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติกลุ่มวิชาศิลปะไทย จำแนกตามรายด้าน (ความคิดเห็นและการประยุกต์ใช้)

ความคิดเห็นของอาจารย์	$\bar{X}$	S	แปลผล
ด้านความคิดและการประยุกต์ใช้			
ใช้วิธีการผูกวลดลายในกรอบรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่วได้	4.08	0.58	เห็นด้วย
ใช้วิธีการผูกวลดลายในกรอบรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า แนวนอน และแนวตั้งได้	4.04	0.62	เห็นด้วย
ใช้วิธีการเขียนลวดลายในกรอบรูปวงกลมและวงรีได้	3.97	0.68	เห็นด้วย
ใช้วิธีการเขียนก้านหรือเถาวัลย์ เพื่อช่วยเชื่อมแม่ลายแต่ละดอกให้ต่อเนื่องกัน	3.82	0.65	เห็นด้วย
ใช้วิธีการผูกวลดลายโดยใช้แม่ลายต่างประเภทมาเขียนเรียงต่อกันตามแนวนอน	3.72	0.70	เห็นด้วย
ใช้วิธีการผูกวลดลายโดยใช้แม่ลายต่างประเภทเดียวกันมาเขียนเรียงต่อกันตามแนวนอน	3.70	0.82	เห็นด้วย
ใช้วิธีการผูกวลดลายโดยใช้แม่ลายต่างประเภทมาเขียนเรียงต่อกันแบบตาหมากรุก	3.69	0.80	เห็นด้วย
ใช้วิธีการผูกวลดลายโดยใช้แม่ลายต่างประเภทมาเขียนเรียงต่อกันตามแนวตั้ง	3.69	0.76	เห็นด้วย
ใช้วิธีการผูกวลดลายโดยใช้แม่ลายประเภทเดียวกันมาเขียนเรียงต่อกันตามแนวตั้ง	3.67	0.75	เห็นด้วย
ใช้วิธีการผูกวลดลายโดยใช้แม่ลายประเภทเดียวกันมาเขียนเรียงต่อกันแบบตาหมากรุก	3.67	0.75	เห็นด้วย
รวม	3.83	0.49	เห็นด้วย

จากตาราง 4 สามารถวิเคราะห์ความคิดเห็นของอาจารย์ได้ ดังนี้

ด้านความคิดและการประยุกต์ใช้ อาจารย์มีความคิดเห็นด้านความคิดและการประยุกต์ใช้ในเกณฑ์เฉลี่ยส่วนใหญ่อยู่ในระดับเห็นด้วย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ใช้วิธีผูกมัดลายในกรอบสี่เหลี่ยมหน้าจั่วได้เป็นลำดับแรก และลำดับต่อไป คือ ใช้วิธีผูกมัดลายในกรอบรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า แนวนอน และแนวตั้งได้ ใช้วิธีการเขียนมัดลายในกรอบรูปวงกลมและวงรีได้ ใช้วิธีการเขียนก้านหรือเถาสั้น ๆ เพื่อช่วยเชื่อมแม่ลายแต่ละดอกให้ต่อเนื่องกัน ใช้วิธีการผูกมัดลายโดยใช้แม่ลายต่างประเภทมาเขียนเรียงต่อกันตามแนวนอน ใช้วิธีการผูกมัดลายโดยใช้แม่ลายต่างประเภทเดียวกันมาเขียนเรียงต่อกันตามแนวนอน ใช้วิธีการผูกมัดลายโดยใช้แม่ลายต่างประเภทมาเขียนเรียงต่อกันแบบตาหมากรุก ใช้วิธีการผูกมัดลายโดยใช้แม่ลายต่างประเภทมาเขียนเรียงต่อกันตามแนวตั้ง ใช้วิธีการผูกมัดลายโดยใช้แม่ลายประเภทเดียวกันมาเขียนเรียงต่อกันตามตั้ง ใช้วิธีการผูกมัดลายโดยใช้แม่ลายประเภทเดียวกันมาเขียนเรียงต่อกันแบบตาหมากรุก

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติกลุ่มวิชาศิลปะไทย จำแนกตามรายด้าน (ความสมบูรณ์ในความงาม)

ความคิดเห็นของอาจารย์	$\bar{X}$	S	แปลผล
<u>ด้านความสมบูรณ์ในความงาม</u>			
การรักษาความสะอาดเรียบร้อยของงาน	4.62	0.55	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
การจัดภาพได้อย่างสัมพันธ์กลมกลืน	4.54	0.59	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
การจัดภาพได้อย่างมีเอกภาพ	4.52	0.60	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
การจัดองค์ประกอบศิลป์ได้อย่างสวยงาม	4.51	0.60	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
การกำหนดรูปแบบของลวดลายอย่างเหมาะสมและสวยงาม	4.45	0.57	เห็นด้วย
การจัดภาพอย่างมีจุดเด่นน่าสนใจ	4.35	0.64	เห็นด้วย
การระบายสีได้อย่างสวยงาม	4.31	0.56	เห็นด้วย
การจัดส่วนประกอบย่อยของลายได้อย่างสวยงาม	4.25	0.46	เห็นด้วย
รวม	4.46	0.40	เห็นด้วย

จากตาราง 5 สามารถวิเคราะห์ความคิดเห็นของอาจารย์ได้ ดังนี้

ด้านความสมบูรณ์ในความงาม อาจารย์มีความคิดเห็น ด้านความสมบูรณ์ในความงาม ในเกณฑ์เฉลี่ยส่วนใหญ่อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การรักษาความสะอาดเรียบร้อยของงานเป็นลำดับแรก และลำดับต่อไป คือ การจัดภาพได้อย่างสัมพันธ์กลมกลืน การจัดภาพได้อย่างมีเอกภาพ การจัดองค์ประกอบศิลป์ได้อย่างสวยงาม การกำหนดรูปแบบของลวดลายอย่างเหมาะสมและสวยงาม การจัดภาพอย่างมีจุดเด่นน่าสนใจ การระบายสีได้อย่างสวยงาม และการจัดส่วนประกอบย่อยของลายได้อย่างสวยงาม

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติกลุ่มวิชาศิลปะไทย จำแนกตามรายด้าน (การพิจารณาให้คะแนนรวม)

ความคิดเห็นของอาจารย์	$\bar{X}$	S	แปลผล
<u>ด้านการพิจารณาให้คะแนนรวม</u>			
ความคิดและการประยุกต์ใช้ (ร้อยละ 40)	4.32	0.61	เห็นด้วย
ทักษะในการปฏิบัติงาน (ร้อยละ 30)	4.13	0.38	เห็นด้วย
ความสมบูรณ์ในความงาม (ร้อยละ 30)	3.97	0.37	เห็นด้วย
รวม	4.11	0.32	เห็นด้วย

จากตาราง 6 สามารถวิเคราะห์ความคิดเห็นของอาจารย์ได้ ดังนี้

ด้านการพิจารณาให้คะแนนรวม อาจารย์มีความคิดเห็นด้านการพิจารณาให้คะแนนรวมในเกณฑ์เฉลี่ยส่วนใหญ่อยู่ในระดับเห็นด้วย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าด้านการออกแบบและประยุกต์ใช้เป็นลำดับแรก และลำดับต่อไป คือ ด้านทักษะในการปฏิบัติงาน และด้านความสมบูรณ์ในความงาม

การเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชา ศิลปะไทย

ตาราง 7 เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติใน
กลุ่มวิชาศิลปะไทยแต่ละด้านจำแนกตามเพศของอาจารย์

ความคิดเห็น	ชาย n =87		หญิง n=36		t
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	
ทักษะในการปฏิบัติงาน	4.19	0.40	4.16	0.44	0.40
ความคิดและการประยุกต์ใช้	3.83	0.49	3.75	0.49	0.87
ความสมบูรณ์ในความงาม	4.46	0.40	4.38	0.45	0.92
การพิจารณาให้คะแนนรวม	4.11	0.75	4.30	0.58	1.48
รวมทุกด้าน	4.15	0.32	4.11	0.35	0.58

จากตาราง 7 แสดงให้เห็นว่าอาจารย์ชายและอาจารย์หญิงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับ
แนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทยด้านทักษะในการปฏิบัติงาน ด้านความ
คิดและการประยุกต์ใช้ ด้านความสมบูรณ์ในความงาม และด้านการพิจารณาให้คะแนนรวม
มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อพิจารณาโดยรวมพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
.01 เช่นกัน

ตาราง 8 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชา
ศิลปะไทย จำแนกตามกลุ่มอายุของอาจารย์

ความคิดเห็น	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F
ทักษะในการปฏิบัติงาน	ระหว่างกลุ่ม	3	1.14	0.38	2.36
	ภายในกลุ่ม	119	19.18	0.16	
	รวม	122	20.32		
ความคิดและการ ประยุกต์ใช้	ระหว่างกลุ่ม	3	0.69	0.23	0.96
	ภายในกลุ่ม	119	28.32	0.23	
	รวม	122	29.01		
ความสมบูรณ์ใน ความงาม	ระหว่างกลุ่ม	3	0.88	0.29	1.76
	ภายในกลุ่ม	119	19.85	0.17	
	รวม	122	20.73		
การพิจารณาให้ คะแนนรวม	ระหว่างกลุ่ม	3	4.82	1.61	3.43
	ภายในกลุ่ม	119	55.70	0.46	
	รวม	122	60.52		
รวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	3	0.82	0.27	2.56
	ภายในกลุ่ม	119	12.67	0.11	
	รวม	122	13.49		

จากตาราง 8 แสดงให้เห็นว่าอาจารย์ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับเกณฑ์ในการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทยในด้านทักษะในการปฏิบัติงาน ด้านความคิดและการประยุกต์ใช้ ด้านความสมบูรณ์ในความงาม และด้านการพิจารณาให้คะแนนรวม มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาโดยรวมทุกด้านพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นกัน

ตาราง 9 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชา
ศิลปะไทย จำแนกตามวุฒิการศึกษาของอาจารย์

ความคิดเห็น	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F
ทักษะในการปฏิบัติงาน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.83	0.46	2.56
	ภายในกลุ่ม	120	19.49	0.16	
	รวม	122	20.32		
ความคิดและการประยุกต์ ใช้	ระหว่างกลุ่ม	2	0.89	0.45	1.91
	ภายในกลุ่ม	120	28.11	0.23	
	รวม	122	29.00		
ความสมบูรณ์ในความงาม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.94	0.47	2.84
	ภายในกลุ่ม	120	19.79	0.16	
	รวม	122	20.73		
การพิจารณาให้คะแนน รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.32	0.16	0.32
	ภายในกลุ่ม	120	60.20	0.50	
	รวม	122	13.49		
รวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.80	0.40	3.77
	ภายในกลุ่ม	120	12.69	0.11	
	รวม	122	13.49		

จากตาราง 9 แสดงให้เห็นว่าอาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ
เกณฑ์ในการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทยในด้านทักษะในการปฏิบัติงาน ด้าน
ความคิดและการประยุกต์ใช้ ด้านความสมบูรณ์ในความงาม และด้านการพิจารณาให้คะแนน
รวม มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาโดยรวมทุกด้านพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นกัน

ตาราง 10 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชา
ศิลปะไทย จำแนกตามประสบการณ์ในการสอนของอาจารย์

ความคิดเห็น	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F
ทักษะในการปฏิบัติงาน	ระหว่างกลุ่ม	3	0.62	0.21	1.25
	ภายในกลุ่ม	119	19.69	0.17	
	รวม	122	20.31		
ความคิดและการประยุกต์ ใช้	ระหว่างกลุ่ม	3	1.01	0.34	1.44
	ภายในกลุ่ม	119	27.99	0.23	
	รวม	122	29.00		
ความสมบูรณ์ในความงาม	ระหว่างกลุ่ม	3	0.55	0.18	1.07
	ภายในกลุ่ม	119	20.18	0.17	
	รวม	122	20.73		
การพิจารณาให้คะแนน รวม	ระหว่างกลุ่ม	3	2.36	0.79	1.61
	ภายในกลุ่ม	119	58.16	0.49	
	รวม	122	60.52		
รวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	3	0.59	0.20	1.81
	ภายในกลุ่ม	119	12.90	0.11	
	รวม	122	13.49		

จากตาราง 10 แสดงให้เห็นว่าอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับเกณฑ์ในการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทยในด้านทักษะในการปฏิบัติงาน ด้านความคิดและการประยุกต์ใช้ ด้านความสมบูรณ์ในความงาม และด้านการพิจารณาให้คะแนนรวม มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาโดยรวมทุกด้านพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นกัน

ตาราง 11 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชา
ศิลปะไทย จำแนกตามสาขาที่จบการศึกษาของอาจารย์

ความคิดเห็น	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F
ทักษะในการปฏิบัติงาน	ระหว่างกลุ่ม	6	0.71	0.12	0.70
	ภายในกลุ่ม	116	19.71	0.17	
	รวม	122	20.32		
ความคิดและการประยุกต์ ใช้	ระหว่างกลุ่ม	6	1.23	0.20	.85
	ภายในกลุ่ม	116	27.78	0.24	
	รวม	122	29.01		
ความสมบูรณ์ในความงาม	ระหว่างกลุ่ม	6	0.80	0.13	0.77
	ภายในกลุ่ม	116	19.93	0.17	
	รวม	122	20.73		
การพิจารณาให้คะแนน รวม	ระหว่างกลุ่ม	6	10.61	1.77	4.11
	ภายในกลุ่ม	116	49.91	0.43	
	รวม	122	60.52		
รวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	3	0.50	0.28	0.74
	ภายในกลุ่ม	116	12.99	0.11	
	รวม	122	13.49		

จากตาราง 11 แสดงให้เห็นว่าอาจารย์ที่สำเร็จการศึกษาในสาขาที่ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับเกณฑ์ในการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทยในด้านทักษะในการปฏิบัติงาน ด้านความคิดและการประยุกต์ใช้ ด้านความสมบูรณ์ในความงาม และด้านการพิจารณาให้คะแนนรวม มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาโดยรวมทุกด้านพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นกัน

ตาราง 12 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชา
ศิลปะไทย จำแนกตามวิชาศิลปะที่อาจารย์สอน

ความคิดเห็น	วิชาที่สอน	N	$\bar{X}$	S	N	$\bar{X}$	S	t
	(ไม่สอน)				(สอน)			
<u>ทักษะในการปฏิบัติงาน</u>								
	ศิลปะไทย	66	4.12	0.41	57	4.25	0.40	1.76
	ศิลปะประจำชาติ	69	4.12	0.43	54	4.26	0.37	2.00
	จิตรกรรมไทย 1	68	4.11	0.39	55	4.28	0.42	2.00
	จิตรกรรมไทย 2	89	4.16	0.41	34	4.24	0.40	1.07
	ลายรดน้ำ	113	4.17	0.41	10	4.33	0.75	1.36
<u>ความคิดและการประยุกต์ใช้</u>								
	ศิลปะไทย	66	3.72	0.46	57	3.91	0.50	2.26
	ศิลปะประจำชาติ	69	3.73	0.44	54	3.91	0.53	2.06
	จิตรกรรมไทย 1	68	3.78	0.49	55	3.84	0.49	0.62
	จิตรกรรมไทย 2	89	3.74	0.51	34	3.98	0.36	2.83
	ลายรดน้ำ	113	4.42	0.41	10	4.00	0.38	1.53
<u>ความสมบูรณ์ในงาน</u>								
	ศิลปะไทย	66	4.40	0.38	57	4.47	0.45	0.96
	ศิลปะประจำชาติ	69	4.38	0.42	54	4.49	0.40	1.45
	จิตรกรรมไทย 1	68	4.37	0.42	55	4.52	0.39	2.12
	จิตรกรรมไทย 2	89	4.39	0.43	34	4.56	0.32	2.45
	ลายรดน้ำ	113	4.17	0.70	10	4.52	0.44	0.68

ตาราง 12 (ต่อ)

ความคิดเห็น	วิชาที่สอน	N	$\bar{X}$	S	N	$\bar{X}$	S	t
		(ไม่สอน)			(สอน)			
<u>ด้านการพิจารณาให้คะแนนรวม</u>								
	ศิลปะไทย	66	4.20	0.63	57	4.11	0.77	0.70
	ศิลปะประจำชาติ	69	4.12	0.68	54	4.22	0.73	0.78
	จิตรกรรมไทย 1	68	4.18	0.68	55	4.20	0.32	0.28
	จิตรกรรมไทย 2	89	4.13	0.71	34	4.25	0.69	0.89
	ลายรดน้ำ	113	4.17	0.71	10	4.00	0.38	0.01
<u>รวมทุกด้าน</u>								
	ศิลปะไทย	66	4.08	0.32	57	4.20	0.33	1.98
	ศิลปะประจำชาติ	69	4.07	0.33	54	4.22	0.32	2.34
	จิตรกรรมไทย 1	68	4.08	0.34	55	4.20	0.32	1.90
	จิตรกรรมไทย 2	89	4.10	0.34	34	4.24	0.30	2.37
	ลายรดน้ำ	113	4.12	0.33	10	4.27	0.34	1.28

จากตาราง 12 แสดงให้เห็นว่าอาจารย์ที่สอนวิชาศิลปะไทย ศิลปะประจำชาติ จิตรกรรมไทย 1 จิตรกรรมไทย 2 และลายรดน้ำ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับเกณฑ์ในการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทยในด้านทักษะในการปฏิบัติงาน ด้านความคิดและการประยุกต์ใช้ ด้านความสมบูรณ์ในความงาม และด้านการพิจารณาให้คะแนนรวม มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อพิจารณาโดยรวมทุกด้านพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นกัน

การกำหนดเกณฑ์การประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทย

การกำหนดเกณฑ์การประเมินผลในกลุ่มวิชาศิลปะไทย ทำโดยนำรายการเกณฑ์ประเมินผลค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของอาจารย์มาจัดลำดับความสำคัญตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย เฉพาะที่มีลำดับความคิดเห็นที่เห็นด้วยขึ้นไป ทำให้ได้เกณฑ์การประเมินผลในกลุ่มวิชาศิลปะไทย ดังนี้

1. เกณฑ์การประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทยด้านทักษะในการปฏิบัติงาน เรียงตามลำดับความสำคัญมี 17 รายการ คือ

- 1.1 ปฏิบัติตามขั้นตอนของการทำงาน
- 1.2 ความตรงต่อเวลาในการทำงาน
- 1.3 การใช้เครื่องมือได้ถูกต้องตามประเภทของงาน
- 1.4 คัดลอกลายได้ตรงตามต้นแบบที่ให้
- 1.5 ใช้วิธีการในการลงสีพื้นและการตัดเส้นได้อย่างถูกต้อง
- 1.6 การควบคุมน้ำหนักมือได้อย่างเหมาะสม
- 1.7 การถมพื้นลายได้อย่างเหมาะสม
- 1.8 การใช้เส้นรูปได้อย่างถูกต้องและเที่ยงตรง
- 1.9 การตัดเส้นกันหรือเส้นภาพได้อย่างถูกต้องและเที่ยงตรง
- 1.10 การจัดช่องไฟได้อย่างถูกต้องและเที่ยงตรง
- 1.11 การใช้เส้นกันลายได้อย่างถูกต้องและเที่ยงตรง
- 1.12 การออกเถาลายได้อย่างถูกต้อง
- 1.13 การจัดแบ่งระยะของตัวลายได้เหมาะสมและเที่ยงตรง
- 1.14 การบากหรือการทำให้เกิดจังหวะระนาบบนเส้นรูปนอกตัวลายได้เหมาะสม
- 1.15 การแยกเถาลายได้อย่างถูกต้อง
- 1.16 การใช้เส้นแรได้อย่างถูกต้องและเที่ยงตรง
- 1.17 การกำหนดลักษณะของกรอบและขนาดของภาพ

2. เกณฑ์การประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทยด้านความคิดและการประยุกต์ เรียงตามลำดับความสำคัญมี 10 รายการ คือ

- 2.1 ใช้วิธีการผูกมัดลายในกรอบรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่วได้
- 2.2 ใช้วิธีการผูกมัดลายในกรอบรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า แนวอนและแนวตั้งได้
- 2.3 ใช้วิธีการผูกมัดลายในกรอบรูปวงกลมและวงรีได้

2.4 ใช้วิธีการเขียนก้านหรือเถาสั้น ๆ เพื่อเชื่อมแม่ลายแต่ละดอกให้ต่อเนื่องกัน

2.5 ใช้วิธีการผูกกลดลายโดยใช้แม่ลายต่างประเภทกันมาเขียนเรียงต่อกันตาม

แนวนอน

2.6 ใช้วิธีการผูกกลดลายโดยใช้แม่ลายประเภทเดียวกันมาเขียนเรียงต่อกันตาม

แนวนอน

2.7 ใช้วิธีการผูกกลดลายโดยใช้แม่ลายต่างประเภทกันมาเขียนเรียงต่อกันต่อกัน

แบบตาหมากรุก

2.8 ใช้วิธีการผูกกลดลายโดยใช้แม่ลายต่างประเภทกันมาเขียนเรียงต่อกันตาม

แนวตั้ง

2.9 ใช้วิธีการผูกกลดลายโดยใช้แม่ลายประเภทเดียวกันมาเขียนเรียงต่อกันตาม

แนวตั้ง

2.10 ใช้วิธีการผูกกลดลายโดยใช้แม่ลายประเภทเดียวกันมาเขียนเรียงต่อกันแบบ

ตาหมากรุก

3. เกณฑ์การประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทยด้านความสมบูรณ์ในความงาม เรียงตามลำดับความสำคัญมี 8 รายการ คือ

3.1 การรักษาความสะอาดเรียบร้อยของงาน

3.2 การจัดภาพได้อย่างสัมพันธ์กลมกลืน

3.3 การจัดภาพได้อย่างมีเอกภาพ

3.4 การจัดองค์ประกอบศิลป์ได้อย่างสวยงาม

3.5 การกำหนดรูปแบบของลวดลายอย่างเหมาะสม

3.6 การจัดภาพได้อย่างมีจุดเด่นน่าสนใจ

3.7 การระบายสีได้อย่างสวยงาม

3.8 การจัดส่วนประกอบย่อยของลายได้อย่างสวยงาม

4. เกณฑ์การประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทยด้านการพิจารณาให้คะแนนรวมเรียงตามลำดับความสำคัญมี 3 รายการ คือ

4.1 ด้านความคิดและการประยุกต์ใช้ คิดเป็นร้อยละ 40

4.2 ด้านทักษะในการปฏิบัติงาน คิดเป็นร้อยละ 30

4.3 ด้านความสมบูรณ์ในความงาม คิดเป็นร้อยละ 30

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายและข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทยของนักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ กรมอาชีวศึกษา
2. เพื่อกำหนดเกณฑ์การประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทยของนักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ กรมอาชีวศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ อาจารย์ผู้สอนนักศึกษาระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในประเภทวิชาศิลปกรรม วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ในปีการศึกษา 2542 จำนวน 38 แห่ง จำนวน 152 คน โดยกำลังสอนในสาขาวิชาจิตรศิลป์ สาขา วิชาการออกแบบ และสาขาวิชาศิลปหัตถกรรม ตามรายวิชา ได้แก่ 23012208 รายวิชาศิลปะไทย 23022203 รายวิชาศิลปะประจำชาติ 23012306 รายวิชาจิตรกรรมไทย 1 23012307 ราย วิชาจิตรกรรมไทย 2 และ 23013901 รายวิชาลายรดน้ำ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ตัวเลือก (Rating scale) เกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพของ อาจารย์ในกลุ่มวิชาศิลปะไทย โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม แบบ Check-list

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะ ไทย แบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านทักษะในการปฏิบัติงาน ด้านความคิดและการประยุกต์ใช้ ด้าน ความสมบูรณ์ในความงาม และด้านการพิจารณาให้คะแนนรวม แต่ละข้อเป็นคำถามชนิดมาตรา ส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง

ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการแจกและเก็บแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการ ประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทยด้วยตนเองสำหรับประชากรที่อยู่ในส่วนกลาง ได้แก่ กรุงเทพฯ ชลบุรี สมุทรปราการ ฉะเชิงเทรา พระนครศรีอยุธยา ราชบุรี เพชรบุรี สุพรรณบุรี และ

กาญจนบุรี สำหรับประชากรส่วนที่เหลือในภูมิภาคใช้วิธีการส่งและตอบรับกลับทางไปรษณีย์ ได้แบบสอบถามคืนมารวมทั้งสิ้น 123 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 80.92 และดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการหาค่าร้อยละ
2. ศึกษาวิเคราะห์ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทย โดยใช้การคำนวณค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดอันดับค่าเฉลี่ยและระดับความคิดเห็นซึ่งประเมินจากค่าเฉลี่ย
3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทยจำแนกตามเพศและวิชาศิลปะที่สอน โดยใช้ t-test
4. เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทยจำแนกตามอายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน และสาขาที่จบการศึกษา โดยใช้ F-test แบบ One - Way ANOVA
5. กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนความสามารถในการเรียนภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทย โดยพิจารณาเลือกการประเมินที่ระดับความคิดเห็นด้วยและเห็นด้วยอย่างยิ่ง แล้วนำมาเรียงอันดับตามค่าเฉลี่ยแยกเป็นรายด้าน

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ประชากรที่เป็นอาจารย์จำนวน 123 คน จำนวนสูงสุดเป็นเพศชาย (ร้อยละ 70.7) และน้อยที่สุด คือเพศหญิง (ร้อยละ 29.3) มีอาจารย์ที่มีอายุระหว่าง 41-50 ปี มากที่สุด (ร้อยละ 41.5) และจำนวนน้อยที่สุด คือกลุ่มอายุ 51-60 ปี (ร้อยละ 6.5) มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 88.6) มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรีจำนวนเท่ากัน (ร้อยละ 5.7) กลุ่มประสบการณ์ในการสอน 16-25 ปี มีจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 39.8) และกลุ่มประสบการณ์ในการสอน 1-5 ปี (ร้อยละ 17.0) สำเร็จการศึกษาในสาขาวิจิตรศิลป์ มีจำนวนสูงสุด (ร้อยละ 20.3) รองลงไป คือ สาขาศิลปศึกษา (ร้อยละ 19.5) สาขาวิจิตรศิลป์และศิลปศึกษา (ร้อยละ 18.7) และสาขาประติมากรรม มีจำนวนน้อยที่สุด (ร้อยละ 4.9) อาจารย์ดำเนินการสอนมากกว่า 1 วิชา จำนวนสูงสุด คือ วิชาศิลปะไทย (ร้อยละ 27.1) รองลงไป คือ จิตรกรรมไทย 1 และ

วิชาศิลปะประจำชาติ (ร้อยละ 26.2 และ 25.7 ตามลำดับ) ส่วนวิชาที่มีการสอนน้อยที่สุด คือ วิชาลายรดน้ำ (ร้อยละ 4.8)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับแนวทางการประเมินผล
ภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทย สรุปในแต่ละด้านได้ดังนี้

1. ด้านทักษะในการปฏิบัติงาน ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทย พิจารณาจากความคิดเห็นโดยรวม สรุปได้ว่า อาจารย์มีความคิดเห็นด้านทักษะในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับเห็นด้วย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อาจารย์มีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติตามขั้นตอนของงาน อยู่ในอันดับแรก รองลงมา ได้แก่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับความตรงต่อเวลาในการส่งงาน การใช้เครื่องมือได้ถูกต้องตามประเภทของงาน คัดลอกลายได้ตามต้นแบบที่ให้ ใช้วิธีการลงสีพื้นและการตัดเส้นได้อย่างถูกต้อง การควบคุมน้ำหนักมือได้อย่างเหมาะสม การใช้เส้นรูปได้อย่างถูกต้องและเที่ยงตรง การตัดเส้นกันหรือเส้นภาพได้อย่างถูกต้องและเที่ยงตรง การจัดช่องไฟได้อย่างถูกต้องและเที่ยงตรง การใช้เส้นกันลายได้อย่างถูกต้องและเที่ยงตรง การออกเถาลายได้อย่างถูกต้อง การจัดแบ่งระยะของตัวลายได้เหมาะสมและเที่ยงตรง การยากหรือการทำให้เกิดระนาบบนเส้นรูปนอกตัวลายได้เหมาะสม การแยกเถาลายได้อย่างถูกต้อง การใช้เส้นแรได้อย่างถูกต้องและเที่ยงตรง และการกำหนดลักษณะของกรอบและขนาดของภาพ ตามลำดับ

2. ด้านความคิดและการประยุกต์ใช้ ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทย พิจารณาจากความคิดเห็นโดยรวม สรุปได้ว่า อาจารย์มีความคิดเห็นด้านความคิดและการประยุกต์ใช้อยู่ในระดับเห็นด้วย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อาจารย์มีความคิดเห็นว่าการใช้วัสดุกลดลายในกรอบสี่เหลี่ยมหน้าจั่วอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ การใช้วัสดุกลดลายในกรอบรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า แนวนอนและแนวตั้งได้ ใช้วัสดุกลดลายในกรอบรูปวงกลมและวงรีได้ ใช้วิธีการเขียนก้านหรือเถาสั้นๆ เพื่อช่วยเชื่อมแม่ลายแต่ละดอกให้ต่อเนื่องกัน ใช้วิธีการผูกกลดลายโดยใช้แม่ลายต่างประเภทกันมาเขียนเรียงต่อกันตามแนวนอน ใช้วิธีการผูกกลดลายโดยใช้แม่ลายประเภทเดียวกันมาเขียนเรียงต่อกันตามแนวนอน ใช้วิธีการผูกกลดลายโดยใช้แม่ลายต่างประเภทกันมาเขียนเรียงต่อกันแบบตาหมากรุก ใช้วิธีการผูกกลดลายโดยใช้แม่ลายต่างประเภทกันมาเขียนเรียงต่อกันตามแนวตั้ง ใช้วิธีการผูกกลดลายโดยใช้แม่ลายประเภทเดียวกันมาเขียนเรียงต่อกันตามแนวตั้ง และใช้วิธีการผูกกลดลายโดยใช้แม่ลายประเภทเดียวกันมาเขียนเรียงต่อกันแบบตาหมากรุก ตามลำดับ

3. ด้านความสมบูรณ์ในความงาม ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทย พิจารณาจากความคิดเห็นโดยรวม สรุปได้ว่าอาจารย์มีความคิดเห็นด้านความสมบูรณ์ในความงามอยู่ในระดับเห็นด้วยและเห็นด้วยอย่างยิ่ง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อาจารย์มีความคิดเห็นว่าการรักษาความสะอาดเรียบร้อยของงานอยู่ในระดับมาก รองลงมา ได้แก่ การจัดภาพได้อย่างสัมพันธ์กลมกลืน การจัดภาพได้อย่างมีเอกภาพ การจัดองค์ประกอบศิลป์ได้อย่างสวยงาม การกำหนดรูปแบบของลวดลายอย่างเหมาะสมและสวยงาม การจัดภาพอย่างมีจุดเด่นน่าสนใจ การระบายสีได้อย่างสวยงามและการจัดส่วนประกอบย่อยของลายได้อย่างสวยงาม ตามลำดับ

4. ด้านการพิจารณาให้คะแนนรวม ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทย พิจารณาจากความคิดเห็นโดยรวม สรุปได้ว่าอาจารย์มีความคิดเห็นด้านการพิจารณาให้คะแนนรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออาจารย์มีความคิดเห็นว่าคุณค่าและการประยุกต์ใช้อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง รองลงมา ได้แก่ ทักษะในการปฏิบัติงาน และความสมบูรณ์ในความงามตามลำดับ

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับแนวทางในการประเมินผลภาคปฏิบัติจำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน สาขาที่สำเร็จ และรายวิชาศิลปะที่สอน

1. ด้านทักษะในการปฏิบัติงาน

1.1 เปรียบเทียบผลการทดสอบความแตกต่างความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทย ด้านทักษะในการปฏิบัติงาน จำแนกตามเพศของอาจารย์ โดยรวมและรายข้อสรุปได้ว่า อาจารย์ชายและอาจารย์หญิง มีความเห็นด้านทักษะในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน

1.2 เปรียบเทียบผลการทดสอบความแตกต่างความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทย ด้านทักษะในการปฏิบัติงาน จำแนกตามกลุ่มอายุของอาจารย์ โดยรวมและรายข้อสรุปได้ว่า อาจารย์ ในกลุ่มอายุที่ต่างกันมีความเห็นด้านทักษะในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน

1.3 เปรียบเทียบผลการทดสอบความแตกต่างความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการ

ประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทย ด้านทักษะในการปฏิบัติงาน จำแนกตามวุฒิการ
ศึกษาของอาจารย์ โดยรวมและรายข้อ สรุปได้ว่า อาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความเห็น
ด้านทักษะในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน

1.4 เปรียบเทียบผลการทดสอบความแตกต่างความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาชีพศิลปะไทย ด้านทักษะในการปฏิบัติงาน จำแนกตามประสบการณ์ในการสอนของอาจารย์ โดยรวมและรายข้อ สรุปได้ว่า อาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างก็มีความเห็นด้านทักษะในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน

1.5 เปรียบเทียบผลการทดสอบความแตกต่างความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทย ด้านทักษะในการปฏิบัติงาน จำแนกตามสาขาที่สำเร็จการศึกษาของอาจารย์ โดยรวมและรายข้อ สรุปได้ว่า อาจารย์ที่สำเร็จการศึกษาในสาขาที่ต่างกันมีความเห็นด้านทักษะในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน

1.6 เปรียบเทียบผลการทดสอบความแตกต่างความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทย ด้านทักษะในการปฏิบัติงาน จำแนกตามวิชาศิลปะที่สอนของอาจารย์ โดยรวมและรายข้อ สรุปได้ว่า อาจารย์ที่สอนวิชาศิลปะต่างกันมีความเห็นด้านทักษะในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน

2. ด้านความคิดและการประยุกต์ใช้

2.1 เปรียบเทียบผลการทดสอบความแตกต่างความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาชีพไทย ด้านความคิดและการประยุกต์ใช้ จำแนกตามเพศของอาจารย์ โดยรวมและรายข้อสรุปได้ว่า อาจารย์ชายและอาจารย์หญิง มีความเห็นด้านความคิดและการประยุกต์ใช้ไม่แตกต่างกัน

2.2 เปรียบเทียบผลการทดสอบความแตกต่างความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทย ด้านความคิดและการประยุกต์ใช้ จำแนกตามกลุ่มอายุของอาจารย์ โดยรวมและรายข้อสรุปได้ว่า อาจารย์ ในกลุ่มอายุที่ต่างกันมีความเห็นด้านความคิดและการประยุกต์ใช้ไม่แตกต่างกัน

2.3 เปรียบเทียบผลการทดสอบความแตกต่างความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาชีพไทย ด้านความคิดและการประยุกต์ใช้ จำแนกตามวุฒิการศึกษาของอาจารย์ โดยรวมและรายข้อ สรุปได้ว่า อาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัันมีความเห็นด้านความคิดและการประยุกต์ใช้ไม่แตกต่างกัน

2.4 เปรียบเทียบผลการทดสอบความแตกต่างความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางกร

2.6 เปรียบเทียบผลการทดสอบความแตกต่างความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทย ด้านความคิดและการประยุกต์ใช้ จำแนกตามวิชาศิลปะที่สอนของอาจารย์ โดยรวมและรายข้อ สรุปได้ว่า อาจารย์ที่สอนวิชาศิลปะต่างกันมีความเห็นด้านความคิดและการประยุกต์ใช้ไม่แตกต่างกัน

3.1 เปรียบเทียบผลการทดสอบความแตกต่างความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาชีพไทย ด้านความสมบูรณ์ในความงาม จำแนกตามเพศของอาจารย์ โดยรวมและรายข้อสรุปได้ว่า อาจารย์ชายและอาจารย์หญิง มีความเห็นด้านความสมบูรณ์ในความงามไม่แตกต่างกัน

3.3 เปรียบเทียบผลการทดสอบความแตกต่างความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทย ด้านความสมบูรณ์ในความงาม จำแนกตามวุฒิการศึกษ ของอาจารย์ โดยรวมและรายข้อ สรุปได้ว่า อาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความเห็น ด้านความสมบูรณ์ในความงามไม่แตกต่างกัน

3.5 เปรียบเทียบผลการทดสอบความแตกต่างความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการ

ประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทย ด้านความสมบูรณ์ในความงาม จำแนกตามสาขาที่สำเร็จการศึกษาของอาจารย์ โดยรวมและรายข้อ สรุปได้ว่า อาจารย์ที่สำเร็จการศึกษาในสาขาที่ต่างกันมีความเห็นด้านความสมบูรณ์ในความงามไม่แตกต่างกัน

3.6 เปรียบเทียบผลการทดสอบความแตกต่างความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทย ด้านความสมบูรณ์ในความงาม จำแนกตามวิชาศิลปะที่สอนของอาจารย์ โดยรวมและรายข้อ สรุปได้ว่า อาจารย์ที่สอนวิชาศิลปะต่างกันมีความเห็นด้านความสมบูรณ์ในความงามไม่แตกต่างกัน

4. ด้านการพิจารณาให้คะแนนรวม

4.1 เปรียบเทียบผลการทดสอบความแตกต่างความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาชีพไทย ด้านการพิจารณาให้คะแนนรวม จำแนกตามเพศของอาจารย์ โดยรวมและรายข้อสรุปได้ว่า อาจารย์ชายและอาจารย์หญิง มีความเห็นด้านการให้คะแนนรวมไม่แตกต่างกัน

4.2 เปรียบเทียบผลการทดสอบความแตกต่างความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทย ด้านการพิจารณาให้คะแนนรวมจำแนกตามกลุ่มอายุของอาจารย์ โดยรวมและรายข้อสรุปได้ว่า อาจารย์ ในกลุ่มอายุที่ต่างกันมีความเห็นด้านการพิจารณาให้คะแนนรวมไม่แตกต่างกัน

4.3 เปรียบเทียบผลการทดสอบความแตกต่างความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทย ด้านการพิจารณาให้คะแนนรวมจำแนกตามวุฒิการศึกษาของอาจารย์ โดยรวมและรายข้อ สรุปได้ว่า อาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความเห็นด้านการพิจารณาให้คะแนนรวมไม่แตกต่างกัน

4.4 เปรียบเทียบผลการทดสอบความแตกต่างความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาชีพไทย ด้านการพิจารณาให้คะแนนรวมจำแนกตามประสบการณ์ในการสอนของอาจารย์โดยรวมและรายชื่อ สรุปได้ว่า อาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกันมีความเห็นด้านการพิจารณาให้คะแนนรวมไม่แตกต่างกัน

4.5 เปรียบเทียบผลการทดสอบความแตกต่างความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทย ด้านการพิจารณาให้คะแนนรวมจำแนกตามสาขาที่สำเร็จการศึกษาของอาจารย์ โดยรวมและรายข้อ สรุปได้ว่า อาจารย์ที่สำเร็จการศึกษาในสาขาที่ต่างกันมีความเห็นด้านการพิจารณาให้คะแนนรวมไม่แตกต่างกัน

4.6 เปรียบเทียบผลการทดสอบความแตกต่างความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการ

ประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทย ด้านการพิจารณาให้คะแนนรวมจำแนกตามวิชาศิลปะที่สอนของอาจารย์ โดยรวมและรายข้อ สรุปได้ว่า อาจารย์ที่สอนวิชาศิลปะต่างกันมีความเห็นด้านการพิจารณาให้คะแนนรวมไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 เกณฑ์การประเมินผลภาคปฏิบัติ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในกลุ่มวิชาศิลปะไทยของอาจารย์ ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านทักษะในการปฏิบัติงาน มีจำนวน 17 เกณฑ์ โดยการปฏิบัติงานตามขั้นตอนของการทำงานมากที่สุด ส่วนการกำหนดลักษณะของกรอบและขนาดของภาพเป็นลำดับสุดท้าย
2. ด้านความคิดและการประยุกต์ใช้ มีจำนวน 10 เกณฑ์ โดยการใช้วิธีการผูกวลดลายในกรอบรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่วได้มากที่สุด ส่วนการใช้วิธีการผูกวลดลายโดยใช้แม่ลายประเภทเดียวกันมาเขียนเรียงต่อกันแบบตาหมากรุกเป็นลำดับสุดท้าย
3. ด้านความสมบูรณ์ในความงาม มีจำนวน 8 เกณฑ์ โดยการรักษาความสะอาดเรียบร้อยของงานมากที่สุด ส่วนการจัดส่วนประกอบย่อยของลายได้อย่างสวยงามเป็นลำดับสุดท้าย
4. ด้านการพิจารณาให้คะแนนรวม ประกอบด้วยด้านความคิดและการประยุกต์ใช้คิดเป็นร้อยละ 40 ด้านทักษะในการปฏิบัติงาน และด้านความสมบูรณ์ในความงามแต่ละด้านคิดเป็นร้อยละ 30 สำหรับการคิดร้อยละของคะแนนนี้ ได้เสนอตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่ได้เสนอมาเป็นเกณฑ์ด้านการพิจารณาให้คะแนนรวมในแต่ละด้านดังกล่าว

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาค้นคว้าเรื่องการสร้างเกณฑ์ประเมินผลภาคปฏิบัติวิชาในกลุ่มศิลปะไทยของ อาจารย์ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ กรมอาชีวศึกษา นำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

อาจารย์ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุระหว่าง 41-50 ปีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี มีประสบการณ์สอนระหว่าง 16-25 ปี แสดงให้เห็นว่าอาจารย์ที่สอนวิชาในกลุ่มศิลปะ สังกัดกรมอาชีวศึกษา ส่วนใหญ่เป็นผู้ชาย ดังสังเกตได้จากการเรียนศิลปะไทยส่วนใหญ่จะประกอบด้วย นักศึกษาชายเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งอาจเป็นเพราะว่าแต่ดั้งเดิมนั้น การสร้างผลงานศิลปะไทยเป็นงานที่เริ่มต้นมาจากการสร้างผลงานที่อิงพุทธศาสนาเป็นหลัก การรำเรียนหรือฝึกฝนวิชาความรู้จึงจำเป็นต้องใช้ช่างที่เป็นผู้ชาย เพราะเป็นงานที่ต้องรำเรียนและมีการฝึกฝนกันในวันดี ตลอดจนถึง

ใช้ความอดทน กำลังและความแข็งแรงเป็นสำคัญ อาจารย์ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี และมีประสบการณ์ในการสอนเป็นเวลานาน ทำให้มีทักษะและความชำนาญในการทำงานสอน อาจารย์ส่วนใหญ่สำเร็จสาขาวิชาจิตรศิลป์ และสอนวิชาศิลปะไทย และจิตรกรรมไทย 1 ในจำนวนที่ใกล้เคียงกัน ในส่วนนี้ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถเลือกได้มากกว่า 1 รายการ ย่อมแสดงให้เห็นว่า อาจารย์มีความเชี่ยวชาญในวิชาศิลปะไทยเป็นส่วนใหญ่ สามารถนำความรู้ประสบการณ์มาสอนแก่นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรได้เป็นอย่างดี นอกจากนั้นยังมีการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมโดยสังเกตได้จากกลุ่มอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม เนื่องจากพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามบางท่านมีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีด้วย จึงสามารถสรุปได้ว่าอาจารย์ผู้สอนมีการศึกษาต่อ ทั้งนี้เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ อันเป็นผลที่ส่งต่อถึงความก้าวหน้าในอาชีพการงาน อีกทั้งความรู้ความสามารถที่มากขึ้นนั้น สามารถนำไปใช้สอนแก่นักศึกษาต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นอีกประการหนึ่ง และในทำนองเดียวกันก็เท่ากับเป็นการพัฒนาการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพให้ก้าวหน้าไปด้วยเช่นกัน

2. การศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทย ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ กรมอาชีวศึกษา สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

2.1 ด้านทักษะในการปฏิบัติงาน

อาจารย์มีความคิดเห็นด้านทักษะในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับเห็นด้วย ซึ่งได้แก่ การปฏิบัติตามขั้นตอนของงาน ความตรงต่อเวลาในการทำงาน เป็นอันดับต้น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บรรลือ ขอรอมเดช (2533 : บทคัดย่อ) เรื่องสภาพและปัญหาการสอนศิลปภาคปฏิบัติในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ กรุงเทพมหานคร ที่พบว่า การปฏิบัติด้านเกณฑ์ที่ใช้ในการวัดและประเมินผลที่มีการปฏิบัติบ่อยครั้ง ในข้อหนึ่งก็คือเรื่องของการตรงต่อเวลา และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตนา รักสกุลพานิชย์ (2536 : บทคัดย่อ) เรื่องความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนแขนงวิชาทัศนศิลป์ ตามหลักสูตรศิลปศึกษาระดับปริญญาตรีในวิทยาลัยครู พบว่า การประเมินผลการเรียนแขนงวิชาทัศนศิลป์ นักศึกษาระดับปริญญาตรีอยู่ในระดับเห็นด้วยทุก ๆ ด้าน ดังนี้ (1) ความรู้ ความเข้าใจ : เนื้อหาด้านทฤษฎี ปฏิบัติ ขั้นตอนการปฏิบัติงาน และสรุปเนื้อหา (2) กระบวนการในการปฏิบัติงาน (3) ลักษณะนิสัยในการทำงาน สำหรับความคิดเห็นในข้อของการออกเถ้าลายได้อย่างถูกต้อง และการแยกเถ้าลายได้อย่างถูกต้องนั้นตรงกับเกณฑ์การผูกมัดลายไทยที่ เดช ศิริชัย (2533 : 33) กล่าวว่าหลักเกณฑ์การผูกมัดลายไทย ประกอบไปด้วย การออกลาย การแยกลาย การต่อชอกนก ขนาดและสัดส่วน

อาจารย์มีความคิดเห็นด้านความสมบูรณ์ในความงามอยู่ในระดับเห็นด้วย อย่างยิ่งและเห็นด้วย ซึ่งได้แก่ การรักษาความสะอาดเรียบร้อยของงาน การจัดภาพได้อย่าง สัมพันธ์กลมกลืน การจัดภาพได้อย่างมีเอกภาพ การจัดองค์ประกอบศิลป์ได้อย่างสวยงาม ซึ่ง สอดคล้องกับ พาศนา ตันตลักษณ์ (2522 : 177) ว่า สำหรับการออกแบบที่ต้องการให้เกิดเอก ภาพนั้น การออกแบบจะต้องให้สิ่งต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กันไม่แตกกระจายกัน ถ้าจะมีส่วนใดส่วน หนึ่งแยกออกมาข้างส่วนนั้น ๆ จะต้องเป็นส่วนที่เล็ก ดูแล้วไม่ทำให้รู้สึกว่แตกกระจายออกมา

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์จำแนกตามเพศ พบว่าอาจารย์มี ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติวิชาในกลุ่มศิลปะไทยด้านความสมบูรณ์ ในความงามไม่แตกต่างกัน และอาจารย์ที่มีวุฒิมการศึกษาระดับปริญญาตรีในการสอน สาขาที่ สำเร็จการศึกษา และวิชาศิลปะที่สอนต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการประเมินผล ภาคปฏิบัติวิชาในกลุ่มศิลปะไทยไม่แตกต่างกัน ซึ่งหมายความว่าอาจารย์ที่มีประสบการณ์ใน การสอนกลุ่มวิชาศิลปะมีความเห็นเกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลด้านความสมบูรณ์ในความ งามในแต่ละรายชื่อนั้น มีเนื้อหาที่ครอบคลุมและเหมาะสมเพียงพอแล้ว

2.4 ด้านการพิจารณาให้คะแนน

อาจารย์มีความคิดเห็นด้านการพิจารณาให้คะแนนอยู่ในระดับเห็นด้วย ได้แก่ ความคิดและการประยุกต์ใช้ 40 คะแนน ทักษะในการปฏิบัติงาน 30 คะแนน และความสมบูรณ์ ในความงาม 30 คะแนน ซึ่งอาจเป็นได้ว่าอาจารย์ส่วนใหญ่พิจารณาว่าการออกแบบลายไทย หรือการใช้จินตนาการต่อเติมภาพ และการจัดตกแต่งภาพเป็นส่วนที่สำคัญที่สุด เพราะศิลปะไทย จัดได้ว่าเป็นงานสร้างสรรค์ประเภทหนึ่ง ไม่ใช่แค่การลอกเลียนแบบลายในอดีตเท่านั้น แต่ยังสามารถสร้างเสริมเติมต่อ คิดลวดลายเพิ่มเติมอีกได้โดยใช้พื้นฐานความรู้ในเรื่องลายไทยเป็นหลัก ก็จะสามารถเติมแต่งได้ตามจินตนาการของผู้เขียนได้ รองลงมาก็คือความถูกต้องในการใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ในการทำงาน ซึ่งในข้อนี้จัดได้ว่าเป็นส่วนที่สำคัญอีกประการหนึ่ง เนื่องจากงานศิลปะ ไทยเป็นงานที่ต้องใช้ความละเอียดลออในการเขียนตกแต่งลาย เช่น ในการลอกแบบนั้น จำเป็น ต้องเตรียมดินสอที่เหลมาอย่างแหลมและยางลบสะอาด ๆ ทั้งนี้เพื่อให้งานการร่างแบบออกมา อย่างสวยงามและสะอาดเรียบร้อย หรือการรู้จักใช้ขนาดของพู่กันให้เหมาะสมกับประเภทของงาน เช่น การใช้แปรงสำหรับการลงพื้นซึ่งมีเนื้อที่ค่อนข้างมาก หรือการใช้พู่กันขนาดเล็กสำหรับการตัด เส้นที่ต้องการความละเอียด เจียนคม เป็นต้น และในข้อของการจัดภาพหรือองค์ประกอบศิลป์ก็ นับว่าเป็นหัวใจของการสร้างสรรค์งานเช่นกัน ดังที่ พาศนา ตันตลักษณ์ (2522. : 70) ได้กล่าวถึง

หลักการออกแบบและสรุปได้ว่า พื้นฐานสำหรับการศึกษารูปทรงของงานศิลปะ ต้องเข้าใจหลักการเบื้องต้นขององค์ประกอบศิลป์ ซึ่งเป็นส่วนควบคุมรูปร่างและองค์ประกอบของรูปแบบ

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์จำแนกตามเพศ พบว่าอาจารย์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติวิชาในกลุ่มศิลปะไทยด้านการพิจารณาให้คะแนนรวมไม่แตกต่างกัน และอาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน สาขาที่สำเร็จการศึกษา และวิชาศิลปะที่สอนต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติวิชาในกลุ่มศิลปะไทยด้านการพิจารณาให้คะแนนรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งหมายความว่าอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการสอนกลุ่มวิชาศิลปะมีความเห็นเกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลด้านการพิจารณาให้คะแนนรวมในแต่ละด้านนั้น มีความเหมาะสมเพียงพอแล้ว

3. การกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนความสามารถในการเรียนภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทย ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ

อาจารย์ในกลุ่มวิชาศิลปะไทย สังกัดกรมอาชีวศึกษา ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาในสาขาที่เกี่ยวข้องกับศิลปะไทย และยังมีประสบการณ์ในการสอนในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องดังกล่าว จึงทำให้มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทยในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง และเห็นด้วยกับแบบประเมินผลภาคปฏิบัติที่มีการกำหนดเกณฑ์เพื่อใช้ในการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านทักษะในการปฏิบัติงาน ด้านความคิดและการประยุกต์ใช้ ด้านความสมบูรณ์ในความงาม และการพิจารณาให้คะแนนรวมว่ามีความเหมาะสมและครอบคลุมต่อการนำไปใช้เป็นแนวทางในการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทยได้

ข้อเสนอแนะ

1. การนำเกณฑ์การประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทยที่ได้จากการวิจัยไปใช้ ควรได้ดำเนินการควบคู่ไปกับการบันทึกพฤติกรรมผู้เรียนแล้วนำมาประกอบในการประเมินผลร่วมกับเกณฑ์ที่มีอยู่ ทั้งนี้เพื่อจะได้พิจารณาความตั้งใจและความเอาใจใส่ของผู้เรียนด้วย
2. แนวทางการกำหนดเกณฑ์ประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทยนั้น เนื่องจากเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นเป็นรายการหรือเรื่องที่จะวัดตรวจสอบหรือประเมินเท่านั้น จึงควรได้จัดทำ

เครื่องมือวัดรายการตามเกณฑ์นั้น ๆ ขึ้น เพื่อจะได้มีข้อมูลผลการเรียนของนักศึกษามาใช้ประเมิน
ผลได้อย่างสมบูรณ์ต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมอาชีวศึกษา. หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพพหุศักราช 2538. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ, 2538.
- โกวิท ประวาลพุกษ์ และสมศักดิ์ สินธุเวชญ์. การประเมินในชั้นเรียน. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2523.
- จุลทัศน์ พยาฆรานนท์. "ปิกนิกศิลปกรรมไทย", วัฒนธรรมไทย. 15(6) : 3 – 6 ; มิถุนายน, 2519.
- ชูศรี วงศ์รัตนะ. สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เจริญผล, 2525.
- เดช ศรีชัย. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาศิลปะประจำชาติ เรื่องการผูกมัด
ลดหลั่นของนักเรียนระดับ ปวช. ชั้นปีที่ 1 โดยใช้วิธีสอนด้วยชุดการเรียนรู้แบบ CBVE
กับวิธีสอนปกติ. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2533 ถ่ายเอกสาร.
- ทรงวิทย์ แก้วศรี "เอกลักษณ์ไทย", ศิลปากร. 38 : 21-46 ; มกราคม-กุมภาพันธ์, 2525.
- น. ณ ปากน้ำ. ศิลปกรรมโบราณในสยามประเทศ. กรุงเทพฯ : บรรณกิจ, 2524.
- บรรลือ กุลโชติ. เกณฑ์การตัดสินการประกวดศิลปะนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียน
สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ คม. (ศิลปศึกษา). กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530. ถ่ายเอกสาร.
- บรรลือ ขอรอมเดช. สภาพและปัญหาการสอนศิลปะภาคปฏิบัติในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ
วิทยานิพนธ์ คม. (ศิลปศึกษา). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534. ถ่าย
เอกสาร.
- ปฏิพัทธ์ ดารดาษ. ลายไทย ภาพไทย เล่ม 1. กรุงเทพฯ : บริษัท พี. เอ. ลิฟวิ่ง จำกัด, 2538.
- ลายไทย ภาพไทย เล่ม 2. กรุงเทพฯ : บริษัท พี. เอ. ลิฟวิ่ง จำกัด, 2539.
- พระเทวาภิรมิต. สมุดตำราลายไทย. กรุงเทพฯ : นครเชมมบุ๊คส์โดร์, 2517.
- พาศนา ตันทลักษ์ณ์. หลักศิลปะและการออกแบบ. กรุงเทพฯ : เทพพิทักษ์การพิมพ์, 2522.
- พิตร ทองชั้น. (2511). สมรรถภาพทางสมองบางประการที่สัมพันธ์กับความสามารถทางศิลปะ
ของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2511. อัดสำเนา.
- พิทักษ์ สายณ์ห์. ลายไทย. กรุงเทพฯ : อักษรวัฒนา. ม.ป.ป.
- โพธิ์ ใจอ่อนน้อย. คู่มือลายไทย. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : ธนาคารออมสิน, 2522.

- ภัทรา นิคมานนท์. การประเมินผลและการสร้างแบบทดสอบ. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการ
ทดสอบและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยครูจันทเกษม, 2532.
- มนัส อารยพัฒน์. "ภาพเขียนลายรดน้ำ", เอกลักษณ์ไทย. 1(5) : 113-123 ; พฤษภาคม, 2520.
- มาลียา กองสุข. ความคิดเห็นของครูศิลปะในกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับการประเมินผล
การเรียนรู้วิชาศิลปศึกษา ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521. วิทยานิพนธ์
คม. (ศิลปศึกษา). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533. ถ่ายเอกสาร.
- รัตนา รักสกุลพาณิชย์. ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับการประเมินผล
การเรียนรู้วิชาทัศนศิลป์ หลักสูตรศิลปศึกษา ระดับปริญญาตรีวิทยาลัยครู. วิทยา
นิพนธ์ คม. (ศิลปศึกษา). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536. ถ่ายเอกสาร.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชา
พื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2528.
- วรรณิกา ณ สงขลา "การรักษาศิลปกรรมของชาติ", ศิลปากร. 19(2) : 56-67 ; กรกฎาคม,
2518.
- วิทย์ พัฒนินเงิน. ศิลปะไทย. กรุงเทพฯ : สำนักงานหอสมุดกลาง 09, ม.ป.ป.
- วิบูลย์ ลี้สุวรรณ. ศิลปะชาวบ้าน. กรุงเทพฯ : สุริยบรรณ, 2519.
- วิรัตน์ พิชญ์ไพบูลย์. ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : สารมวลชน, 2520.
- , หนังสือเรียนศิลปกรรมรายวิชา ศ 0119 ศิลปะไทย 1 ชั้นมัธยมศึกษาตอน
ปลาย. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2528.
- วิรุณ ตั้งเจริญ. ศิลปศึกษา. กรุงเทพฯ : วัฒนาอาร์ต, 2526.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. ทฤษฎีการประเมิน. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.
- ศิลป พีระศรี. คุณค่าของจิตรกรรมฝาผนัง. พระนคร : กรมศิลปากร, 2502.
- สน สีมাত্রัง. "การตัดสินงานศิลปะเด็ก" ใน การสัมมนาปัญหาการสอนศิลปะในระดับมัธยม
ศึกษา. คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร 27-29 มีนาคม 2528 ณ หอประชุม
มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2528.
- สมใจ สิทธิชัย. การพัฒนาเกณฑ์ประเมินภาคปฏิบัติวิชาศิลปศึกษา หน่วยการเรียนรู้
ภาพระบายสีระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521
(ฉบับปรับปรุง). วิทยานิพนธ์ คม. (ศิลปศึกษา). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2535. ถ่ายเอกสาร.

- สุนันท์ ศลโกสุม. การประเมินผลทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2524.
- อัจฉรา คำเมือง. ลายรดน้ำ. วิทยานิพนธ์ ศ.บ. (โบราณคดี) กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2514. อัดสำเนา.
- อารี สุทธิพันธุ์. ศิลปะที่มองเห็น. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : โรงเรียนเนติศึกษา, 2516.
- อารียา คลังชำนาญ. การนำเสนอรูปแบบการประเมินผลศิลปนิพนธ์สาขาการออกแบบนิเทศศิลป์ระดับปริญญาตรี. วิทยานิพนธ์ คม. (ศิลปศึกษา). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536. ถ่ายเอกสาร.
- อินทร์ ศรีคุณ. การประเมินผลการศึกษา. นครราชสีมา : วิทยาลัยครุนครราชสีมา, 2522.
- Beardsley, M.C. Aesthetics : Problems in the Philosophy of Criticism. New York : Harcourt, Brace & World, 1958.
- Best, John W. Research in Education. 4thed. Englewood Cliffs, N.J. : Prentice-Hall, 1981.
- Bloom, Benjamine Samuel, George F. Madaus and John Thomas Hastings. Evaluation to Improve Learning. New York : McGraw-Hill Book, 1981.
- Cleaver, Dalv G. Problems of Value Judgement Art : An Introduction. New York : Harcourt, Brace & World, 1966.
- Conrad, George. The Process of Art Education in the Elementary School. Englewood Cliffs, N.J. : Prentice - Hall, 1964.
- Eisner, Elliot W. Education Artistic Vision. New York : Macmillan Publishing, 1970.
- Junkasem, Rojchana. "The Application of a Qualitative Evaluation Model to a Fine Arts Studio Program," Dissertation Abstracts International. 45 (6) : 3522-A ; December, 1984.
- Michael, John. Art and Adolescence : Teaching Art at the Secondary Level. New York : Teachers College Press, Columbia University, 1983.
- Muste, Anarvat I. and Maria Misericordia. "Approach to the Evaluation in the Area of Art : Design of Instruments with Possible Application to Secondary Education," Dissertation Abstracts International. 54 (4) : 967-A ; Winter, 1993.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ
ตัวอย่างหนังสือขอความอนุเคราะห์ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ
ในการตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปะไทย

1. อาจารย์จุลทรรศน์ พยาชมรานนท์ อาจารย์พิเศษ ภาควิชาศิลปไทย คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
2. รองศาสตราจารย์ปัญญา วิจินธนสาร รองอธิการบดีและอาจารย์ประจำภาควิชา ศิลปไทย คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ผู้เชี่ยวชาญด้านลายไทย

1. อาจารย์เสนีย์ หลวงสุนทร อาจารย์ประจำวิชาลายไทย วิทยาลัยช่างศิลป์ ลาดกระบัง

ผู้เชี่ยวชาญด้านลายรดน้ำ

1. อาจารย์แต้ม จันทมยา อดีตอาจารย์ประจำวิชาลายรดน้ำ วิทยาลัยช่างศิลป์ ลาดกระบัง
2. อาจารย์นเรศ ภูษณงค์ อาจารย์ประจำวิชาลายรดน้ำ วิทยาลัยช่างศิลป์ ลาดกระบัง

ที่ ทม 1007/ ๒๐๑๔

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒๖ กรกฎาคม 2542

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะจิตรกรรม ประติมากรรม และภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายไพฑูรย์ บรรลือทรัพย์ นิสิตปริญญาโท วิชาเอกศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กำลังดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การสร้างเกณฑ์การประเมินผลภาคปฏิบัติของอาจารย์ในกลุ่มวิชาศิลปะไทยระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สังกัดกรมอาชีวศึกษา" โดยมี อาจารย์สุรชาติ ทินานนท์ และ ดร.ไพฑูรย์ โพธิสาร เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์จุลทรรศน์ พยาฆรานนท์ และ อาจารย์ปัญญา วิจินธนสาร เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายไพฑูรย์ บรรลือทรัพย์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร./โทรสาร. 258-4119

ที่ ทม 1007/๕๐๙๖

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒๖ กรกฎาคม 2542

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยช่างศิลป์ ลาดกระบัง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายไพฑูรย์ บรรลือทรัพย์ นิสิตปริญญาโท วิชาเอกศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กำลังดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การสร้างเกณฑ์การประเมินผลภาคปฏิบัติของอาจารย์ในกลุ่มวิชาศิลปะไทยระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สังกัดกรมอาชีวศึกษา" โดยมี อาจารย์สุรชาติ ทินานนท์ และ ดร.ไพฑูรย์ ทรัพยสาร เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์แถม จันทมยา อาจารย์เสน่ห์ หลวงสุนทร และ อาจารย์นเรศร์ ภูมณงค์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายไพฑูรย์ บรรลือทรัพย์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร./โทรสาร. 258-4119

ภาคผนวก ข

- ตัวอย่างหนังสือขอความอนุเคราะห์ให้อาจารย์สังกัดกรมอาชีวศึกษา
ตอบแบบสอบถาม

- แบบสอบถามแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาชีพไทย

ที่ ทม 1007/ 4209

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๑ สิงหาคม 2542

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน อธิการบดีมหาวิทยาลัย

- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. แบบสอบถาม
2. รายชื่อวิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา

เนื่องด้วย นายไพฑูรย์ บรรลือทรัพย์ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การสร้างเกณฑ์การประเมินผลภาคปฏิบัติของอาจารย์ในกลุ่มวิชาศิลปะไทยระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สังกัดกรมอาชีวศึกษา" โดยมีอาจารย์สุรชาติ ทินานนท์ และ ดร.ไพฑูรย์ โพธิ์สาร เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขออนุญาตให้อาจารย์กลุ่มวิชาศิลปะไทย ในวิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา ตอบแบบสอบถามการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทย ในระหว่างเดือนสิงหาคม - กันยายน 2542

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดพิจารณาให้ นายไพฑูรย์ บรรลือทรัพย์ ได้เก็บข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์ และจะกรุณามิหนังสือแจ้งไปยังวิทยาลัยอาชีวศึกษาในสังกัดจะเป็นพระคุณอย่างยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร./โทรสาร. 258-4119

แบบสอบถามแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทย

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย X ลงใน () หน้าข้อความที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

1. เพศ

() ชาย

() หญิง

2. อายุ

() 20-30 ปี

() 31-40 ปี

() 41-50 ปี

() 51-60 ปี

3. ระดับการศึกษาสูงสุด

() ต่ำกว่าปริญญาตรี

() ปริญญาตรี

() สูงกว่าปริญญาตรี

4. ประสบการณ์ในการสอน

() 1-5 ปี

() 6-15 ปี

() 16-25 ปี

() 26 ปีขึ้นไป

5. สาขาที่จบการศึกษา

() ทัศนศิลป์

() ศิลปศึกษา

() ทัศนศิลป์และศิลปศึกษา

() ออกแบบ

() จิตรกรรม

() ประติมากรรม

() อื่น ๆ

6. วิชาศิลปะที่สอน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

() ศิลปะไทย

() ศิลปะประจำชาติ

() จิตรกรรมไทย 1

() จิตรกรรมไทย 2

() ลายรดน้ำ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทย

คำชี้แจง ข้อความต่อไปนี้เป็นการวัดความรู้ความสามารถที่ควรตรวจสอบเพื่อนำไปใช้ในการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทย ขอให้ท่านได้พิจารณาแล้วแสดงความคิดเห็นในเชิงเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย โดยเขียนเครื่องหมาย X ลงในช่องระดับความคิดเห็นทางขวามือของรายการนั้น ๆ ตามความคิดเห็นของท่าน

รายการความรู้ความสามารถ	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยมากที่สุด
1. <u>ด้านทักษะในการปฏิบัติงาน</u>					
1.1 การใช้เครื่องมือได้ถูกต้องตามประเภทของงาน.....					
1.2 ใช้วิธีการลงสีพื้นและการตัดเส้นได้อย่างถูกต้อง.....					
1.3 ปฏิบัติงานตามขั้นตอนของการทำงาน.....					
1.4 คัดลอกลายได้ตรงตามต้นแบบที่ให้.....					
1.5 ความตรงต่อเวลาในการส่งงาน.....					
1.6 การจัดช่องไฟได้อย่างถูกต้องและเที่ยงตรง.....					
1.7 การจัดแบ่งระยะของตัวลายได้เหมาะสมและเที่ยงตรง.....					
1.8 การตัดเส้นกันหรือเส้นภาพได้อย่างถูกต้องและเที่ยงตรง.....					
1.9 การบากหรือการทำให้เกิดจังหวะระนาบบนเส้นรูปนอกตัวลายได้เหมาะสม.....					

รายการความรู้ความสามารถ	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยมากที่สุด
1.10 การใช้เส้นแรได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม.....					
1.11 การใช้เส้นรูปได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม.....					
1.12 การใช้เส้นกันลายได้อย่างถูกต้องและเที่ยงตรง.....					
1.13 การถมพื้นลายได้อย่างเหมาะสม.....					
1.14 การกำหนดลักษณะของกรอบและและขนาดของภาพ.....					
1.15 การออกเฑลายได้อย่างถูกต้อง.....					
1.16 การแยกเฑลายได้อย่างถูกต้อง.....					
1.17 การควบคุมน้ำหนักมือได้อย่างเหมาะสม.....					
2. <u>ด้านความคิดและการประยุกต์ใช้</u>					
2.1 ใช้วิธีการผูกมัดลายโดยใช้แม่ลายประเภทเดียวกันมาเขียนเรียงต่อกันตามแนวนอน.....					
2.2 ใช้วิธีเขียนก้านหรือเถาสั้น ๆ เพื่อช่วยเชื่อมแม่ลายแต่ละดอกให้ต่อเนื่องกัน.....					
2.3 ใช้วิธีการผูกมัดลายโดยใช้แม่ลายประเภทเดียวกันมาเขียนเรียงต่อกันตามแนวตั้ง.....					
2.4 ใช้วิธีการผูกมัดลายโดยใช้แม่ลายประเภทเดียวกันมาเขียนเรียงต่อกันแบบตาหมากรุก.....					
2.5 ใช้วิธีการผูกมัดลายโดยใช้แม่ลายต่าง					

รายการความรู้ความสามารถ	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย มากที่สุด
ประเภทกันมาเขียนเรียงต่อกันตาม แนวตั้ง.....					
2.6 ใช้วิธีการผูกวลดลายโดยใช้แม่ลายต่าง ประเภทกันมาเขียนเรียงต่อกันตาม แนวนอน.....					
2.7 ใช้วิธีการผูกวลดลายโดยใช้แม่ลายต่าง ประเภทกันมาเขียนเรียงต่อกันแบบ ตาหมากรุก.....					
2.8 ใช้วิธีการผูกวลดลายในกรอบรูปวงกลม และวงรีได้.....					
2.8 ใช้วิธีการเขียนวลดลายในกรอบรูปสาม เหลี่ยมหน้าจั่วและได้.....					
2.10 ใช้วิธีการผูกวลดลายในกรอบรูปสี่เหลี่ยม ผืนผ้า แนวนอนและแนวตั้งได้.....					
3. <u>ด้านความสมบูรณ์ในความงาม</u>					
3.1 การรักษาความสะอาดของเรียบร้อยงาน.....					
3.2 การจัดภาพได้อย่างสัมพันธ์กลมกลืน.....					
3.3 การกำหนดรูปแบบของวลดลายได้ อย่างเหมาะสมและสวยงาม.....					
3.4 การจัดภาพได้อย่างมีเอกภาพ.....					
3.5 การจัดภาพอย่างมีจุดเด่นน่าสนใจ.....					
3.6 การระบายสีได้อย่างสวยงาม.....					
3.7 การจัดองค์ประกอบศิลป์ได้อย่างสวยงาม.....					

รายการความรู้ความสามารถ	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย มากที่สุด
3.8 การจัดส่วนประกอบย่อยของลายได้ อย่างสวยงาม.....					
4. การพิจารณาให้คะแนนรวม					
4.1 คะแนนด้านทักษะในการปฏิบัติงาน ควรให้คะแนนร้อยละ 30.....					
4.2 คะแนนด้านความคิดและการประยุกต์ใช้ ควรให้คะแนนร้อยละ 40.....					
4.3 คะแนนด้านความสมบูรณ์ในความงาม ควรให้คะแนนร้อยละ 30.....					

ประวัติย่อผู้วิจัย

- ชื่อ นายไพฑูรย์ บรรลือทรัพย์
- เกิดวันที่ 10 เดือนตุลาคม พุทธศักราช 2498
- ที่ทำงาน วิทยาลัยช่างศิลป์ ลาดกระบัง
กรุงเทพมหานคร 10520
- ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านพักวิทยาลัยช่างศิลป์ ลาดกระบัง
กรุงเทพมหานคร 10520
- ประวัติการศึกษา ปก.ศ.สูง (ศิลปศึกษา) วิทยาลัยครูเพชรบุรี 2520
กศ.บ. (ศิลปศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2526
กศ.ม. (ศิลปศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2542
- ประสบการณ์
- 2532 ร่วมแสดงนิทรรศการศิลปกรรม "โตชิบาน่าสิ่งที่ดีสู่ชีวิต" ครั้งที่ 1
- 2533 ร่วมแสดงนิทรรศการศิลปกรรมการกุศล "ศิลปศึกษา-ช่างศิลป์33" ณ โรงแรมมณเฑียร
- 2534 แสดงงานเดี่ยว "นิทรรศการลายรดน้ำ" ที่โรงแรมแลนด์มาร์ก
- 2535 ร่วมแสดงนิทรรศการศิลปกรรมเสี้ยวศตวรรษมณเฑียร ณ โรงแรมมณเฑียร
- 2536 ร่วมแสดงนิทรรศการศิลปกรรมคณาจารย์วิทยาลัยช่างศิลป์ ครั้งที่ 1
- 2537 ร่วมแสดงนิทรรศการศิลปกรรมคณาจารย์วิทยาลัยช่างศิลป์ ครั้งที่ 2
ร่วมแสดงนิทรรศการศิลปในโอกาสครบรอบ 40 ปีวิทยาลัยช่างศิลป์
- 2538 ร่วมแสดงนิทรรศการศิลปกรรมครั้งที่ 1 ของ ศิลปินกรมศิลปากร
ร่วมแสดงนิทรรศการศิลปกรรมคณาจารย์วิทยาลัยช่างศิลป์ ครั้งที่ 3
- 2539 ร่วมแสดงนิทรรศการศิลปกรรม "3 มุมมองสีน้ำ" ที่เซ็น ศูนย์การค้าเว็รล์เทรดเซนเตอร์

การสร้างเกณฑ์การประเมินผลภาคปฏิบัติของอาจารย์ในกลุ่มวิชาศิลปะไทย
ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สังกัดกรมอาชีวศึกษา

บทคัดย่อ
โดย
ไพฑูรย์ บรรลือทรัพย์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกศิลปศึกษา
กุมภาพันธ์ 2543

การศึกษานี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติกลุ่มวิชาศิลปไทยสำหรับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สังกัดกรมอาชีวศึกษา และกำหนดเกณฑ์การประเมินผลภาคปฏิบัติกลุ่มวิชาศิลปไทยสำหรับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สังกัดกรมอาชีวศึกษา โดยอาจารย์ผู้สอนกลุ่มวิชาศิลปไทย ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ประกอบด้วยอาจารย์ที่กำลังสอนในสาขาศิลปกรรม สังกัดกรมอาชีวศึกษา จำนวน 38 แห่ง ในปีการศึกษา 2542 จำนวนทั้งสิ้น 152 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ตัวเลือก ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for Social Sciences)

ผลการศึกษาพบว่า

1. แนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติกลุ่มวิชาศิลปไทย ประกอบด้วย การพิจารณา ด้านต่าง ๆ 4 ด้าน คือ ด้านทักษะในการปฏิบัติงาน ด้านความคิดและการออกแบบ ด้านความสมบูรณ์ในความงาม และด้านการพิจารณาให้คะแนนรวม
2. เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติกลุ่มวิชาศิลปไทย จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน สาขาที่สำเร็จการศึกษา และวิชาศิลปะที่สอน พบว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
3. เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินผลภาคปฏิบัติกลุ่มวิชาศิลปไทย ประกอบด้วยเกณฑ์ด้าน ด้านทักษะในการปฏิบัติงาน จำนวน 17 รายการ เกณฑ์ด้านความคิดและการออกแบบ จำนวน 10 รายการ เกณฑ์ ด้านความสมบูรณ์ในความงาม จำนวน 8 รายการ และเกณฑ์ด้านการพิจารณาให้คะแนนรวม ซึ่งจำแนกได้ดังนี้ ด้านทักษะในการปฏิบัติงาน ร้อยละ 30 ด้านความคิด และการออกแบบ ร้อยละ 40 และด้านความสมบูรณ์ในความงาม ร้อยละ 30

PRACTICAL EVALUATIVE CRITERIA OF THAI ART TEACHER AT
VOCATIONAL LEVEL UNDER THE DEPARTMENT
OF VOCATIONAL EDUCATION

AN ABSTRACT
BY
PAITON BANLUESUP

Presented in partial fulfillment of the requirement for the
Master of Education degree in Arts Education
at Srinakharinwirot University
February 2000

This study aimed to investigate evaluative approach of Thai practical art and to contribute its evaluative criteria for vocational education certificate students by Thai art teachers. The population comprised 152 Thai art teachers teaching in vocational education college under the Department of Vocational Education during 1999 academic year. Rating – scale questionnaire was administered for collecting data. Then data were analyzed by SPSS (Statistical Package for Social Sciences).

The results revealed that :

1. Evaluative approach of Thai practical art according to Thai art teachers' opinion included performance skill, idea and application, art aesthetics and scoring.
2. When compared Thai art teachers' opinion according to sex, age, education, teaching experience, graduate field and subject teaching, it was found that there was no significant difference.
3. Practical evaluative criteria on Thai art subjects included 17 items of performance skill, 10 items of idea and application, 8 items of art aesthetics and, scoring with 30 percentage for performance skill, 40 percentage for idea and application and 30 percentage for art aesthetics.

409.59304

พ443ก

ร.3

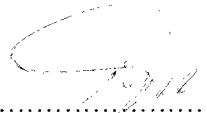
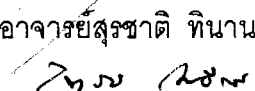
การสร้างเกณฑ์การประเมินผลภาคปฏิบัติของอาจารย์ในกลุ่มวิชาศิลปะไทย
ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สังกัดกรมอาชีวศึกษา

ปริญญานิพนธ์
ของ
ไพฑูรย์ บรรลือทรัพย์

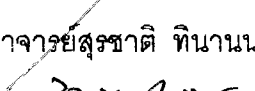
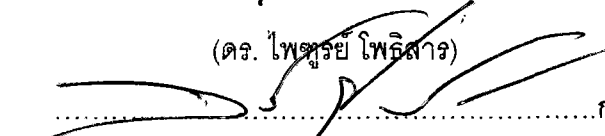
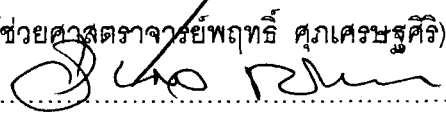
เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกศิลปศึกษา
กุมภาพันธ์ 2543
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปฏิญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอก
ศิลปศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

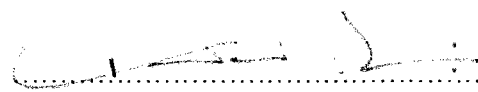
คณะกรรมการควบคุม

.....ประธาน
(อาจารย์สุชาติ ทินานนท์)

.....กรรมการ
(ดร. ไพฑูรย์ โพธิ์สาร)

คณะกรรมการสอบ

.....ประธาน
(อาจารย์สุชาติ ทินานนท์)

.....กรรมการ
(ดร. ไพฑูรย์ โพธิ์สาร)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พฤทธิ์ ศุภเศรษฐศิริ)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อำนาจ เย็นสบาย)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปฏิญานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกศิลปศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)
วันที่ 29 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2543

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ดีด้วยความอนุเคราะห์ของอาจารย์สุรชาติ ทินานนท์ ประธาน และดร.ไพฑูรย์ โพธิ์สาร กรรมการ ซึ่งช่วยกรุณาให้ความช่วยเหลือ แนะนำในการทำวิจัย ด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง

ขอขอบพระคุณกรรมการสอบเพิ่มเติม ผู้ช่วยศาสตราจารย์พฤทธิ ศุภเศรษฐศิริ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์อำนาจ เย็นสบาย และขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัย ซึ่งประกอบด้วย อาจารย์จุลทัศน์ พยาฆรานนท์ รศ.ปัญญา วิจินธนสาร อาจารย์แต้ม จันทมยา อาจารย์เสนห์ หลวงสุนทร และอาจารย์นเรศ ฤทธิพงษ์ ในความกรุณา ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการทำปริญญานิพนธ์

ความดีของปริญญานิพนธ์เล่มนี้ขออุทิศบูชาพระคุณบิดามารดา ครู อาจารย์ ที่ ประสาทสอนสั่งวิชาความรู้ ตลอดจนญาติมิตรผู้ให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนและให้กำลังใจด้วยดี มาโดยตลอด

ไพฑูรย์ บรรลือทรัพย์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
ที่มาและความหมายของศิลปะไทย ลายไทยและลายรดน้ำ.....	6
ศิลปะไทย.....	6
ลายไทย.....	7
ลายรดน้ำ.....	9
หลักสูตรในกลุ่มวิชาศิลปะไทย.....	10
วิธีการในการประเมินผลภาคปฏิบัติและการใช้เกณฑ์.....	12
ความหมายของการประเมินผล.....	12
การวัดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม.....	13
การประเมินผลศิลปะภาคปฏิบัติ.....	16
เกณฑ์ในการประเมินผลศิลปะภาคปฏิบัติ.....	18
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลการเรียนการสอนศิลปะ.....	21
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	26
ประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	26
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	28
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	29
การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล.....	30

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	32
5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	57
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	57
วิธีดำเนินการวิจัย.....	57
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	58
อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า.....	64
ข้อเสนอแนะ.....	68
บรรณานุกรม.....	70
ภาคผนวก.....	74
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	83

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอนและสาขาที่จบการศึกษา.....	36
2	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามวิชาศิลปะที่สอน.....	38
3	ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับแนวทาง การประเมินผลภาคปฏิบัติกลุ่มวิชาศิลปะไทยจำแนกตามรายด้าน (ทักษะในการปฏิบัติงาน).....	40
4	ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับแนวทาง การประเมินผลภาคปฏิบัติกลุ่มวิชาศิลปะไทยจำแนกตามรายด้าน (ความคิดและการประยุกต์ใช้).....	42
5	ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับแนวทาง การประเมินผลภาคปฏิบัติกลุ่มวิชาศิลปะไทยจำแนกตามรายด้าน (ความสมบูรณ์ในความงาม).....	44
6	ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับแนวทาง การประเมินผลภาคปฏิบัติกลุ่มวิชาศิลปะไทยจำแนกตามรายด้าน (การให้คะแนนรวม).....	45
7	เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติ กลุ่มวิชาศิลปะไทยแต่ละด้านจำแนกตามเพศ.....	46
8	เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติ กลุ่มวิชาศิลปะไทยแต่ละด้านจำแนกตามกลุ่มอายุ.....	47
9	เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติ กลุ่มวิชาศิลปะไทยแต่ละด้านจำแนกตามวุฒิการศึกษา.....	49
10	เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติ กลุ่มวิชาศิลปะไทยแต่ละด้านจำแนกตามประสบการณ์ในการสอน.....	51
11	เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติ กลุ่มวิชาศิลปะไทยแต่ละด้านจำแนกตามสาขาการศึกษา.....	52

12	เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติ กลุ่มวิชาศิลปะไทยแต่ละด้านจำแนกตามวิชาศิลปะที่สอน.....	53
----	---	----

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ศิลปะ คือ ผลงานที่มนุษย์สร้างขึ้นด้วยความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการของตน เพื่อสนองความต้องการของคนและสังคม ดังนั้นศิลปะของไทยจึงหมายความว่าผลงานที่คนไทยสร้างขึ้นด้วยวิสัยและวิธีการให้เป็นรูปแบบต่าง ๆ เพื่อสนองความต้องการของคนและสังคมนับตั้งแต่คนไทยยึดบริเวณสุวรรณภูมินี้เป็นแหล่งพำนักอาศัยมาจนถึงปัจจุบัน (อารี สุทธิพันธุ์. 2516 : 109)

ศิลปะไทยนับได้ว่าเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของชาติไทยซึ่งมีมาช้านาน โดยเฉพาะผลงานทางด้านจิตรกรรมไทยที่เริ่มมีมาตั้งแต่สมัยพุทธประวัติมากรรมและสถาปัตยกรรม ดังเช่นจิตรกรรมฝาผนังไทย ภาพเขียนบนสมุดภาพโบราณที่ทำด้วยใบลานหรือกระดาษสมุดข่อย ศิลปะที่กล่าวถึงนี้ได้มีการตกแต่งด้วยลายเส้นที่แสดงถึงเรื่องราว ตลอดจนการใช้สีที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว ภาพเขียนที่ใช้เขียนประกอบในสมุดไทยใช้สีฝุ่นเช่นเดียวกับที่ใช้เขียนบนฝาผนัง บางทีก็ใช้ผสมกับรักทาหีบหรือลงเป็นพื้น เป็นต้น นอกจากนั้นยังมีการตกแต่งลวดลายต่างๆ นีลบนวัตถุต่าง ๆ เช่น ถมเงิน งาจำหลัก ไม้จำหลัก ลายรดน้ำ ลายประดับมุก และอื่น ๆ จึงกล่าวได้ว่าจิตรกรรมไทยมีความสูงส่งและทรงคุณค่ามากมาย มีเอกลักษณ์ที่เป็นของตนเอง โดยเฉพาะลายรดน้ำซึ่งใช้เขียนตามตู้พระธรรม บานประตู และหน้าต่างโบสถ์วิหาร หรือสถานที่ต่าง ๆ มีกรรมวิธีของตนเองโดยเฉพาะ มีภาพวิจิตรพิสดารมาก (ทรงวิทย์ แก้วศรี. 2538 : 30-32)

เอกลักษณ์ของชาติดังกล่าวนี้ เป็นหลักฐานที่แสดงให้เห็นว่าชาติไทย มีวัฒนธรรมที่สูงเพียงใด อย่างไร บุคคลในชาติมีจิตใจที่สูง นุ่มนวล อ่อนโยน กล้าหาญ ละเอียดอ่อน เมตตาปรานี (วรรณภา ณ สงขลา. 2518 : 56) นอกจากนั้นศิลปะยังมีประโยชน์ในแง่ของการพัฒนาทางด้านจิตใจของคนในสังคมด้วยเช่นกัน ด้วยเหตุผลที่ว่าคนในสังคมมีความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้องอันเป็นพื้นฐานแห่งศิลปะนั้น เพราะคุณค่าของศิลปะไม่ได้จำกัดเฉพาะอยู่ที่รูปแบบภายนอกของสิ่งที่สร้างขึ้น แต่ยังมีคุณค่าอื่นแอบแฝงอยู่ ซึ่งอาจแลเห็นด้วยตาแต่ถ้ายึดติดไม่ได้ และศิลปะไทยส่วนใหญ่ก็เป็นเช่นนั้นมาก (จุลทัศน์ พยาฆรานนท์. 2519 : 4-5)

ด้วยเหตุผลเพื่อการจรรโลงศิลปะไทยไว้ไม่ให้สูญหาย จึงมีการบรรจุวิชาที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับศิลปะไว้ในหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาศิลปกรรม ของ กรมอาชีวศึกษา โดยกำหนดรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับศิลปะไทยเป็นวิชาบังคับไว้ในหมวดวิชาชีพเฉพาะในการ

เรียนสาขาวิจิตรศิลป์ และสาขาการออกแบบ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ ความชำนาญในทักษะวิชาชีพเพื่อนำไปประกอบอาชีพได้ต่อไป (กรมอาชีวศึกษา. 2538 : 2-3)

พิตร ทองชั้น (2511 : 10) กล่าวว่าวิชาศิลปะนับว่าเป็นวิชาที่มีการพัฒนาในเรื่องของหลักสูตร การเรียนการสอน และการวัดผลที่ค่อนข้างซับซ้อนกว่าในสาขาวิชาอื่นๆ ในขณะที่วิชาต่างๆ เหล่านั้นมีการทดลอง ค้นคว้า และวิจัยกันมากมายในเรื่องของหลักสูตร วิธีสอน อุปกรณ์ในการสอน ตลอดจนการวัดผล โดยปรากฏว่ามีเทคนิคและวิธีการต่างๆ หลากอย่างหลายประการ มีแบบทดสอบต่าง ๆ ทั้งที่ครูสร้างขึ้นเอง และเป็นมาตรฐาน

ข้อที่อาจารย์สอนศิลปะภาคปฏิบัติได้ปฏิบัติกันเป็นประจำ คือ การใช้การวัดผลด้วยการตรวจผลงานที่มอบหมาย ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผลงานปฏิบัตินั้นเป็นกิจกรรมที่จับได้ว่าเป็นหัวใจของการเรียนรู้ด้านศิลปะ เพราะการฝึกปฏิบัติกิจกรรมจะทำให้เกิดการสังสรรค์ทักษะ ประสบการณ์ และความรู้ความเข้าใจต่างๆ การเรียนรู้ทางทัศนศิลป์ศึกษาไม่อาจบรรลุผลที่ดีได้แม้แต่น้อย ถ้าการเรียนรู้ภาคทฤษฎีเป็นเพียงการรับฟังคำบรรยายเท่านั้น เพราะคุณค่าของศิลปะคือผลงานที่รับรู้ได้ ในขณะที่ผู้เรียนฝึกภาคปฏิบัติ ซึ่งนอกจากจะเป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์ทางศิลปะ และความงามแล้ว ยังได้สร้างคุณค่าอื่น ๆ ให้กับตนเองด้วย กระบวนการทำงานและผลงานศิลปะที่ฝึกปฏิบัติจึงเป็นปัจจัยหลักของการศึกษาทางศิลปะ (วิรุณ ตั้งเจริญ. 2526 : 120-121)

ขณะเดียวกันที่วิชาที่เกี่ยวข้องกับศิลปะไทยนั้นเป็นรายวิชาที่เน้นในด้านภาคปฏิบัติเป็นสำคัญ และสำหรับการวัดด้านปฏิบัตินั้น มีสิ่งที่จะต้องวัดอยู่ด้วยกัน 2 ประการ คือ ความสามารถและทักษะในการปฏิบัติงาน กับ การวัดทางด้านพฤติกรรมของนักเรียน ในส่วนของความสามารถและทักษะเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน ได้แก่ (โกวิท ประวาลพุกษ์. 2523 : 106)

1. การวัดการปฏิบัติงาน (Procedure) ได้แก่ การวัดวิธีการ ทักษะ และเทคนิคในการปฏิบัติงาน เช่น วิธีการร้องเพลง วิธีใช้เครื่องมือในการทดลอง วิธีการวาดภาพ เป็นต้น

2. การวัดผลงาน (Product) ได้แก่ การวัดผลงานที่เด็กทำ โดยการนำผลงานที่ทำเสร็จแล้วมาประเมินด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น ผลงานการพิมพ์ การเขียนรายงาน สมุดงาน การวาดภาพ เป็นต้น

การประเมินเป็นวิธีการศึกษาความจริงในด้านคุณค่า หรือค่าของข้อเท็จจริงในแง่ต่างๆ การประเมินจึงเป็นกระบวนการที่ไม่ง่ายและทำได้ยาก เพราะต้องอาศัยปรัชญา วิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ ความรอบรู้ในเนื้อหา และการใช้วิจารณญาณอันสมเหตุสมผลในทุกขั้นตอนของการดำเนินงาน ความหมายของการประเมินได้มีการพัฒนามาอย่างต่อเนื่อง ดังนี้ (ศิริชัย กาญจนวาสี. 2536 : 6, 19)

1. การประเมินเป็นสิ่งเดียวกับการวัดผลการเรียนรู้ของผู้เรียน (Measurement-oriented)
2. การประเมินเป็นกระบวนการศึกษาสิ่งต่าง ๆ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัย (Research-oriented)
3. การประเมินเป็นการตรวจสอบการบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ (Objectives-oriented)
4. การประเมินเป็นการช่วยเสนอสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ (Decision-oriented)
5. การประเมินเป็นการเสนอสารสนเทศแก่ผู้เกี่ยวข้องทั้งหลายด้วยการบรรยายอย่างลุ่มลึก (Description-oriented)
6. การประเมินเป็นการตัดสินคุณค่าของสิ่งที่มุ่งประเมิน (Judgment-oriented)

การประเมินผลภาคปฏิบัติ จึงเป็นการพิจารณาความสามารถของบุคคลในการทำงานตามจุดมุ่งหมาย ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับสิ่งที่อยู่ในลักษณะของรูปธรรมโดยการรับรู้ทางประสาทสัมผัส ซึ่งวิธีการประเมินจะเป็นการเลียนแบบชีวิตจริงในระดับต่าง ๆ ตั้งแต่ระดับความเป็นจริงที่ต่ำสุดจนถึงระดับสูงสุดด้วยการสอบข้อเขียนถึงการปฏิบัติจริง ทั้งนี้เพื่อพิจารณาประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ดังนั้นการสร้างหลักเกณฑ์ในการประเมินผลงานภาคปฏิบัติในวิชาศิลปะขึ้นจึงเป็นเรื่องที่สำคัญประการหนึ่ง เนื่องจากในการประเมินผลภาคปฏิบัติของนักศึกษาโดยอาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปะในปัจจุบันต่างก็มีวิธีการเฉพาะที่เป็นของตนเอง รวมทั้งการใช้ความรู้สึกเข้าไปเกี่ยวข้องด้วย การวิจัยนี้จะช่วยให้อาจารย์ผู้สอนมีเกณฑ์สำหรับการประเมินผลภาคปฏิบัติที่สามารถยึดถือและใช้ประโยชน์ได้โดยเฉพาะในกลุ่มวิชาศิลปะไทยซึ่งเป็นวิชาชีพเฉพาะสำหรับนักศึกษา สามารถช่วยให้อาจารย์ประเมินผลการเรียนของนักศึกษาได้อย่างถูกต้อง แม่นยำ และเป็นมาตรฐานที่น่าเชื่อถือยิ่งขึ้น อันนับได้ว่าเป็นการพัฒนาเครื่องมือในการวัดผลภาคปฏิบัติในวิชาศิลปะให้มีความก้าวหน้าทัดเทียมกับในสาขาวิชาอื่นอีกประการหนึ่ง

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทยของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สังกัดกรมอาชีวศึกษา
2. เพื่อกำหนดเกณฑ์ประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทยของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สังกัดกรมอาชีวศึกษา

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ทำให้ได้แบบประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทยของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพสำหรับอาจารย์ผู้สอนในกลุ่มวิชาศิลปะไทยสามารถนำแบบประเมินผลนี้ไปใช้เพื่อเป็นเกณฑ์ในการประเมินผลภาคปฏิบัติของนักศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรเป็นอาจารย์ผู้สอนนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาศิลปกรรม ในวิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 38 แห่ง ในปีการศึกษา 2542 จำนวน 152 คน โดยเป็นผู้สอนอยู่ในสาขาวิชาจิตรศิลป์ สาขาวิชาการออกแบบ และสาขาวิชาศิลปหัตถกรรม ตามรายวิชา ดังนี้

23012208 รายวิชาศิลปะไทย

23022203 รายวิชาศิลปะประจำชาติ

23012306 รายวิชาจิตรกรรมไทย 1

23012307 รายวิชาจิตรกรรมไทย 2

23013901 รายวิชาลายรดน้ำ

ตัวแปรที่ศึกษา คือ

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน สาขาที่สำเร็จ และรายวิชาที่สอน
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ เกณฑ์ประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทย

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. เกณฑ์ประเมินผลภาคปฏิบัติ หมายถึง รายการที่ใช้พิจารณาความสามารถในการเรียนภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทย ประกอบด้วยรายการด้านทักษะในการปฏิบัติงาน ด้านความคิดและการประยุกต์ใช้ ด้านความสมบูรณ์ในความงาม และด้านการพิจารณาให้คะแนนรวม
2. แนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติ หมายถึง ความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนในกลุ่มวิชาศิลปะไทยเกี่ยวกับการประเมินผลงานภาคปฏิบัติในการเรียนในกลุ่มวิชาศิลปะไทยของนักศึกษา ซึ่งประกอบด้วยความคิดเห็นในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

2.1 ด้านทักษะในการปฏิบัติงาน โดยเน้นทักษะในการเขียนให้ถูกต้อง และแม่นยำ

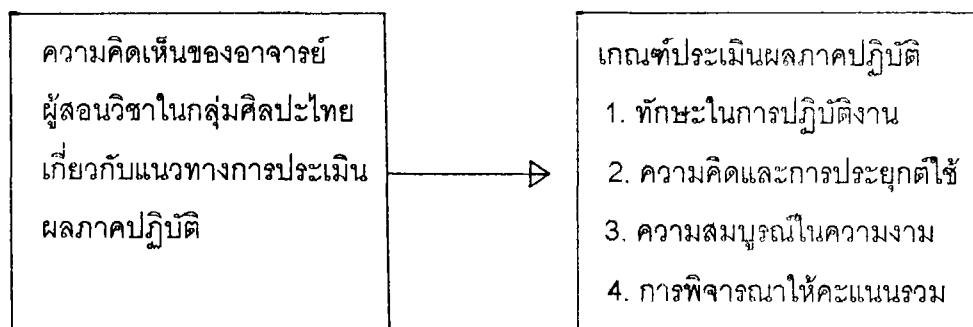
2.2 ด้านความคิดและการประยุกต์ใช้ โดยเน้นการออกแบบ การใช้จินตนาการ ต่อเติมและการจัดตกแต่งภาพ

2.3 ด้านความสมบูรณ์ในผลงาน เน้นความสามารถในการจัดภาพ และ องค์ประกอบศิลป์ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

2.4 ด้านการพิจารณาให้คะแนนรวม เป็นการกำหนดค่าคะแนนสำหรับด้านทักษะ ในการปฏิบัติงาน ด้านความคิดและการประยุกต์ใช้ และด้านความสมบูรณ์ในผลงาน

3. กลุ่มวิชาศิลปะไทย หมายถึง รายวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2538 กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ประเภทวิชาศิลปกรรมในสาขาวิชา วิจิตรศิลป์ และสาขาวิชาการออกแบบ ได้แก่ รายวิชาศิลปะไทย (23012209) ศิลปะประจำชาติ (23022203) จิตรกรรมไทย 1 (23012306) จิตรกรรมไทย 2 (23012307) และลายรดน้ำ (23013901)

กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้นำเสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้าไว้ดังนี้ คือ

1. ที่มาและความหมายของศิลปะไทย ลายไทยและลายรดน้ำ
2. หลักสูตรในกลุ่มวิชาศิลปะไทย
3. วิธีการในการประเมินผลภาคปฏิบัติและการใช้เกณฑ์
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลการเรียนการสอนวิชาศิลปะ

1. ที่มาและความหมายของศิลปะไทย ลายไทยและลายรดน้ำ

1.1 ศิลปะไทย

มูลเหตุในการสร้างงานศิลปะไทย เนื่องจากช่างไทยต้องการแสดงออกถึงความคิด และอารมณ์ตามคติ หรือความเชื่อ เพื่อตอบสนองความต้องการของบุคคล ความศรัทธาในพระพุทธศาสนา และเพื่อความต้องการของสังคมไทย คือ

1. เพื่อตอบสนองความศรัทธาในพระพุทธศาสนา ช่างไทยสร้างสรรค์งานพุทธศิลป์ด้วยความศรัทธาเพื่อเป็นพุทธบูชา และเพื่อจูงใจให้ผู้ชมเกิดความเลื่อมใสในพระพุทธศาสนา ศิลปะไทยแต่โบราณจึงสร้างสรรค์ขึ้นเพื่อพระพุทธศาสนาเป็นสำคัญ โดยการสร้างพระพุทธรูปปางต่าง ๆ เรื่องราวของศิลปะก็เกี่ยวเนื่องคติและความศรัทธาในพระพุทธศาสนา นอกจากนั้นยังมีการสร้างศิลปะไทยเพื่อจูงใจให้เห็นความดีงามของขนบธรรมเนียมประเพณีทางศาสนาของไทยอีกด้วย

2. เพื่อสนองความต้องการส่วนบุคคล ความปรารถนาพื้นฐานของมนุษย์นั่นก็คือ การได้แสดงออกซึ่งอารมณ์ และความคิด เพื่อสร้างสรรค์งานศิลปะตามคติและความเชื่อ กล่าวคือช่างไทยต้องการแสดงออกถึงความปิติยินดี การเกิด การแก่ และการถ่ายทอดความรู้สึกในความรัก ความปรารถนาพื้นฐานอีกอย่างหนึ่งของมนุษย์ คือ ความต้องการความสะดวกสบายและความสุขทางกาย จึงมีการสร้างเครื่องมือใช้สอยที่จำเป็นในชีวิตประจำวันตามประเพณี และความเป็นอยู่แบบไทย มีทั้งความสวยงามที่เป็นลักษณะประจำชาติ และมีหน้าที่ใช้สอยตามวัตถุประสงค์

3. เพื่อตอบสนองความต้องการของสังคมไทย ความปรารถนาของสังคมในการอยู่ร่วมกันอย่างมีเกียรติและเป็นสุข ศิลปะมีส่วนร่วมในการแสดงออกตามความปรารถนาของ

สังคม และเป็นสื่อกลางในการประกาศ หรือแสดงให้เห็นทราบเป็นอนุสรณ์แด่บุคคลสำคัญที่เคารพ นับถือ เพื่อให้ปวงชนสักการะ

สรุปได้ว่าศิลปะไทย เป็นศิลปะประจำชาติ ซึ่งมีลักษณะรูปแบบ ลวดลายที่สร้างสรรค์ ขึ้นด้วยอุดมคติอันเป็นเอกลักษณ์ ตลอดจนมีความอ่อนช้อย สวยงาม และมีแบบแผนที่ได้มีการ สืบทอดกันมาตั้งแต่สมัยโบราณจนถึงปัจจุบัน (วิรัตน์ พิชญ์ไพฑูริย์. 2528 : 1-4)

1.2 ลายไทย

ลายไทย คือ รูปแบบอันประกอบด้วยเส้นเขียนหรือแกะสลักโดยมีความงดงาม เป็นที่นิยมนับถือเป็นแบบอย่างของศิลปะประจำชาติไทย และมีมิติต่อกันว่าเกิดจากรูปแบบของ ธรรมชาติ นำมาประดิษฐ์ให้อยู่ในรูป ทรง และเส้นที่อ่อนช้อยประกอบกันขึ้นเป็นลวดลายที่เห็น ว้างงดงาม (ปฏิพัทธ์ ดารดาษ. 2538 : 17)

กล่าวได้ว่าลายไทยเป็นศิลปะการเขียนภาพลวดลายเส้นที่มีเอกลักษณ์เป็นของไทย ช่างเขียนลายไทยได้รับความบันดาลใจจากธรรมชาติของดอกบัว แล้วนำมาผูกเป็นลวดลาย (วิรัตน์ พิชญ์ไพฑูริย์. 2528 : 25-26) ดังเช่น ลายกนกซึ่งเป็นแม่ลายของลายไทยนั้น พระเทว- ภิณมิต. (2517 : 3-4) กล่าวว่าเกิดจากการนำเอาสิ่งของตามธรรมชาติมาดัดแปลงขึ้น บางท่าน ว่าเกิดจากดอกบัวผ่าซีก บางท่านว่าเกิดจากรวงข้าว และบางท่านก็ว่าเกิดจากเปลวไฟ เพราะมี ลายกนกวงข้าว และลายกนกเปลวไฟรวมอยู่ด้วย

ลายไทย เป็นศิลปะคู่บ้านคู่เมืองมาแต่โบราณกาล ตั้งแต่เริ่มประวัติศาสตร์ชาติไทย และได้วิวัฒนาการมาตั้งแต่สมัยสุโขทัย อยุธยาและรัตนโกสินทร์จนถึงจุดสมบูรณ์เป็นเอกลักษณ์ ของชาติ ลายไทยมีความอ่อนพลิ้ว ถ้าปรากฏที่ใดจะทำให้ที่แห่งนั้นสูงค่าสง่างามเป็นพิเศษ ลายไทยมีหลักการ มีทฤษฎี มีที่มา ที่เกิดและวงศ์ตระกูลทางศิลปชั้นเยี่ยมของโลกก็ว่าได้ (น. ณ ปากน้ำ. 2524 : 2)

ลายไทยเป็นลายที่มีความอ่อนช้อย งดงาม และสามารถที่จะนำไปผูกลายเป็น รูป ร่าเงต่าง ๆ ได้อย่างกว้างขวาง ช่างเขียนไทยโบราณได้เขียนลายไทยประดับตกแต่งงานศิลปะต่างๆ ที่เห็นได้อย่างชัดเจน คือการประดับสิ่งก่อสร้าง เช่น การใช้ลายหน้ากระดานประดับขอบฐาน หรือ เป็นเส้นขอบตามแนวนอน ลายกลีบบัวที่ใช้เป็นลายประดับที่ชั้นบัวหงายหรือบัวคว่ำ สำหรับลาย กลีบบัวนี้ยังสามารถแบ่งแบ่งลายภายในให้ละเอียด แล้วนำไปประดับตกแต่งเป็นองค์ประกอบ ทางศิลปะ เช่น ที่รองรับพระพุทธรูปและเครื่องราชูปโภค และยังมีการนำมาใช้ในงานสถาปัตย- กรรมไทยมาก ดังเห็นได้จากโบสถ์ วิหาร เป็นต้น ลายกรวยเชิงใช้ประดับโคนเสาอาคารของ สถาปัตยกรรมไทย และลายเฟืองอุบะใช้ประดับส่วนบนของเรือนธาตุ เป็นต้น

ลายไทยเป็นศิลปะของไทยอย่างหนึ่งที่รวมอยู่ในจำพวกจิตรศิลป์ วิธีผูกและเขียนลายเหล่านี้จะต้องเรียนกันเป็นเวลานานทีเดียวจึงจะใช้งานได้ ในสมัยโบราณผู้ที่หัดเขียนลายไทยจะต้องฝากตัวอยู่กับครูนับเป็นเวลาตั้งสิบปี ครูจะหัดให้เขียนเรื่อยไปวันละเล็กละน้อย เริ่มตั้งแต่ลายกนกสามตัวไปจนถึงลายที่เรียกว่า กนกนารีที่เป็นลายกนกซ้อนกันหลายตัว จนชำนาญดีแล้วจึงให้คิดผูกลายขึ้นด้วยตนเอง (พระเทพวชิรมิตร. 2517 : 4-5) ซึ่งคล้ายกับคำอธิบายของ ปฐิพัทธ์ ดารดาษ (2539 : 11) ที่ว่าการฝึกหัดเขียนลายไทย หรือการปฏิบัติขั้นต้นว่า เพื่อให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ หรือหลักวิชา ต้องมีความขยันหมั่นเพียรในการฝึกหัดเขียนลาย ขณะเดียวกันก็ต้องมีการพิจารณาอย่างละเอียดถี่ถ้วน การเรียนในตอนต้นนั้นต้องเขียนตัวหนึ่งซ้ำๆ กันหลายๆ ครั้ง จนจำได้แม่นยำทั้งทรงตัว และส่วนปลีกย่อยที่ผสมอยู่ในตัวของมันด้วย นอกจากนั้นยังต้องเขียนให้ได้ทั้งซ้ายและขวา เขียนยอดขึ้นยอดลง จะให้หันเหไปทางใดก็ได้ คือ เขียนให้ยอดลายหันได้รอบตัวนั่นเอง แล้วจึงค่อยหัดเขียนตัวอื่นต่อไป

วิทย์ พิณคันเงิน (2520 : 8-9) อธิบายหลักเกณฑ์การร่างภาพลายไทยไว้ว่า ควรเขียนโครงสร้างภายนอกก่อน แล้วจึงเขียนลายภายในโครงร่างที่หลัง ซึ่งจะทำได้สัดส่วนและความถูกต้อง เกี่ยวกับการระบายสีนั้น ควรระบายอย่าให้ล้ำเส้นสีเลอะเทอะ ต้องรักษาความสะอาดและความประณีต ต้องตัดเส้นพื้นและตัวลายเสียให้เรียบร้อยก่อน จึงระบายสีพื้นและตัวลาย ซึ่งคล้ายคลึงกับ พิทักษ์ สายัณห์ (ม.ป.ป. : 9-10) ที่กล่าวถึงวิธีการตัดเส้นลายไทยว่า การฝึกหัดตัดเส้นจะต้องตัดเส้นจากทางซ้ายมาทางขวา และตัดเส้นจากตอนบนมาตอนล่าง ซึ่งการตัดเส้นต้องพยายามให้เป็นเส้นโค้ง เส้นคม อย่าให้เส้นขาดเว้าแหว่งได้ การตัดเส้นต้องลากเส้นให้หมดทุกเส้น และแต่ละเส้นให้เท่ากันติดต่อกันไปด้วย

หลักในการเขียนและประดิษฐ์ลายไทยที่ดีนั้น ประกอบด้วย (โพธิ์ ใจอ่อนนุ่ม. : ง)

1. ความอ่อนโยนของเส้นตัวลาย การวางจังหวะตัวที่ใกล้เคียงกันนั้นต้องต่างกัน
2. การแบ่งระยะตัวลายที่พอเหมาะ ไม่มีถี่ ๆ ห่าง ๆ
3. การจัดช่องไฟหรือที่ว่างโดยมีระยะที่เหมาะสม
4. การใช้เถาลายอ่อนช้อย และมีการประดิษฐ์พลิกแพลงต่าง ๆ เช่น การประดิษฐ์

ตัวกาบ นกคาบ ยอดเถา

5. ลายที่ผูกก็ต้องให้อยู่ในหมู่เดียวกัน เพราะลายที่ได้ดังกล่าวนั้น จะทำให้แลดูเพลิดเพลิด ไม่น่าเบื่อ

1.3 ลายรดน้ำ

ลายรดน้ำ เป็นศิลปะที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับปรัชญา และความเชื่อทางพุทธศาสนาและเป็นการสะท้อนความเป็นจริงในสังคมในยุคนั้น ๆ จัดเป็นศิลปกรรมแนวประเพณีประเภทหนึ่ง ศิลปะลายรดน้ำส่วนใหญ่ปรากฏที่วัดซึ่งเป็นศูนย์กลางสำคัญในการดำรงชีวิตของสังคม ดังนั้นจึงมีเนื้อหาเกี่ยวกับพุทธศาสนา พุทธประวัติ นิทานชาดก ทั้งนี้เพื่อเป็นการชักจูงให้น่าวให้ประชาชนเกิดความเลื่อมใสในพุทธศาสนา ความงดงามของศิลปะลายรดน้ำอยู่ที่การจัดวางสัดส่วนที่สัมพันธ์กัน ทำให้เกิดความรู้สึกที่นุ่มนวลตามแบบอย่างของไทย

ลายรดน้ำเป็นส่วนประกอบที่ช่วยเสริมเติมแต่งให้งานศิลปกรรม และเครื่องใช้ของ คนไทยให้มีความงดงามขึ้นอย่างมาก มีการใช้ลายรดน้ำให้เป็นประโยชน์ คือ ใช้ตกแต่งอาคารและสิ่งก่อสร้าง ได้แก่ การแต่งเสา ผนังและเพดานของปราสาท และศาลาโบสถ์ วิหาร หอไตร ฯลฯ และใช้ตกแต่งภาชนะเครื่องใช้ ได้แก่ การตกแต่งตู้ใส่เสื้อผ้าที่ใช้กันในสมัยโบราณ ตู้พระธรรม สำหรับใส่พระคัมภีร์ ตู้หนังสือสวดพระมาลัย ส่วนที่ใช้ตกแต่งภาชนะอื่น ๆ ก็มีจำพวกของโบราณ ได้แก่ พานหมาก ตะลุ่ม หมวก ใบพาย เป็นต้น (วิบูลย์ ลิ้มวรรณ. 2519 : 128)

ในเรื่องของการเรียนการสอนลายรดน้ำ อาจารย์แถม จันทมยา ให้หลักในการสอนไว้ว่า เริ่มต้นให้นักศึกษาฝึกหัดใช้สายตาในการลอกลายจากของโบราณ เช่น ลายรดน้ำจากตู้พระธรรมต่างๆ ของสมัยอยุธยาในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ โดยท่านจะทำหน้าที่แนะนำและช่วยเหลือให้นักศึกษาสามารถร่างภาพได้ถูกต้อง ขั้นต่อไปเป็นการเขียนลายโดยการย่อบริเวณ และขยายส่วนจากของเดิม ขณะนั้นท่านก็จะช่วยนักศึกษาเขียนได้ถูกสัดส่วน และขั้นที่ยากที่สุดซึ่งน้อยคนจะทำได้ดี คือ การออกแบบลวดลาย หรือการผูกลายที่ถูกต้องลงบนพื้นที่ที่กำหนดให้ไว้ (มนัส อารยพัฒน์. 2520 : 114)

หลักการที่สำคัญของการเขียนลายรดน้ำมีดังนี้

1. ต้องทำพื้นกระดานรักสำหรับไว้เขียนลาย
2. ต้องประกอบลวดลาย และออกแบบเขียนลาย
3. ต้องรู้วิธีประสมน้ำยาสำหรับเขียน
4. ต้องรู้หลักการเคียวรักไว้ขีดปิดทองที่เขียนลาย

ซึ่งเทคนิคทั้ง 4 ประการนี้ ผู้ทำต้องอาศัยความชำนาญในการประดิษฐ์งานของตนขึ้นมา โดยใช้ความอดทนและมีใจรักเป็นสำคัญ งานจะดีหรือไม่ดีนั้นยังเกี่ยวข้องกับความสามารถ ความศรัทธาและกำลังใจอีกด้วย

สำหรับในเรื่องของการเขียนลาย อัจฉรา คำเมือง (2514 : 9-10) ได้สรุปไว้ว่า ในการผูกลายและเขียนลายเบื้องต้นนั้น เป็นสิ่งสำคัญในการแสดงออกถึงฝีมือของช่าง สีทองที่ติดกับพื้นดำจะแสดงความอ่อนช้อยของเส้นในลายไทย เปลววงนกแต่ละตัวต้องการเส้นที่หนักแน่น ฉียบคม ภายหลังจากการปิดทองแล้ว เส้นและเปลววงนกจะต้องไม่ขาดหายไป ดังนั้นจึงจะนับว่าช่างนี้มีฝีมือได้ ซึ่งวิธีการนี้เมื่อดูอย่างผิวเผินจะเห็นว่ายาก แต่ถ้าผู้ที่ไม่ชำนาญและฝีมือไม่เที่ยงตรงในการเขียนลายเส้นแล้ว ย่อมจะเห็นว่าต้องมีความสามารถฝึกปรือ และมีใจรักในงานมากจึงจะทำได้ ด้วยเหตุนี้ผู้เป็นช่างจึงมีวิธีฝึกกลายเส้นเบื้องต้นเสียก่อนด้วยการหัดเขียนด้วยเส้นพู่กัน แล้วหัดเป็นขั้น ๆ ดังนี้

1. หัดตีเส้นตรงด้วยพู่กัน ตีเป็นเส้นยาว ๆ ให้เส้นน้ำยาเสมอกันตลอด
2. หัดเขียนเส้นวงกลมให้เส้นน้ำยาเท่ากัน
3. การเขียนรูปภาพประดิษฐ์ เขียนโครงนอกใช้พู่กันเส้นโต เขียนลวดลายบรรจุ

ภายในภาพใช้พู่กันเส้นรองลงมาตามลำดับ

การหัดเขียนเส้นตรงและวงกลมนี้เพื่อเป็นการฝึกหัดเลี้ยงพู่กันให้เสมอกัน เพื่อให้เกิดความชำนาญ ไม่ให้มือสั่น เมื่อเขียนลายรดน้ำจะได้ไม่เสีย เพราะถ้ามือสั่นจะทำให้เห็นตรงที่ปิดทองเป็นคลื่นไม่เรียบร้อย ทำให้งานเสียคุณค่าไป ดังนั้นการเขียนลายเส้นจึงมีส่วนสำคัญมากทีเดียว

2. หลักสูตรในกลุ่มวิชาศิลปะไทย

การเรียนในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2538 ประเภทวิชาศิลปกรรม ของกระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดให้นักศึกษาต้องเรียนรายวิชาต่าง ๆ ตามโครงสร้างของหลักสูตรซึ่งประกอบด้วยหมวดวิชาพื้นฐาน หมวดวิชาชีพพื้นฐาน วิชาชีพเฉพาะ วิชาชีพเลือก การฝึกงาน หรือการทำโครงงาน หรือการทำโครงการวิชาชีพ หมวดวิชาเลือกเสรี และหมวดกิจกรรม โดยรายวิชาที่จัดไว้ในหลักสูตรมีทั้งภาคทฤษฎีล้วน ภาคปฏิบัติล้วน และวิชาที่มีทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติรวมกัน ซึ่งมีการกำหนดหน่วยกิตในการเรียนไว้ดังนี้ (กรมวิชาการ. 2538 : ก-ข, 1-138)

เรียนภาคทฤษฎี 1 คาบเรียนต่อสัปดาห์ตลอดภาคเรียน ไม่น้อยกว่า 16 คาบเรียน รวมกับเวลาของการวัดผล ไม่น้อยกว่า 18 คาบเรียน มีค่า 1 หน่วยกิต

เรียนภาคปฏิบัติ 2-3 คาบเรียนต่อสัปดาห์ตลอดภาคเรียน ไม่น้อยกว่า 32-48 คาบเรียน รวมเวลาของการวัดผล ไม่น้อยกว่า 36-54 คาบเรียน มีค่า 1 หน่วยกิต

สาขาวิชาที่มีการจัดการเรียนการสอนรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับศิลปะไทยนั้น ได้แก่ สาขาวิชาจิตรศิลป์ ซึ่งกำหนดรายวิชาศิลปะไทยไว้ในหมวดวิชาชีพเฉพาะ และรายวิชาจิตรกรรมไทยไว้ในวิชาชีพเลือกของกลุ่มจิตรกรรม และกลุ่มวิจิตรศิลป์ สาขาวิชาการออกแบบ ได้กำหนดรายวิชาศิลปะไทยไว้ในหมวดวิชาชีพเฉพาะ และสาขาวิชาศิลปหัตถกรรม กำหนดรายวิชาศิลปะไทยไว้ในหมวดวิชาชีพเฉพาะ ส่วนรายวิชาลายรดน้ำกำหนดให้อยู่ในหมวดวิชาเลือกเสรี

รายละเอียดของวิชาในกลุ่มศิลปะไทยมีดังนี้

23012209 ศิลปะไทย 0-4-2

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาหลักความงามตามคตินิยมของศิลปะไทย วิธีการวาดลายเส้น การระบายสีและการปั้น ลวดลายพื้นฐาน ลวดลายประกอบสถาปัตยกรรมไทย ลวดลายประกอบประติมากรรม

23022203 ศิลปะประจำชาติ 0-4-2

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาหลักการสร้างความงามของลวดลายตามคตินิยมของศิลปะไทย และการปฏิบัติงานฝึกทักษะเกี่ยวกับงานศิลปะประจำชาติ การเขียน การคัดลอกลายไทยด้วยดินสอดำ ปากกา พู่กัน ลักษณะลายเส้นและระบายสี

เพื่อให้มีทักษะและความรู้ ความเข้าใจในการเขียนลวดลายประจำชาติ สามารถปฏิบัติงานตามแบบที่กำหนด

23012306 จิตรกรรมไทย 1 0-5-2

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาหลักการพื้นฐานจิตรกรรมไทย เกี่ยวกับการใช้วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ การเตรียมพื้น การเขียนลวดลาย การเขียนภาพตัวพระ นาง ยักษ์ ลิง ทิวทัศน์ สถาปัตยกรรม การระบายสี และตัดเส้น

ปฏิบัติการใช้วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ การเตรียมพื้นจิตรกรรมไทย การเขียนลวดลาย การเขียนตัวพระ นาง ยักษ์ ลิง ทิวทัศน์ สถาปัตยกรรม ด้วยเทคนิควิธีการวาดลายเส้นและระบายสี

23012307 จิตรกรรมไทย 2 0-5-2

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาหลักการคัดลอกภาพจิตรกรรมไทยเกี่ยวกับการระบายสี ตัดเส้นและเทคนิควิธีการแก้ปัญหาในการใช้วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ เตรียมพื้นจิตรกรรม การตัดเส้นตัวพระ นาง ยักษ์ ลิง

ทิวทัศน์ และสถาปัตยกรรม

ปฏิบัติการใช้วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ ในการเตรียมจิตรกรรมไทย การคัดลอกตัวพระนาง ยักษ์ ลิง ทิวทัศน์ สถาปัตยกรรม จากจิตรกรรมฝาผนัง หรือจากสื่อสิ่งพิมพ์ และฝึกสร้างภาพจิตรกรรมไทยขึ้นใหม่ ด้วยเทคนิควิธีการวาดลายเส้น และการระบายสี ตัดเส้น

เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ และมีทักษะในการใช้วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ การเตรียมพื้นจิตรกรรมไทย การคัดลอกและการสร้างภาพขึ้นใหม่จากงานจิตรกรรมฝาผนังโบราณ

23013901 ลายรดน้ำ

0-3-1

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาการใช้วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ ตลอดจนกระบวนการในการเขียนลายรดน้ำ

ปฏิบัติงานเขียนลายรดน้ำตามขั้นตอนดังนี้ การออกแบบลาย การเตรียมพื้น การปูลาย การลอกลาย การเขียนเส้นหยดน้ำและการลงรักปิดทอง บนวัสดุพื้นระนาบและภาชนะรูปทรงโค้งมน

เพื่อให้มีทักษะในการเขียนลายรดน้ำบนวัสดุพื้นระนาบ และภาชนะรูปทรงโค้งมน

3. วิธีการในการประเมินผลภาคปฏิบัติและการใช้เกณฑ์

3.1 ความหมายของการประเมินผล (Evaluation)

การประเมิน คือ การตัดสินคุณค่าของสิ่งที่มีประเมิน นิยามนี้เป็นผลมาจากแนวคิดและการบุกเบิกของนักวิจัยหลายคนที่ยืนยัน เป้าหมายของการประเมินอยู่ที่การตัดสินคุณค่าของสิ่งที่จะประเมิน (Determining of worth or value) โดยผู้ประเมินจะต้องมีความเชี่ยวชาญในหลักการสังเกตและเหตุผล ถ้าผู้ประเมินไม่ได้ตัดสินคุณค่าของสิ่งที่ประเมิน ถือว่าผู้ประเมินนั้นยังทำหน้าที่ไม่สมบูรณ์ การประเมินตามนัยดังกล่าวได้ถูกนำไปใช้ปฏิบัติโดยมีรูปแบบที่แตกต่างกัน เช่น การตัดสินคุณค่าโดยผู้เชี่ยวชาญ (Professional judgement) การตัดสินคุณค่าตามวิชาชีพ (Professional review) เป็นต้น (ศิริชัย กาญจนวาสี. 2536 : 18)

ภัทธา นิคมานนท์ (2532. : 2) กล่าวว่า การประเมินผล หมายถึงการนำเอาข้อมูลทั้งหลายที่ได้จากการวัดผลมาพิจารณาเพื่อหาข้อสรุปหรือประเมินค่าตีราคา กล่าวง่าย ๆ ว่าเป็นการนำเอาข้อมูลที่ได้รวบรวมมาเป็นเครื่องมือในการตัดสินใจ โดยการประเมินผลนี้ผู้ประเมินจะต้องมีข้อมูลมากเพียงพอเพื่อนำมาเปรียบเทียบ พิจารณากลับกรองให้รอบคอบแล้วจึงสรุปออกมา

ขณะที่สุนันท์ ศลโกสุม (2524. : 15-16) ได้ให้นิยามว่าการประเมินผล หมายถึงกระบวนการในการตัดสิน วินิจฉัย ตีราคา ลงสรุป สิ่งสำเร็จรูปสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างมีหลักเกณฑ์ โดย

การประเมินผลต้องมี 2 ส่วนประกอบ คือ คำลงสรุป คำวินิจฉัย ซึ่งเรียกส่วนนี้ว่าการตัดสิน และ ส่วนที่สอง คือเกณฑ์หรือมาตรฐานในการประเมินเสียก่อน ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ อินทร์ ศรีคุณ (2522. : 23) ที่กล่าวว่า การประเมินผล หมายถึงการวัด (appraising) คุณค่าของการศึกษาที่กำลังดำเนินอยู่ เช่น หลักสูตร รายวิชา หรือกระบวนการสอน แต่โดยทั่วไปแล้ว การประเมินผลในประการหลังนี้ ดำเนินการไปเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจ แนวทางที่สะดวกที่สุดที่จะพิจารณาความหมายของการประเมินผล คือการพิจารณาคุณค่าของการวัด โดยการพิจารณาเปรียบเทียบผลที่ได้จากการสังเกต (ข้อมูลจากการกระทำ) ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษากับ มาตรฐานหรือเกณฑ์ที่ปรารถนาหรือตั้งไว้

ข้อดีของนิยามดังกล่าว คือ การบรรจุเป้าหมายของการประเมินในแง่ของการตัดสินคุณค่า ภาพของการประเมินจึงมีความสมบูรณ์ขึ้นในแง่บทบาทของการวัด การบรรยาย และการตัดสินคุณค่า ถ้าผู้ประเมินมีความรอบรู้ทั้งในด้านวิธีการประเมินและเนื้อหา หรือผู้ประเมินมีประสบการณ์ หรือความเชี่ยวชาญในเรื่องนั้น จะทำให้ผลการประเมินมีน้ำหนักน่าเชื่อถือ และเป็นประโยชน์ แต่ถ้าผู้ประเมินขาดคุณสมบัติ อาจก่อให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับความเที่ยงตรงของข้อมูลที่ได้ และความเหมาะสมของเกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสิน

สรุปได้ว่าการประเมินผล หมายถึง กระบวนการในการตัดสินตีค่าลงสรุปเพื่อพิจารณาความเหมาะสม หรือหาคุณค่าของคุณลักษณะและพฤติกรรม เช่น ผลการเรียน ผลการปฏิบัติ โดยอาศัยข้อมูลหรือรายละเอียดที่ได้จากการทดสอบ และการวัดผลเป็นหลัก และใช้วิจารณ์- ญาณประกอบการพิจารณา ดังนั้นในการประเมินผลต้องมีการดำเนินการอย่างมีขั้นตอน ได้แก่ การทดสอบและวัดผล เกณฑ์การพิจารณา และการตัดสินใจ

3.2 การวัดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

บลูม (Bloom. 1981 : 121-123) ได้แบ่งจุดประสงค์ของวิชาต่าง ๆ ออกเป็น 3 ด้าน คือ ความรู้ความคิด (Cognitive domain) ความรู้สึก (Affective domain) และการปฏิบัติ (Psycho-motor domain)

พฤติกรรมด้านการปฏิบัติ (Psycho-motor domain) เป็นเรื่องเกี่ยวกับการกระทำ (Doing) อย่างมีทักษะในการดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ โดยแบ่งระดับของพฤติกรรมทางด้าน การปฏิบัติตามระดับความซับซ้อนของการกระทำออกเป็น 5 ชั้น คือ

1. การรับรู้ (Perception) เช่น การรับรู้วัตถุ ปริมาณ หรือความสัมพันธ์

2. การเตรียมพร้อมปฏิบัติ (Mental set) เป็นการเตรียมการปรับตัว หรือความพร้อม ในการกระทำ หรือประสบการณ์เฉพาะ

3. การตอบสนองตามที่มีคนนำ (Guided response) เป็นก้าวแรกของการพัฒนา ทักษะ การตอบสนองตามที่มีคนนำ ก็คือการแสดงพฤติกรรมโดยเปิดเผยของแต่ละคน ภายใต้คำแนะนำของผู้สอน สิ่งที่ได้เคยทำมาก่อน ก็พร้อมที่จะตอบสนองได้

4. ปฏิบัติได้ (Mechanism) เรียนรู้การตอบสนองจนเป็นนิสัย ในระดับนี้ผู้เรียนจะ สัมฤทธิ์ในความมั่นใจในสิ่งนั้น รวมทั้งระดับทักษะของการกระทำ

5. การตอบสนองที่ซับซ้อน (Complex overt response) ในระดับนี้แต่ละความ สามารถกระทำโดยกลั่นเนื้อซึ่งถือว่าซับซ้อน เพราะแบบของการเคลื่อนไหวที่ต้องการในระดับนี้ ต้องมีทักษะในระดับสูง (โกวิท ประวาลพุกษ์. 2523 : 20-29)

ส่วนประกอบของจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ได้แก่

1. พฤติกรรมที่คาดหวัง (Expected behavior) หมายถึงพฤติกรรมที่คิดว่าผู้เรียนจะ แสดงออกมาให้สังเกตได้ เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนแล้ว

2. สถานการณ์ (Condition) คือการกำหนดเนื้อหา และกิจกรรมที่สอดคล้องกับการ เรียนการสอน

3. เกณฑ์ (Criteria) หมายถึง ข้อความที่อธิบายให้ทราบว่า ผู้เรียนจะต้องปฏิบัติให้ดี เพียงใด หรือพฤติกรรมของผู้เรียนควรจะอยู่ในระดับใด จึงจะได้รับการยอมรับว่าผู้เรียนมีพฤติกรรมที่คาดหวังจริง

การตั้งเกณฑ์ในจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมนั้นอาศัยหลักการเรียนเพื่อรอบรู้ (Mastery learning) ที่ว่า การที่จะยอมรับว่าคนใดมีความรอบรู้ในเรื่องใด คนนั้นจะต้องรอบรู้ในเรื่องนั้นร้อยละ 80-90 นั่นคือการยอมรับว่าคนนั้นเปลี่ยนพฤติกรรมแล้ว บรรลุพฤติกรรมแล้ว หรือสัมฤทธิ์ผลตามจุดประสงค์แล้ว

การปฏิบัติจริง เป็นวิธีการสอบวัดอีกอย่างหนึ่งในกลุ่มประสบการณ์ที่มีการลงมือทำ ทั้งนี้เพื่อต้องการทราบว่าผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่เรียน หรือที่ฝึกฝนมาปฏิบัติหรือแก้ปัญหาได้จริงหรือไม่ เมื่อผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง ผู้สอนก็จำเป็นต้องทำการวัดและประเมินผลการปฏิบัติ นั้น โดยพิจารณาถึงคุณภาพของงานที่ปฏิบัติ (ผลงาน) และขบวนการปฏิบัติ (วิธีการ) ควบคู่กันไป

ดังนั้นในการประเมินผลงาน ผู้ประเมินจะต้องพิจารณาการปฏิบัติงาน 2 ประการ คือ

1. วิธีการในการปฏิบัติ (Procedure) เป็นการวัดผลเพื่อทราบว่า ผู้ถูกประเมินนั้นได้มีวิธีการในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่ เช่น ใช้วัสดุ อุปกรณ์ อย่างประหยัดหรือไม่

ใช้เครื่องมือได้อย่างถูกต้องหรือไม่ มีการวางแผนในการทำงานหรือไม่ และปฏิบัติงานเสร็จในเวลาที่เหมาะสมหรือไม่เพียงใด เป็นต้น

2. ผลงาน หรือผลผลิต (Product) เป็นผลงานที่ได้จากการปฏิบัติงานนั้น ๆ โดยพิจารณาคุณภาพว่าอยู่ในระดับใด ซึ่งในการตัดสินจะต้องมีเกณฑ์กำหนดงานทั้งด้านคุณภาพและปริมาณ

3.3 วิธีการประเมินผลภาคปฏิบัติ

การประเมินผลงานสามารถกระทำได้หลายวิธี ในที่นี้จะกล่าวถึงวิธีการจัดอันดับคุณภาพของงาน และการใช้บัตรบันทึกผลงาน

1. การจัดอันดับคุณภาพของงาน การประเมินผลงานในลักษณะนี้ส่วนใหญ่จะ ใช้กับการประเมินผลผลิต เพราะมีหลักฐานในการนำมาพิจารณาเพื่อจัดอันดับคุณภาพของผลผลิตนั้นได้ การจัดอันดับคุณภาพจะต้องทำทุก ๆ ลักษณะ โดยกำหนดเกณฑ์แต่ละด้านจนครบ แล้วแปลงเป็นคะแนนมารวมกันตามหลักเกณฑ์การประเมินผล

2. การใช้แบบบันทึกผลงาน วิธีนี้เหมาะสำหรับที่จะประเมินในระหว่างการปฏิบัติ โดยพิจารณาถึงวิธีการปฏิบัติ ดังนั้นการประเมินผลโดยใช้บัตรบันทึกผลงานจะต้องใช้การสังเกตประกอบ

แบบประเมิน เป็นเครื่องมือที่ใช้เพื่อช่วยในการวัดสิ่งต่าง ๆ ที่ไม่สามารถวัดออกมาได้เป็นตัวเลขโดยตรง เป็นการวัดและประเมินผลในลักษณะของมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) ซึ่งฮ็อบกินส์ และแอนตีส (Hopkins and Antes) กล่าวว่า มาตราส่วนประเมินค่านี้สามารถใช้ในกรณีที่เป็นข้อความ เป็นการประเมินค่าคุณลักษณะของสิ่งที่จะวัดออกมาเป็นตัวเลข

ขั้นตอนในการสร้างมาตราส่วนประเมินค่า มีดังนี้

1. กำหนดเนื้อหาที่จะประเมินตามธรรมชาติของเนื้อหา หรือลักษณะของกิจกรรมนั้น
2. กำหนดจำนวนระดับที่จะประเมินค่า
3. กำหนดนิยาม หรือความหมายของแต่ละระดับ
4. โอกาสที่จะประเมินนักเรียนในแต่ละระดับเท่ากัน
5. ใบบันทึกการประเมิน ต้องเตรียมให้ง่ายต่อการประเมินนักเรียนแต่ละคนต้องมีการเลือกและฝึกผู้ที่จะทำการประเมิน

ลัวัน สายยศ และอังคณา สายยศ (2528 : 143-146) ได้แบ่งแบบประเมินในลักษณะมาตราส่วนประเมินค่าไว้ 5 ประเภท คือ

1. แบบบรรยาย (Descriptive rating scale) เป็นมาตราการจัดอันดับในแต่ละระดับในรูปแบบของการบรรยายทางภาษา แต่ละขั้นตอนมีการเขียนคำบรรยายไว้ด้วย ตามปกติจะแบ่งออกเป็น 3-7 ขั้น เมื่อเลือกขั้นใดขั้นหนึ่งแล้ว ก็ต้องทำบันทึกลงไปในระดับที่เลือก โดยทำเครื่องหมายเอาไว้

2. แบบตัวเลข (Numerical rating scale) สร้างขึ้นโดยให้รหัสตัวเลขวัดลักษณะต่าง ๆ ของแต่ละบุคคล รหัสตัวเลขจัดขึ้นแทนคำบรรยาย เช่น 1 หรือ 0 แทนสิ่งที่ไม่เกิดขึ้นเลย 2 นาน ๆ ถึงจะเกิด นอกจากนี้อาจจะอยู่ในรูปของการถามความคิดเห็นต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด แล้วแปลงตัวหนังสือออกมาเป็นตัวเลข คือ ชอบมากที่สุด คือ 5 ชอบมาก คือ 4 ปานกลาง คือ 3 ไม่ชอบ คือ 2 ไม่ชอบที่สุด คือ 1

3. แบบกราฟ (Graphic rating scale) เป็นการจัดอันดับให้ทำเครื่องหมายบนเส้นตรง

4. แบบเปรียบเทียบ (Comparative rating scale) แบบนี้จะมีเกณฑ์ที่กำหนดไว้ แล้วนำสิ่งที่จะวัดมาเปรียบเทียบกับแตกต่างจากเกณฑ์มากน้อยเท่าใด

5. การจัดอันดับ (Ranking) การแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มก่อน เป็นกลุ่มดี ปานกลาง และ เลว จากนั้นในแต่ละกลุ่มนำมาเปรียบเทียบ และเรียงอันดับกันใหม่ แล้วจึงนำอันดับของแต่ละกลุ่มมาเรียงเชื่อมต่อกัน

3.4 การประเมินผลศิลปะภาคปฏิบัติ

ลักษณะการประเมินศิลปะภาคปฏิบัติ ไอส์เนอร์ (Eisner, 1972 : 208-209) ได้กล่าวถึงลักษณะในการประเมินผลโดยการตัดสินเปรียบเทียบไว้ 3 ลักษณะ คือ

1. การเปรียบเทียบกับตนเอง เพื่อให้รู้ถึงระดับความสามารถ อารมณ์ และความเข้าใจของผู้เรียน ว่ามีการเจริญงอกงามเพิ่มขึ้นมากน้อยแค่ไหน เช่น การเปรียบเทียบผลงานศิลปะที่ทำเมื่อตอนต้นภาคเรียนกับผลงานศิลปะที่ทำเมื่อปลายภาคเรียน

2. เปรียบเทียบกับเพื่อนร่วมชั้น เพื่อให้รู้ถึงระดับความสามารถและการปฏิบัติงานของกลุ่ม การเปรียบเทียบลักษณะนี้จำเป็นต้องคำนึงถึงวุฒิภาวะของผู้เรียนด้วย เช่น การเปรียบเทียบว่าใครมีความชำนาญในการเขียนภาพมากที่สุด หรือว่าใครมีความคิดสร้างสรรค์มากที่สุด

3. เปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน เป็นการเปรียบเทียบที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของวัตถุประสงค์ในการสอน และกิจกรรม เพื่อให้ผู้เรียนได้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

นอกจากนั้น วิรัตน์ พิชญ์ไพญญ์ (2520 : 63-69) ได้กล่าวถึงแนวทางในการประเมินผลภาคปฏิบัติไว้ ดังนี้

1. ด้านทักษะในงานศิลปะ การตรวจให้คะแนน เน้นทักษะในการเขียนได้อย่างถูกต้อง งดงามและเรียบร้อย

- 1.1 ความสามารถในการใช้แสง และเงา
- 1.2 ความสามารถในการเขียนภาพด้วยวิธีการต่าง ๆ
- 1.3 ความสามารถในการใช้วัสดุและเครื่องมือ
- 1.4 ความสามารถในการทำงานศิลปะได้อย่างเรียบร้อยเหมือนแบบ

2. ด้านความคิดและการออกแบบ การตรวจให้คะแนนจะเน้นการออกแบบการใช้จินตนาการต่อเติม และการจัดภาพตกแต่ง

- 2.1 ความสามารถในการใช้หลักทางศิลปะ
- 2.2 ความสามารถในการสร้าง และแสดงความสมเหตุสมผล
- 2.3 ความสามารถในการสร้าง และค้นพบความสัมพันธ์ในการออกแบบ

3. ด้านการนำไปใช้การตรวจให้คะแนน เน้นการแก้ปัญหา และการนำไปใช้ได้สมเหตุสมผล

- 3.1 ความสามารถในการแก้ปัญหาการใช้ทั่วไป
- 3.2 ความสามารถในการมองเห็นแบบลักษณะโครงสร้างทางศิลปะที่เหมาะสมใน ความงามและการใช้สอย

4. ด้านความนิยมในความงาม การตรวจให้คะแนนเน้นความสามารถในการพิจารณาประเมินผล การเลือกได้ถูกต้อง เหมาะสม รวดเร็ว

- 4.1 ความนิยมที่เกิดจากความรู้สึกภายใน
- 4.2 ความนิยมที่อาศัยประสบการณ์ และการปฏิบัติ

5. ด้านความแม่นยำ การตรวจให้คะแนน เน้นการให้คะแนนอยู่ที่การเขียนมีส่วนสัดส่วน ช่วงจังหวะที่ถูกต้อง แน่นอน รวดเร็ว และได้ภาพจำนวนมาก

- 5.1 ความสามารถในการทำงานได้ถูกต้อง รวดเร็ว
- 5.2 ความสามารถในการเข้าใจในสัดส่วน ขนาด สี และรายละเอียดของศิลปะได้ แน่นอน ถูกต้องรวดเร็ว

6. ด้านการเสนองานศิลปะ การตรวจให้คะแนนเน้นการให้คะแนนที่การเขียน การจัดองค์ประกอบ และการเขียนบรรยายประกอบสั้น ๆ ได้เหมาะสม น่าเลื่อมใส

- 6.1 ความสามารถในการสร้างงานศิลปะได้ถูกต้องงดงามตามที่ประสงค์หรือคำสั่ง
- 6.2 ความสามารถในการอธิบาย หรือเขียนคำบรรยายงานศิลปะให้ผู้อื่นเข้าใจได้

3.5 เกณฑ์ในการประเมินผลศิลปะภาคปฏิบัติ

เกณฑ์ (Criteria) หมายถึง ระดับหรือมาตรฐานที่ถือว่าเป็นความสำเร็จของการดำเนินงานหรือผลของการดำเนินงาน เกณฑ์จึงเป็นตัวตัดสินคุณภาพของการปฏิบัติหรือผลที่ได้รับ เกณฑ์อาจได้มาจากมาตรฐานทางวิชาชีพ มาตรฐานการกระทำ หรือระดับความคาดหวังที่พึงประสงค์ของกลุ่มผู้เกี่ยวข้องต่าง ๆ เช่น มาตรฐานที่กำหนดโดยผู้เชี่ยวชาญ ความต้องการที่แท้จริงของผู้รับบริการ ค่านิยมของสังคม เป็นต้น (ศิริชัย กาญจนวาสี. 2536 : 76)

เราสามารถจำแนกเกณฑ์ออกเป็น 2 ประเภท คือ เกณฑ์สัมพัทธ์ (Relative criteria) และ เกณฑ์สัมบูรณ์ (Absolute criteria) โดยเกณฑ์สัมพัทธ์ เป็นเกณฑ์ที่พัฒนามาจากประสบการณ์ในการเปรียบเทียบผลระหว่างโครงการ หรือเปรียบเทียบกับผลที่ทำมาแล้ว หรือเปรียบเทียบกับปกติวิสัย (Norm) ของการจัดโครงการโดยทั่วไป สำหรับเกณฑ์สัมบูรณ์ เป็นเกณฑ์ที่พัฒนามาจากหลักเหตุผลเกี่ยวกับมาตรฐานของสิ่งนั้น หรือความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ อันเป็นที่ยอมรับ หรือคุณภาพของสิ่งนั้นอันเป็นที่ยอมรับของผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ

เมื่อพิจารณาถึงกฎเกณฑ์ที่จะนำมาใช้ตัดสินหรือประเมินคุณค่าผลงานศิลปะนั้น คลีเวอร์ (Cleaver. 1966 : 43-44) ได้ศึกษาปัญหาการตัดสินคุณค่าทางศิลปะ ซึ่งการตัดสินคุณค่างานศิลปะประกอบด้วย การตัดสินทั้งในส่วน of สิ่งที่มีมองเห็นและมองไม่เห็น บางครั้งสิ่งที่มองเห็นจะปรากฏเป็นวัตถุอย่างชัดเจน ในผลงานศิลปะไม่สามารถแยกออกเป็น ส่วน ๆ ได้ สิ่งที่เป็นไปได้ในการพิจารณา คือ พิจารณาความชำนาญของผู้สร้างสรรค์ผลงาน ในการนำเอาความทรงจำมาสร้างให้ปรากฏ แต่ความซับซ้อนจะเกิดขึ้นในงานที่ไม่ปรากฏเป็นวัตถุที่มองเห็นได้ และงานที่เป็นนามธรรม เราสามารถตัดสินด้วยการจำกัดขอบเขตของสิ่งที่นำมาแสดง และการกำหนดขอบเขตเรื่องราว เวลาและสถานที่ ศิลปินต้องสร้างอารมณ์ความรู้สึกให้เกิดแก่ผู้ชมด้วย ทักษะคติในการตัดสินคุณค่ามีอยู่ด้วยกันจำนวนมาก แต่มีที่คาบเกี่ยวกันอยู่ 3 ส่วน คือ

1. ลัทธิวัตถุ (Objectivism) สมมติให้กฎเกณฑ์การตัดสินมีความสมบูรณ์ได้มาตรฐาน ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้
2. ลัทธิจิตใจ (Subjectivism) พิจารณาการตัดสินงานศิลปะจากจิตใจของแต่ละคน
3. ลัทธิความสัมพันธ์ (Relativism) การมองในแง่นี้ ถือว่าวัตถุใด ๆ ที่อยู่ในวัฒนธรรมจะมีมาตรฐานด้วย การตัดสินผลงานต้องตัดสินตามพื้นฐานทางวัฒนธรรมของผลงานนั้น ๆ ไม่ใช่ตัดสินตามวัฒนธรรมของผู้ตัดสิน

เบียร์ดสเลย์ (Beardsley 1958 : 78) ระบุเกณฑ์กลางมาตรฐานสากลของตนในการประเมินค่าของผลงานไว้ ดังนี้

1. เอกภาพ เป็นเกณฑ์ประเมินคุณค่ารวม ๆ ด้านต่าง ๆ คือ
 - 1.1 การจัดภาพ
 - 1.2 ความเป็นตัวของตัวเอง
 - 1.3 ความสัมพันธ์ของวัสดุและเทคนิค
 - 1.4 เรื่องราว
2. ความละเอียดซับซ้อน เป็นเกณฑ์ประเมินเกี่ยวกับสิ่งต่อไปนี้
 - 2.1 การเลือกใช้องค์ประกอบที่มองเห็นได้หลากหลายไม่ซ้ำกันเกินไป
 - 2.2 จินตนาการที่ซับซ้อน
3. ความเข้มข้นของความรู้สึก เป็นเกณฑ์ประเมินปฏิกิริยาทางความรู้สึกที่สามารถรู้สึกได้จากการพิจารณาผลงานนั้น
 - 3.1 ความมีชีวิตชีวาไม่จืดจาง
 - 3.2 ความกล้าในการแสดงออก
 - 3.3 การกระตุ้นความสนใจ
 - 3.4 มีแนวเรื่องที่เด่นชัด เช่น สนุกสนาน เจ็บปวด ฯลฯ

มิเชล (Michael. 1983 : 39-41) ได้เสนอเกณฑ์ที่ใช้ในการวัดและประเมินผลงานศิลปะภาคปฏิบัติ โดยแบ่งออกเป็นด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. การสื่อสารข้อคิดเห็น การแสดงออก (Communication/Expression) ได้แก่
 - 1.1 การแสดงความสามารถด้านความคิดเห็นที่มีต่องานศิลปะ
 - 1.2 การแสดงความรู้สึกทางอารมณ์ได้อย่างชัดเจนในงานศิลปะ
 - 1.3 การแสดงออกถึงความเข้าใจในเนื้อหา ทฤษฎีของงานศิลปะ
 - 1.4 การแสดงออกที่เป็นลักษณะเฉพาะตัว
 - 1.5 การแสดงออกความคิดเห็นจากการสื่อความหมายของงานศิลปะแขนงต่าง ๆ
2. ความเชื่อมั่น ความมั่นใจในตนเอง (Confidence/Self-esteem) ได้แก่
 - 2.1 ความมั่นใจในความสามารถของตนเองด้านความคิด ความรู้สึก และความเข้าใจในการสื่อความหมายจากงานศิลปะ

2.2 ความมั่นใจในการใช้สื่อของศิลปะเพื่อการประยุกต์ มีความพึงพอใจ ภาควิชา
ใจในงานของตน

- 2.3 ยอมรับต่อการเปลี่ยนแปลงความคิดร่วมกับผู้อื่น
- 2.4 สร้างความพอใจ ความภาคภูมิใจจากผลงานของตนเอง
- 2.5 การเน้นจุดเด่น การปรับปรุงจุดด้อยของตนเอง
- 2.6 ความสามารถในการตัดสินใจ
- 2.7 การเป็นผู้นำในการแสดงออกทางศิลปะ
- 2.8 ความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างคุณค่าทางสุนทรียภาพกับ

ชีวิตของตน

- 3. การพัฒนาด้านการรับรู้ (Perceptual development) ได้แก่
 - 3.1 พัฒนาการการรับรู้ส่วนประกอบพื้นฐานศิลปะด้วยจักขุสัมผัส
 - 3.2 พัฒนาการการรับรู้ส่วนประกอบพื้นฐานศิลปะด้วยโสตสัมผัส ฯลฯ
 - 3.3 มีความเข้าใจถึงคุณค่าการมองแบบจักขุสัมผัส โสตสัมผัส ฯลฯ ที่แตกต่าง

กัน

- 3.4 มีความรู้สึกถึงคุณค่าของรูปร่าง สี เส้น น้ำหนัก องค์ประกอบของศิลปะ
- 4. องค์ความรู้ทางสุนทรียภาพและความต่อเนื่อง (Aesthetic organization and

consistency) ได้แก่

- 4.1 มีความเข้าใจในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างความคิดและวัตถุศิลปะเพื่อการ

แสดงออก

- 4.2 มีระบบประสาทในการจัดองค์ประกอบศิลปะ
- 4.3 มีความเข้าใจในคุณค่าของความคิด
- 4.4 ความรู้สึก ความเข้าใจในหลักการจัดภาพเป็นความสมดุล
- 4.5 จังหวะ ความแตกต่าง ความประสานกลมกลืน ความขัดแย้ง ฯลฯ
- 4.6 มีความสามารถในการจัดภาพให้มีเอกภาพ
- 4.7 มีเจตคติที่ดีต่อสิ่งแวดล้อม
- 4.8 มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาด้านสุนทรียภาพ
- 4.9 มีทัศนคติที่ดีต่อสุนทรียภาพในรูปแบบต่าง ๆ
- 5. ความรู้ลึกในสาขาศิลปะ (Knowledge of the field of art) ได้แก่
 - 5.1 ความรู้ ความเข้าใจในเชิงปฏิบัติการการใช้เครื่องมือ

- 5.2 มีจินตนาการในการใช้เครื่องมือ
- 5.3 มีความรู้ ความเข้าใจในการวิเคราะห์รูปแบบ โครงสร้างของงานศิลปะ
- 5.4 มีความรู้ ความเข้าใจในการประเมินค่าการทำงานสื่อต่าง ๆ และการแสดงความคิดเห็นงานศิลปะทั้งในอดีตและปัจจุบัน
- 5.5 มีความรู้ ความเข้าใจในศิลปะนามธรรม
- 5.6 มีความรู้ ความเข้าใจในรูปแบบศิลปะต่าง ๆ
- 6. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (Creativity)
 - 6.1 มีความรู้ลึกซึ้งตระหนักถึงปัญหาในการทำงานศิลปะ
 - 6.2 มีความคิดเฉพาะเป็นของตนเอง
 - 6.3 แสดงถึงความคิดอิสระในการสร้างสรรค์
 - 6.4 การอธิบายความคิด ความรู้สึกของตนเอง
 - 6.5 นำเส้น รูปทรง สี แบบ วัตถุต่าง ๆ มาสร้างเป็นสิ่งแปลกอย่างน่าทึ่ง
 - 6.6 รู้จักสำรวจแนวทางในการแก้ไข ปรับปรุงผลงาน
 - 6.7 การพัฒนาคุณลักษณะพิเศษของตนเอง
 - 6.8 มีทักษะในการคิด
 - 6.9 มีวิธีปรับปรุงผลงานด้วยวิธีการใหม่ ๆ
 - 6.10 ความสามารถวิเคราะห์งานศิลปะจากส่วนรวมไปส่วนย่อย
 - 6.11 ความสามารถในการจัดองค์ประกอบ
- 7. ทักษะ ความชำนาญ (Skill/Craftsmanship) ได้แก่
 - 7.1 การพัฒนาการใช้มือ
 - 7.2 การควบคุมการทำงาน
 - 7.3 ทักษะในการใช้เส้น รูปทรง สี ในการสร้างสรรค์
 - 7.4 ทักษะในการใช้เครื่องมือรักษาเครื่องมือ
- 8. ความเพลิดเพลิน ความพึงพอใจ (Enjoyment/Satisfaction) ได้แก่
 - 8.1 ความพึงพอใจในการทำงาน
 - 8.2 การหาโอกาสในการทำงาน
 - 8.3 การกระตุ้นผู้อื่นเข้าร่วมประสบการณ์ในการทำงานด้วย
 - 8.4 ความพึงพอใจในผลงาน และประสบการณ์
 - 8.5 ความต้องการในการอธิบายงาน

8.6 การสนทนาศิลปะกับผู้อื่น

8.7 การมีส่วนร่วมในประสบการณ์ศิลปะแขนงต่าง ๆ ผลิตก็นท์ใหม่ ๆ และการฟังแนวความคิดเห็น

ไอสเนอร์ (Eisner, 1972 : 214-216) กล่าวถึงเกณฑ์การประเมินผลงานศิลปะไว้ดังนี้

1. ความชำนาญทางเทคนิคที่ปรากฏในผลงาน ได้แก่ ความสามารถในการใช้และควบคุมอุปกรณ์ ว่าผู้เรียนสามารถควบคุมอุปกรณ์เหล่านี้ได้มากน้อยเพียงใด
2. สุนทรีย์ภาพและลักษณะการแสดงออกของผลงาน ได้แก่ ความสามารถในการจัดรูปทรงผลงาน การแสดงออก รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างเทคนิคและสุนทรีย์ภาพ
3. จินตนาการและการสร้างสรรค์ในผลงาน ได้แก่ การประเมินระดับของความคิดสร้างสรรค์ และจินตนาการที่ปรากฏ ความเฉลียวฉลาด ความแปลกใหม่และความรู้สึก

นอกจากนั้น สน สีมাত্রัง (2528 : ไม่ปรากฏเลขหน้า) ได้ให้ข้อเสนอเกี่ยวกับเกณฑ์การตัดสินงานศิลปะไว้ดังนี้

1. พิจารณาความสามารถในทางศิลปะตามวุฒิภาวะ ไม่เน้นความเป็นเลิศในผลงานศิลปะ และความสามารถพิเศษเฉพาะบุคคลเท่านั้น
2. พิจารณาถึงสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน โดยให้ความสำคัญรวมในการใช้วัสดุอุปกรณ์ และวิธีการแสดงออกที่ต่างกัน
3. พิจารณาถึงความรับผิดชอบ ความเป็นระเบียบเรียบร้อย การรู้จักทำหน้าที่ร่วมกันและความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เพื่อนร่วมงาน

บรรลือ ขอรวมเดช (2533 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยสภาพและปัญหาการสอนศิลปะภาคปฏิบัติในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ เขตกรุงเทพมหานคร พบว่าการประเมินผลภาคปฏิบัติใช้การวัดด้วยการตรวจผลงานที่มอบหมาย และเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณา ได้แก่ การใช้จินตนาการ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความขยันเอาใจใส่และการตรงต่อเวลาในการส่งงาน

ที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือการให้ระดับคะแนน เนื่องจากการให้ระดับคะแนนเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินผล การให้ระดับคะแนนผลงานศิลปะของนักเรียนเป็นการตัดสินว่าดีหรือไม่ดีนั้น เป็นผลเบื้องต้นในการประเมินผลงาน การให้ระดับคะแนนเป็นกลวิธีหนึ่งที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ทำรายงานความก้าวหน้าทางการเรียนให้ผู้ปกครองได้รับทราบ เพื่อทำบันทึกสำหรับการบริหารการศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับครูและนักเรียนได้รับทราบและใช้ปรับปรุงในการเรียนการ

สอนต่อไป การให้ระดับคะแนนมักจะให้ในรูปตัวอักษรแสดงระดับคะแนน เพื่อใช้บันทึกความก้าวหน้าทางการเรียน (Conrad. 1964 : 272)

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นอาจสรุปได้ว่า สภาพปัจจุบันของการประเมินผลการเรียนทางศิลปะ โดยเฉพาะภาคปฏิบัติ ผู้สอนค่อนข้างมีเกณฑ์การประเมินผลที่ยึดตัวบุคคลเป็นหลัก และคำนึงถึงตัวผลงานมากกว่าการประเมินโดยใช้ระบบการประเมินที่ถูกต้องตามหลักของการประเมิน ซึ่งต้องประเมินจากผลการเรียนให้ครอบคลุมทุกด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการประเมินที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการสอน ความรู้ของผู้เรียน ความพร้อมของผู้เรียน วิธีการทำงานของผู้เรียนและตัวคุณภาพของผลงาน ดังนั้นหากผู้สอนสามารถศึกษาและกำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผลการเรียนภาคปฏิบัติทางศิลปะที่เป็นรูปธรรมอย่างเป็นระบบ ก็จะสามารถทำให้ทราบผลการเรียนที่เป็นภาพรวมของศักยภาพและประสิทธิภาพของผู้เรียนที่เกิดจากการเรียนรู้ จุดบกพร่องต่าง ๆ ในแต่ละด้านที่ทราบจากการวัดและประเมินผลที่เป็นระบบนี้สามารถสะท้อนกลับมา เพื่อการพัฒนาการเรียนการสอน ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลการเรียนการสอนวิชาศิลปะ

บรรลือ กุลโชติ (2533 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องเกณฑ์การตัดสินการประกวดศิลปะนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและนำเสนอการตัดสินการประกวดศิลปะนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา โดยใช้วิธี EDFR (Ethnographic Delphi Future Research) ด้วยการผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นกลุ่มประชากร จำนวน 14 คน แสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเกณฑ์การตัดสินการประกวด ผลการวิจัยพบว่า เกณฑ์การตัดสินการประกวดศิลปะควรประกอบด้วย 1) ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ 2) ความสามารถด้านการแสดงออก 3) ความสามารถด้านทักษะ 4) ความถูกต้องตามกติกาโดยคำนึงถึงพัฒนาการ การแสดงออกทางศิลปะตามวุฒิภาวะของเด็ก และจุดประสงค์ของการประกวด

บรรลือ ขอรวมเดช (2533 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สถานภาพและปัญหาการสอนศิลปะภาคปฏิบัติในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ เขตกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการสอนศิลปะภาคปฏิบัติในด้านการวางแผนการสอน สื่อการสอน การดำเนินการสอน วิธีการสอน การประเมินผล และเกณฑ์ที่ใช้ในการวัดและประเมินผล โดยกลุ่มตัวอย่างได้แก่ อาจารย์สอนวิชาศิลปะปฏิบัติสาขาทัศนศิลป์ ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ จำนวน 60 คน พบว่า ที่เกี่ยวกับสภาพการสอนศิลปะภาคปฏิบัติโดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับบ่อยครั้ง

เมื่อจำแนกเฉพาะด้านพบว่า การปฏิบัติด้านเกณฑ์ที่ใช้ในการวัดและประเมินผลมีการปฏิบัติบ่อยครั้ง ซึ่งได้แก่ จินตนาการและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความขยันเอาใจใส่ และการตรงต่อเวลาในการส่งงาน มีการปฏิบัติเป็นประจำ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีการปฏิบัติเป็นประจำที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ การให้คำแนะนำติชม แก่ไข และการวัดผลด้วยการตรวจผลงานที่มอบหมาย

มาลียา กองสุข (2533 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของครูศิลปะในกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนวิชาศิลปะศึกษา ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูศิลปะในกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนวิชาศิลปะศึกษา ในด้านการปฏิบัติตามระเบียบการประเมินผลการสร้างแบบทดสอบ วิธีการประเมินผล การตัดสินผลการเรียน การส่งเสริมและสนับสนุนครูศิลปะในเรื่องการประเมินผลการเรียนวิชาศิลปะศึกษาโดยบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยใช้แบบสอบถามสำรวจความคิดเห็นจากครูศิลปะ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนรัฐบาลในกรุงเทพมหานคร จำนวน 110 คน พบว่า ครูศิลปะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนวิชาศิลปะศึกษา ตามหลักสูตรมัธยมศึกษา พุทธศักราช 2521 อยู่ในระดับเห็นด้วยในทุก ๆ ด้านดังต่อไปนี้ คือ (1) การปฏิบัติตามระเบียบการประเมินผล (2) การสร้างแบบทดสอบ (3) วิธีการประเมินผล (4) การตัดสินผลการเรียน (5) การส่งเสริมและสนับสนุนครูศิลปะในเรื่องการประเมินผลการเรียนวิชาศิลปะศึกษาโดยบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และครูศิลปะมีข้อเสนอแนะ ดังนี้ คือ (1) กระทรวงศึกษาธิการควรจัดทำคู่มือการประเมินผลให้แก่ครูศิลปะอย่างทั่วถึง (2) กระทรวงศึกษาธิการควรจัดทำเอกสาร ตำราเรียน และคู่มือครู ให้แก่ครูศิลปะได้ใช้ในการเตรียมการประเมินผลล่วงหน้าอย่างพอเพียง (3) ครูศิลปะควรเน้นการประเมินผลภาคปฏิบัติมากกว่าภาคทฤษฎี (4) ศึกษาในเทศก์ควรแนะนำครูศิลปะในด้านวิธีการประเมินผล การเขียนข้อทดสอบ และการปฏิบัติตามระเบียบการประเมินผล (5) ศึกษาในเทศก์ควรนิเทศและติดตามประเมินผลการปฏิบัติการประเมินผลของครูศิลปะทุกภาคเรียน

นอกจากนั้น สมใจ สิทธิชัย (2535 : บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาเกณฑ์การประเมินภาคปฏิบัติวิชาศิลปะศึกษา หน่วยการเรียนรู้ภาพพระบายสี ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและนำเสนอเกณฑ์การประเมินภาคปฏิบัติวิชาศิลปะศึกษา หน่วยการเรียนรู้ภาพพระบายสี ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยมี 3 กลุ่ม คือ (1) กลุ่มผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วยนักวิชาการด้านศิลปะศึกษา 2 คน ครูศิลปะศึกษาระดับประถมศึกษา 2 คน

- (2) กลุ่มครูศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาผู้ทดลองใช้เกณฑ์การประเมินที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น 6 คน และ (3) กลุ่มนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จากโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร 231 คน ซึ่งผลการวิจัยพบว่า เกณฑ์การประเมินภาคปฏิบัติวิชาศิลปศึกษา หน่วยการเรียนรู้ภาพพระบายสี มีกรอบโครงสร้างของการประเมิน 4 ด้าน คือ (1) กรอบโครงสร้างด้านความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานการเขียนภาพพระบายสี เครื่องมือในการประเมิน คือ แบบทดสอบด้านความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานการเขียนภาพพระบายสี มีน้ำหนักคะแนนของการประเมินร้อยละ 15 (2) กรอบโครงสร้างด้านกระบวนการในการปฏิบัติงานการเขียนภาพพระบายสี เครื่องมือในการประเมิน คือ แบบสังเกตพฤติกรรมด้านกระบวนการในการปฏิบัติงานการเขียนภาพพระบายสี มีน้ำหนักคะแนนของการประเมินร้อยละ 30 (3) กรอบโครงสร้างด้านผลงานเขียนภาพพระบายสี เครื่องมือในการประเมิน คือ แบบตรวจผลงานภาพเขียนพระบายสี มีน้ำหนักคะแนนของการประเมินร้อยละ 35 (4) กรอบโครงสร้างด้านลักษณะนิสัยในการปฏิบัติงานเขียนภาพพระบายสี เครื่องมือในการประเมิน คือ แบบสังเกตพฤติกรรมด้านลักษณะนิสัยในการปฏิบัติงานการเขียนภาพพระบายสี มีน้ำหนักคะแนนของการประเมินร้อยละ 20

รัตนา รักษกุลพานิชย์ (2536 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนแขนงวิชาทัศนศิลป์ ตามหลักสูตรศิลปศึกษา ระดับปริญญาตรีในวิทยาลัยครู โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนแขนงวิชาทัศนศิลป์ ในด้านความรู้ความเข้าใจ กระบวนการในการปฏิบัติงาน ลักษณะนิสัยในการทำงานและผลงาน พบว่าอาจารย์และนักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนแขนงวิชาทัศนศิลป์ อยู่ในระดับเห็นด้วยทุก ๆ ด้าน ดังนี้ (1) ความรู้ความเข้าใจ : เนื้อหาด้านทฤษฎี ปฏิบัติ ขั้นตอนการปฏิบัติงาน และการสรุปเนื้อหา (2) กระบวนการในการปฏิบัติงาน : การค้นคว้า สร้างแนวความคิด ออกแบบ สร้างผลงานและเตรียมนำเสนอผลงาน (3) ลักษณะนิสัยในการทำงาน : ความสนใจและความตั้งใจ ความรับผิดชอบ ความประหยัด ความมีมนุษยสัมพันธ์ และความมีใจกว้างยอมรับความคิดเห็นผู้อื่น (4) ผลงาน : รูปแบบของผลงาน แนวคิดของผลงาน และการนำเสนอผลงาน

ในส่วนของการนำเสนอรูปแบบการประเมินนั้น อารียา คลังชำนาญ (2536 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การนำเสนอรูปแบบการประเมินผลศิลปนิพนธ์ สาขาการออกแบบนิเทศศิลป์ ระดับปริญญาตรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาสภาพและปัญหาของการประเมินผลศิลปนิพนธ์ สาขาการออกแบบนิเทศศิลป์ ในด้านกระบวนการและเกณฑ์ในการประเมิน และเพื่อนำเสนอรูปแบบการประเมินผลศิลปนิพนธ์ สาขาการออกแบบนิเทศศิลป์ ระดับปริญญาตรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้

ได้แก่ อาจารย์ที่ทำหน้าที่เป็นกรรมการการประเมินผลศิลปนิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญที่ประกอบด้วย อาจารย์ผู้ปฏิบัติการ นักวิชาการศิลปศึกษาและผู้บริหาร ซึ่งผลการวิจัยพบว่า (1) สภาพการประเมินผลศิลปนิพนธ์ ในด้านกระบวนการ จะใช้คณะกรรมการเป็นผู้ประเมิน โดยมีทั้งแบบมีอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมในคณะกรรมการ และแบบไม่มีอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมในคณะกรรมการ การให้คะแนนเป็นแบบให้คะแนนสะสม คะแนนรวมยอด หรือใช้มติดีส่วนรวม ส่วนเกณฑ์การประเมินใช้เกณฑ์การพิจารณาตัดสินจากตัวผลงาน ซึ่งกำหนดเกณฑ์การประเมินเป็นรายการอย่างละเอียด และอย่างที่กำหนดเพียงบางรายการ นอกจากนั้นยังใช้เกณฑ์การพิจารณาตัดสินจากภาพรวมทั้งหมด ซึ่งครอบคลุมทั้งวิธีการทำงาน ลักษณะการทำงาน และตัวผลงาน ส่วนปัญหาของการประเมินผล เมื่อพิจารณาโดยรวมพบว่า ด้านกระบวนการประเมิน มีวิธีการให้คะแนนและตัดสินที่ยังไม่เหมาะสม และมีปัญหาด้านความลำเอียงของผู้ประเมินที่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ด้านเกณฑ์การประเมินมีปัญหาว่า เกณฑ์ที่ใช้ยังไม่มี ความชัดเจนและครอบคลุมพอ (2) รูปแบบในการประเมินผลศิลปนิพนธ์ที่น่าสนใจ ประกอบด้วยกระบวนการและเกณฑ์การประเมิน โดยมีขั้นตอนในการประเมิน 5 ขั้นตอน คือ ก) ประเมินหัวข้อโครงการศิลปนิพนธ์ ข) ประเมินการศึกษาวិเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูล ค) ประเมินแบบร่างและการปรับปรุงพัฒนา ง) ประเมินลักษณะการทำงาน จ) ประเมินผลงาน ผู้ประเมินเป็นแบบมีอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมในคณะกรรมการประเมินผล สำหรับเกณฑ์การประเมินใช้แบบประเมินภาพรวม ซึ่งกำหนดรายการประเมินอย่างละเอียดครบทุกด้าน โดยใช้คะแนนสะสมและมติดีส่วนรวมเป็นเครื่องตัดสิน

งานวิจัยในต่างประเทศ

โจนา จุลเกษม (Junkasem. 1984 : 3522A) ได้ทำการวิจัยเรื่องการใช้รูปแบบการประเมินผลเชิงคุณภาพต่อโปรแกรมภาคปฏิบัติด้านวิจิตรศิลป์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประยุกต์รูปแบบการวิจารณ์โดยผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับการประเมินผลต่อโปรแกรมภาคปฏิบัติด้านวิจิตรศิลป์ ผู้วิจัยใช้วิธีการสังเกต และวิจารณ์สถานการณ์ภาคปฏิบัติด้านวิจิตรศิลป์ ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบการวิจารณ์ โดยผู้เชี่ยวชาญแสดงถึงประสบการณ์เพียงอันเดียวที่มีอยู่ในห้องปฏิบัติการวิจิตรศิลป์ การวิจารณ์ที่มีอยู่อย่างเพียงพอเกี่ยวโยงถึงคุณภาพของสถานการณ์ที่เป็นจริง ดีเท่า ๆ กับการแปลความและการประเมินผล ผู้สอนมีบทบาทเป็นผู้เชี่ยวชาญที่คอยสังเกต รับรู้และตัดสินจากประสบการณ์ของเขา แต่ยังมีข้อจำกัดบางประการต่อการประยุกต์รูปแบบนี้ในโปรแกรมด้านวิจิตรศิลป์ เช่น ระยะเวลาที่จำกัด และการขาดซึ่งการแนะนำสำหรับผู้ประเมิน อย่างไรก็ตาม คำ

อธิบายหลักสูตร คุณภาพของการสอนและการประเมินผลงานของผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญสำหรับโปรแกรมภาคปฏิบัติด้านวิจิตรศิลป์

มุสตี (Muste. 1993 : 967C) ทำการวิจัยเกี่ยวกับแนวการใช้วิธีการเพื่อประเมินผลทางด้านศิลปะ โดยพิจารณาการศึกษาศิลปะในระดับมัธยมศึกษาภาคบังคับ (อายุ 12-16 ปี) และทำการวิเคราะห์พฤติกรรม การประเมินผลการสอนศิลปะในระดับนี้ รวมทั้งเนื้อหาที่เกี่ยวข้อง การวิจัยจึงประกอบไปด้วย (1) ชุดของการปฏิบัติที่ออกแบบมาเพื่อนำองค์ประกอบทั้งสอง คือ การศึกษาและศิลปะเข้ามาใกล้ชิด (2) การดำเนินการสังเกตการณ์อย่างเป็นระบบ ณ จุดต่าง ๆ ในกระบวนการทางการศึกษา และการวิเคราะห์ผลที่ได้ (3) เนื่องจากการขาดเครื่องมือในการวัดผลทางด้านนี้ การวิจัยจึงพยายามออกแบบเครื่องมือที่จะเอื้ออำนวยต่อการสังเกตการณ์ในด้านวิจิตรศิลป์และทัศนศิลป์ศึกษา จุดมุ่งหมายในการวิจัย คือ เพื่อ (1) ศึกษาพฤติกรรมสร้างสรรค์ที่เกิดจากการผลิตผลงานศิลปะ (2) สังเกตการณ์ที่เป็นไปได้ของการเกิดพฤติกรรมนี้ โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับระดับการปฏิบัติงาน (3) ศึกษาความเป็นไปได้ของการประเมินผลที่ตรวจสอบได้ (4) ประยุกต์ใช้กลยุทธ์การประเมินผล การถ่ายโยงหรือการออกแบบทางเทคนิค และเครื่องมือที่เกิดจากเนื้อหาพิเศษในด้านนี้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือนักเรียนระดับมัธยมศึกษาจำนวน 3,698 คน และผลงานศิลปะจำนวน 9,359 ชิ้น ผู้วิจัยได้ใช้เทคนิคเชิงปริมาณและคุณภาพ รวมทั้งสถิติเชิงพรรณนาในการวิเคราะห์ข้อมูล ผลที่ได้พบว่า (1) การเรียนรู้ในสาขาทัศนศิลป์ศึกษาและวิจิตรศิลป์อาจได้รับการประเมินผลด้วยวิธีการเดียวกับในสาขาอื่น ๆ (2) กระบวนการทางการศึกษาที่ใช้ในสาขาวิจิตรศิลป์ เป็นแบบอย่างกับที่ใช้ในสาขาอื่น (3) ในบริบทที่พิจารณาในการวิจัยนี้ การสังเกตการณ์ด้านพฤติกรรมสร้างสรรค์สามารถดำเนินการได้ตั้งแต่การเริ่มต้นทำการสังเกตการณ์การปฏิบัติงานของนักเรียนเฉพาะราย กระบวนการในการเรียนและผลงานศิลปะที่ทำขึ้นมา

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลการเรียน การสอนศิลปะภาคปฏิบัติ ทำให้เห็นได้ว่าการศึกษาค้นคว้าวิจัยในเรื่องการประเมินผลภาคปฏิบัติทางสาขาศิลปะในระดับต่าง ๆ และสามารถนำไปใช้ในสาขาทัศนศิลป์และวิจิตรศิลป์ได้เช่นกัน เนื่องจากวิชาศิลปะไทยนับได้ว่าเป็นสาขาหนึ่งในสาขาวิจิตรศิลป์ ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาแนวทางในการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทย เพื่อนำไปใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมินผลภาคปฏิบัติวิชาศิลปะไทยต่อไป โดยการพิจารณาด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ทักษะในการปฏิบัติงาน ได้แก่ การประเมินผลความสามารถในการใช้เครื่องมือ และการปฏิบัติตามขั้นตอนของงานได้อย่างถูกต้องและแม่นยำ

2. ความคิดและการประยุกต์ใช้ ได้แก่ การนำความรู้จากการเรียนไปใช้เป็นแนวคิดเพื่อสร้างสรรค์ผลงานออกมาได้ถูกต้องและเหมาะสม

3. ความสมบูรณ์ในความงาม ได้แก่ การจัดภาพและองค์ประกอบของภาพได้อย่างสวยงาม

4. การพิจารณาให้คะแนนรวม ได้แก่ การกำหนดค่าคะแนนสำหรับทักษะในการปฏิบัติงาน ความคิดและการประยุกต์ใช้ และความสมบูรณ์ในความงาม

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามลำดับดังต่อไปนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การกำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ อาจารย์ผู้สอนนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในประเภทวิชาศิลปกรรม วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในปีการศึกษา 2542 จำนวน 38 แห่ง จำนวน 152 คน โดยกำลังสอนในสาขาวิชาจิตรศิลป์ สาขาวิชาการออกแบบ และสาขาวิชาศิลปหัตถกรรม ตามรายวิชา ดังนี้

23012208 รายวิชาศิลปะไทย

23022203 รายวิชาศิลปะประจำชาติ

23012306 รายวิชาจิตรกรรมไทย 1

23012307 รายวิชาจิตรกรรมไทย 2

23013901 รายวิชาลายรดน้ำ

จำนวนประชากรจากวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา ปีการศึกษา 2542
สามารถจำแนกตามรายชื่อได้ดังนี้

1. วิทยาลัยอาชีวศึกษาเสาวภา	กรุงเทพมหานคร	จำนวน	3	คน
2. วิทยาลัยอาชีวศึกษาธนบุรี	กรุงเทพมหานคร	จำนวน	5	คน
3. วิทยาลัยอาชีวศึกษาเอี่ยมลออ	กรุงเทพมหานคร	จำนวน	5	คน
4. วิทยาลัยศิลปหัตถกรรมกรุงเทพ	กรุงเทพมหานคร	จำนวน	6	คน
5. วิทยาลัยอาชีวศึกษาชลบุรี	ชลบุรี	จำนวน	6	คน
6. วิทยาลัยอาชีวศึกษาจะเชิงเตา	จะเชิงเตา	จำนวน	3	คน
7. วิทยาลัยเทคนิคสมุทรปราการ	สมุทรปราการ	จำนวน	3	คน

8. วิทยาลัยอาชีวศึกษานครปฐม	นครปฐม	จำนวน 4 คน
9. วิทยาลัยอาชีวศึกษาราชบุรี	ราชบุรี	จำนวน 3 คน
10. วิทยาลัยเทคนิคโพธาราม	ราชบุรี	จำนวน 4 คน
11. วิทยาลัยอาชีวศึกษากาญจนบุรี	กาญจนบุรี	จำนวน 4 คน
12. วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุพรรณบุรี	สุพรรณบุรี	จำนวน 4 คน
13. วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี	เพชรบุรี	จำนวน 4 คน
14. วิทยาลัยอาชีวศึกษาสิงห์บุรี	สิงห์บุรี	จำนวน 4 คน
15. วิทยาลัยอาชีวศึกษาพระนครศรีอยุธยา	พระนครศรีอยุธยา	จำนวน 4 คน
16. วิทยาลัยอาชีวศึกษาสระบุรี	สระบุรี	จำนวน 3 คน
17. วิทยาลัยอาชีวศึกษานครสวรรค์	นครสวรรค์	จำนวน 5 คน
18. วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุโขทัย	สุโขทัย	จำนวน 4 คน
19. วิทยาลัยอาชีวศึกษาอุตรดิตถ์	อุตรดิตถ์	จำนวน 3 คน
20. วิทยาลัยอาชีวศึกษาร้อยเอ็ด	ร้อยเอ็ด	จำนวน 3 คน
21. วิทยาลัยอาชีวศึกษานครราชสีมา	นครราชสีมา	จำนวน 5 คน
22. วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุรินทร์	สุรินทร์	จำนวน 3 คน
23. วิทยาลัยอาชีวศึกษาขอนแก่น	ขอนแก่น	จำนวน 4 คน
24. วิทยาลัยอาชีวศึกษาอุดรธานี	อุดรธานี	จำนวน 4 คน
25. วิทยาลัยอาชีวศึกษาอุบลราชธานี	อุบลราชธานี	จำนวน 4 คน
26. วิทยาลัยอาชีวศึกษามหาสารคาม	มหาสารคาม	จำนวน 3 คน
27. วิทยาลัยอาชีวศึกษาเลย	เลย	จำนวน 3 คน
28. วิทยาลัยอาชีวศึกษาหนองคาย	หนองคาย	จำนวน 3 คน
29. วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่	เชียงใหม่	จำนวน 5 คน
30. วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย	เชียงราย	จำนวน 3 คน
31. วิทยาลัยอาชีวศึกษาลำปาง	ลำปาง	จำนวน 4 คน
32. วิทยาลัยอาชีวศึกษาแพร่	แพร่	จำนวน 5 คน
33. วิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลา	สงขลา	จำนวน 5 คน
34. วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุราษฎร์ธานี	สุราษฎร์ธานี	จำนวน 4 คน
35. วิทยาลัยอาชีวศึกษานครศรีธรรมราช	นครศรีธรรมราช	จำนวน 7 คน
36. วิทยาลัยอาชีวศึกษาปัตตานี	ปัตตานี	จำนวน 4 คน

37. วิทยาลัยอาชีวศึกษาภูเก็ต	ภูเก็ต	จำนวน 2 คน
38. วิทยาลัยเทคนิคชลบุรี	ชลบุรี	จำนวน 4 คน
	รวมทั้งสิ้น	จำนวน 152 คน

การวิจัยนี้ดำเนินการกับประชากร

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เป็นแบบสอบถามแนวทางในการประเมินผลภาคปฏิบัติ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพของอาจารย์ในกลุ่มวิชาศิลปะไทย โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ตัวเลือก (Rating scale) โดยแบบสอบถามจะแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม แบบ

Check-list

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางในการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทย แบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ ทักษะในการปฏิบัติงาน ความคิดและการประยุกต์ใช้ ความสมบูรณ์ในความงาม และการพิจารณาให้คะแนนรวม แต่ละข้อเป็นคำถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาทฤษฎี และขั้นตอนปฏิบัติในการเรียนการสอนวิชาในกลุ่มศิลปะไทยตามหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรของกรมอาชีวศึกษา ตามรายวิชาศิลปะไทย ศิลปะประจำชาติ จิตรกรรมไทย 1 จิตรกรรมไทย 2 และลายรดน้ำ และการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลศิลปะภาคปฏิบัติ

2. สร้างแบบสอบถามแนวทางในการประเมินผลภาคปฏิบัติเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญทำการตรวจสอบ พร้อมทั้งให้คำแนะนำแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อนำมาปรับปรุง โดยพิจารณาในด้านต่าง ๆ ดังนี้

2.1 ด้านทักษะในการปฏิบัติงาน ได้แก่ การพิจารณาความสามารถในการใช้เครื่องมือและการปฏิบัติตามขั้นตอนของงานได้อย่างถูกต้องและแม่นยำ

2.2 ด้านความคิดและการประยุกต์ใช้ ได้แก่ การพิจารณาในด้านการนำความรู้จากการเรียนไปใช้เป็นแนวคิดเพื่อสร้างสรรค์ผลงานออกมาได้ถูกต้องและเหมาะสม

2.3 ด้านความสมบูรณ์ในความงาม ได้แก่ การพิจารณาในด้านการจัดภาพ และองค์ประกอบทางศิลปะ

2.4 ด้านการพิจารณาให้คะแนนรวม ได้แก่ การกำหนดค่าคะแนนสำหรับด้านทักษะในการปฏิบัติงาน ด้านความคิดและการประยุกต์ใช้ และด้านความสมบูรณ์ในความงาม

3. นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน เพื่อพิจารณา ซึ่งผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปะไทยนั้นประกอบไปด้วยอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการสอนกลุ่มวิชาศิลปะไทย และมีผลงานทางวิชาการและปฏิบัติต่อเนื่องมาไม่น้อยกว่า 20 ปี ได้แก่

3.1 อาจารย์จุลทัศน์ พยาฆรานนท์ ผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปะไทย อาจารย์พิเศษประจำภาคศิลปะไทย คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

3.2 รองศาสตราจารย์ปัญญา วิจินธนสาร รองอธิการบดี และอาจารย์ประจำภาคศิลปะไทย คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

3.3 อาจารย์แต้ม จันทมยา ผู้เชี่ยวชาญด้านลายรดน้ำ อดีตอาจารย์วิทยาลัยช่างศิลป์ กรมศิลปากร

3.4 อาจารย์เสนห์ หลวงสุนทร อาจารย์ประจำผู้สอนวิชาลายไทย วิทยาลัยช่างศิลป กรมศิลปากร

3.5 อาจารย์นเรศ ภูษางค์ อาจารย์ประจำผู้สอนวิชาลายรดน้ำ วิทยาลัยช่างศิลป กรมศิลปากร

4. นำแบบสอบถามที่ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและให้คำแนะนำแล้วแล้วมาปรับปรุงเป็นแบบสอบถามแนวทางในการประเมินผลภาคปฏิบัติ โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ตัวเลือก

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการส่งแบบสอบถามการประเมินผลภาคปฏิบัติของอาจารย์ในกลุ่มวิชาศิลปะไทยและเก็บแบบสอบถามด้วยตนเองสำหรับประชากรที่อยู่ในส่วนกลาง ได้แก่ กรุงเทพฯ พระนครศรีอยุธยา ราชบุรี เพชรบุรี สุพรรณบุรี กาญจนบุรี ชลบุรี ฉะเชิงเทรา และสมุทรปราการ สำหรับประชากรที่อยู่ในส่วนภูมิภาค โดยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์และให้ผู้ตอบส่งกลับมาทางไปรษณีย์

เพื่อให้เกิดความสะดวกในการปฏิบัติกรรวบรวมข้อมูล และสอดคล้องกับวิธีการราชการ จึงได้ขอหนังสือแนะนำตัวจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงอธิบดีกรมอาชีวศึกษา เพื่อขอ

อนุญาตและขอความอนุเคราะห์ให้หน่วยงานในสังกัดที่เกี่ยวข้อง คือ วิทยาลัยอาชีวศึกษา ช่วย
ตอบแบบสอบถาม ได้รับแบบสอบถามคืนมาจำนวน 123 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 80.92

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมดมาคำนวณ และใช้วิธีการทางสถิติในการวิเคราะห์
ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติ
ในกลุ่มวิชาศิลปะไทยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) การ
จัดอันดับค่าเฉลี่ยและระดับความคิดเห็นซึ่งประเมินจากค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ดังต่อไปนี้

เกณฑ์ในการแปลความหมายคะแนน ใช้เกณฑ์การประมาณค่าตามแนวของเบสท์
(Best. 1981 : 174) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50	หมายความว่า	มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการ ประเมินผลภาคปฏิบัติแบบไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50	หมายความว่า	มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการ ประเมินผลภาคปฏิบัติแบบไม่เห็นด้วย
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50	หมายความว่า	มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการ ประเมินผลภาคปฏิบัติแบบไม่แน่ใจ
ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50	หมายความว่า	มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการ ประเมินผลภาคปฏิบัติแบบเห็นด้วย
ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00	หมายความว่า	มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการ ประเมินผลภาคปฏิบัติแบบเห็นด้วย อย่างยิ่ง

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติ
ในกลุ่มวิชาศิลปะไทยจำแนกตามเพศ โดยการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่ม แล้วทดสอบ
ความแตกต่างระหว่างกลุ่มโดยใช้สถิติทดสอบที (t-test statistic) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01

3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติ
ในกลุ่มวิชาศิลปะไทยจำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน สาขาที่จบการศึกษา
วิชาศิลปะที่สอน โดยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบองค์ประกอบเดียว (One-way Analysis

of Variances) แล้วทดสอบโดยใช้สถิติทดสอบเอฟ (F-test statistic) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการประเมินผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for Social Sciences)

4. การกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนความสามารถในการเรียนภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชา ศิลปะไทย ทำการวิเคราะห์โดยพิจารณาเลือกการประเมินที่มีระดับความคิดเห็นที่เห็นด้วย และเห็นด้วยอย่างยิ่ง แล้วนำมาเรียงอันดับตามค่าเฉลี่ย แยกเป็นรายด้าน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเพื่อสร้างเกณฑ์การประเมินผลภาคปฏิบัติของอาจารย์ในกลุ่มวิชาศิลปะไทย ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สังกัดกรมอาชีวศึกษา ได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล และแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล เรียงตามลำดับดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทย

ส่วนที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับแนวทางการประเมินผล

ภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทย

ตอนที่ 1 เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทย จำแนกตามเพศ

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทย จำแนกตามอายุ

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทย จำแนกตามวุฒิการศึกษา

ตอนที่ 4 เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทย จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน

ตอนที่ 5 เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทย จำแนกตามสาขาที่จบการศึกษา

ตอนที่ 6 เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทย จำแนกตามวิชาศิลปะที่สอน

ส่วนที่ 4 การกำหนดเกณฑ์การประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทย

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตัวแปรต่าง ๆ วิเคราะห์โดยการหาความถี่ และ
นำเสนอเป็นร้อยละ ดังตาราง 1 - 2

จากการศึกษาประชากรจำนวน 152 คน ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 123
 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 80.92

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา
 ประสบการณ์ในการสอน และสาขาที่จบการศึกษา

	เพศ					
	ชาย		หญิง		รวม	
สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
<u>อายุ</u>						
20-30 ปี	7	8.04	11	30.55	18	14.6
31-40 ปี	35	40.23	11	30.55	46	37.4
41-50 ปี	38	43.69	13	36.11	51	41.5
51-60 ปี	7	8.04	1	2.79	8	6.5
<u>วุฒิการศึกษา</u>						
ต่ำกว่าปริญญาตรี 6		6.09	1	2.78	7	5.7
ปริญญาตรี 75		86.20	34	94.44	109	88.6
สูงกว่าปริญญาตรี 6		42.53	1	2.78	7	5.7
<u>ประสบการณ์ในการสอน</u>						
1-5 ปี	11	12.64	10	27.78	21	17.01
6-15 ปี	34	39.08	13	36.11	47	38.2
16-25 ปี	37	42.53	12	33.33	49	39.8

ตาราง 1 (ต่อ)

	เพศ					
	ชาย		หญิง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
26 ปีขึ้นไป	5	5.75	1	2.78	6	4.9
<u>สาขาที่จบการศึกษา</u>						
วิจิตรศิลป์	17	19.55	8	22.22	25	20.3
ศิลปศึกษา	17	19.55	7	19.45	24	19.5
วิจิตรศิลป์และศิลปศึกษา	15	17.22	8	22.22	23	18.7
ออกแบบ	6	6.89	8	22.22	14	11.4
จิตรกรรม	17	19.55	5	13.89	22	17.9
ประติมากรรม	6	6.89	—	—	6	4.9
อื่น ๆ	9	10.34	—	—	9	7.3
รวม	87	100	36	100	123	100

จากตาราง 1 แสดงว่า อาจารย์ผู้สอนศิลปะไทยที่เป็นกลุ่มประชากรเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง (ร้อยละ 70.7 และ 29.3 ตามลำดับ) มีจำนวนอาจารย์ที่อยู่ในกลุ่มอายุ 41-50 ปี (ร้อยละ 41.5) และจำนวนน้อยที่สุด คือกลุ่มอายุ 51-60 ปี (ร้อยละ 6.5) มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 88.6) มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรีเท่ากัน (ร้อยละ 5.7) กลุ่มประสบการณ์ในการสอน 16-25 ปี มีจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 39.8) กลุ่มประสบการณ์ในการสอน 1-5 ปีมีน้อยที่สุด (ร้อยละ 17.0) จบการศึกษาในสาขาวิจิตรศิลป์มีจำนวนสูงสุด (ร้อยละ 20.3) และจบการศึกษาสาขาประติมากรรมมีจำนวนน้อยที่สุด (ร้อยละ 4.9)

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามวิชาศิลปะที่สอน

สถานภาพ	เพศ					
	ชาย		หญิง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
<u>วิชาศิลปะที่สอน *</u>						
ศิลปะไทย	41	26.63	16	28.57	57	27.1
ศิลปะประจำชาติ	39	25.32	15	26.79	54	25.7
จิตรกรรมไทย 1	40	25.97	15	26.79	55	26.2
จิตรกรรมไทย 2	25	16.24	9	16.07	34	16.2
ลายรดน้ำ	9	5.84	1	1.78	10	4.8
รวม	154	100	56	100	210	100

* อาจารย์สอนมากกว่า 1 วิชา

จากตาราง 2 แสดงว่า ผู้สอนในกลุ่มวิชาศิลปะไทยที่ทำการสอนวิชาศิลปะไทยมีจำนวนสูงสุด (ร้อยละ 27.1) รองลงไป คือวิชาจิตรกรรมไทย 1 และศิลปะประจำชาติ (ร้อยละ 26.2 และร้อยละ 25.7 ตามลำดับ) ส่วนที่สอนวิชาลายรดน้ำมีจำนวนน้อยที่สุด (ร้อยละ 4.8)

ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับแนวทางในการประเมินผลภาคปฏิบัติกลุ่มวิชาศิลปะไทย โดย
การหาค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติกลุ่มวิชาศิลปะไทย
ของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้นำมาพิจารณาศึกษาด้วยการหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและ
ค่าเฉลี่ยเป็นรายชื่อที่กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายโดยใช้เกณฑ์ของเบสท์ (Best. 1981 :
174)

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติ
กลุ่มวิชาศิลปะไทยแบบไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติ
กลุ่มวิชาศิลปะไทยแบบไม่เห็นด้วย

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติ
กลุ่มวิชาศิลปะไทยแบบไม่แน่ใจ

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติ
กลุ่มวิชาศิลปะไทยแบบเห็นด้วย

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติ
กลุ่มวิชาศิลปะไทยแบบเห็นด้วยอย่างยิ่ง

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติกลุ่มวิชาศิลปะไทย จำแนกตามรายด้าน (ทักษะในการปฏิบัติงาน)

ความคิดเห็นของอาจารย์	$\bar{X}$	S	แปลผล
<u>ด้านทักษะในการปฏิบัติงาน</u>			
ปฏิบัติงานตามขั้นตอนของการทำงาน	4.47	0.63	เห็นด้วย
ความตรงต่อเวลาในการส่งงาน	4.38	0.75	เห็นด้วย
การใช้เครื่องมือได้ถูกต้องตามประเภทของงาน	4.38	0.68	เห็นด้วย
คัดลอกลายได้ตรงตามต้นแบบที่ให้	4.32	0.69	เห็นด้วย
ใช้วิธีการในการลงสีพื้นและการตัดเส้นได้อย่างถูกต้อง	4.28	0.67	เห็นด้วย
การควบคุมน้ำหนักมือได้เหมาะสม	4.16	0.63	เห็นด้วย
การถมพื้นลายได้อย่างเหมาะสม	4.15	0.61	เห็นด้วย
การใช้เส้นรูปได้อย่างถูกต้องและเที่ยงตรง	4.15	0.59	เห็นด้วย
การตัดเส้นกันหรือเส้นภาพได้อย่างถูกต้องและเที่ยงตรง	4.15	0.56	เห็นด้วย
การจัดช่องไฟได้อย่างถูกต้องและเที่ยงตรง	4.14	0.55	เห็นด้วย
การใช้เส้นกันลายได้อย่างถูกต้องและเที่ยงตรง	4.13	0.55	เห็นด้วย
การออกเฌอลายได้อย่างถูกต้อง	4.12	0.62	เห็นด้วย
การจัดแบ่งระยะของตัวลายได้เหมาะสมและเที่ยงตรง	4.10	0.58	เห็นด้วย
การบากหรือการทำให้เกิดจังหวะระนาบบนเส้นรูปนอกตัวลายได้เหมาะสม	4.09	0.57	เห็นด้วย
การแยกเฌอลายได้อย่างถูกต้อง	4.07	0.62	เห็นด้วย

ตาราง 3 (ต่อ)

ความคิดเห็นของอาจารย์	$\bar{X}$	S	แปลผล
การใช้เส้นแรได้อย่างถูกต้องและเที่ยงตรง	4.01	0.59	เห็นด้วย
การกำหนดลักษณะของกรอบและขนาดของภาพ	3.98	0.77	เห็นด้วย
รวม	4.19	0.40	เห็นด้วย

จากตาราง 3 สามารถวิเคราะห์ความคิดเห็นของอาจารย์ได้ ดังนี้

ด้านทักษะในการปฏิบัติงาน อาจารย์มีความคิดเห็น ด้านทักษะในการปฏิบัติงาน ในเกณฑ์เฉลี่ยส่วนใหญ่อยู่ในระดับเห็นด้วย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การปฏิบัติตามขั้นตอนของการทำงานเป็นลำดับแรก และลำดับต่อไป คือ ความตรงต่อเวลาในการส่งงาน การใช้เครื่องมือได้ถูกต้องตามประเภท คัดลอกถ่ายได้ตรงตามต้นแบบที่ให้ ใช้วิธีการลงสีพื้นและการตัดเส้นได้อย่างถูกต้อง การควบคุมน้ำหนักมือได้อย่างเหมาะสม การถมพื้นลายได้อย่างเหมาะสม การใช้เส้นรูปได้อย่างถูกต้องและเที่ยงตรง การตัดเส้นกันหรือเส้นภาพได้อย่างถูกต้องและเที่ยงตรง การจัดช่องไฟได้อย่างถูกต้องและเที่ยงตรง การใช้เส้นกันลายได้อย่างถูกต้องและเที่ยงตรง การออกเกลายได้อย่างถูกต้อง การจัดแบ่งระยะของตัวลายได้เหมาะสมและเที่ยงตรง การบากหรือการทำให้เกิดจังหวะระนาบบนเส้นรูปนอกตัวลายได้เหมาะสม การแยกเกลายได้อย่างถูกต้อง การใช้เส้นแรได้อย่างถูกต้องและเที่ยงตรง และการกำหนดลักษณะของกรอบและขนาดของภาพ

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติกลุ่มวิชาศิลปะไทย จำแนกตามรายด้าน (ความคิดเห็นและการประยุกต์ใช้)

ความคิดเห็นของอาจารย์	$\bar{X}$	S	แปลผล
ด้านความคิดและการประยุกต์ใช้			
ใช้วิธีการผูกวลดลายในกรอบรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่วได้	4.08	0.58	เห็นด้วย
ใช้วิธีการผูกวลดลายในกรอบรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า แนวนอน และแนวตั้งได้	4.04	0.62	เห็นด้วย
ใช้วิธีการเขียนลวดลายในกรอบรูปวงกลมและวงรีได้	3.97	0.68	เห็นด้วย
ใช้วิธีการเขียนก้านหรือเถาวัลย์ ใดๆ เพื่อช่วยเชื่อมแม่ลายแต่ละดอกให้ต่อเนื่องกัน	3.82	0.65	เห็นด้วย
ใช้วิธีการผูกวลดลายโดยใช้แม่ลายต่างประเภทมาเขียนเรียงต่อกันตามแนวนอน	3.72	0.70	เห็นด้วย
ใช้วิธีการผูกวลดลายโดยใช้แม่ลายต่างประเภทเดียวกันมาเขียนเรียงต่อกันตามแนวนอน	3.70	0.82	เห็นด้วย
ใช้วิธีการผูกวลดลายโดยใช้แม่ลายต่างประเภทมาเขียนเรียงต่อกันแบบตาหมากรุก	3.69	0.80	เห็นด้วย
ใช้วิธีการผูกวลดลายโดยใช้แม่ลายต่างประเภทมาเขียนเรียงต่อกันตามแนวตั้ง	3.69	0.76	เห็นด้วย
ใช้วิธีการผูกวลดลายโดยใช้แม่ลายประเภทเดียวกันมาเขียนเรียงต่อกันตามแนวตั้ง	3.67	0.75	เห็นด้วย
ใช้วิธีการผูกวลดลายโดยใช้แม่ลายประเภทเดียวกันมาเขียนเรียงต่อกันแบบตาหมากรุก	3.67	0.75	เห็นด้วย
รวม	3.83	0.49	เห็นด้วย

จากตาราง 4 สามารถวิเคราะห์ความคิดเห็นของอาจารย์ได้ ดังนี้

ด้านความคิดและการประยุกต์ใช้ อาจารย์มีความคิดเห็นด้านความคิดและการประยุกต์ใช้ในเกณฑ์เฉลี่ยส่วนใหญ่อยู่ในระดับเห็นด้วย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ใช้วิธีผูกมัดลายในกรอบสี่เหลี่ยมหน้าจั่วได้เป็นลำดับแรก และลำดับต่อไป คือ ใช้วิธีผูกมัดลายในกรอบรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า แนวนอน และแนวตั้งได้ ใช้วิธีการเขียนมัดลายในกรอบรูปวงกลมและวงรีได้ ใช้วิธีการเขียนก้านหรือเถาสั้น ๆ เพื่อช่วยเชื่อมแม่ลายแต่ละดอกให้ต่อเนื่องกัน ใช้วิธีการผูกมัดลายโดยใช้แม่ลายต่างประเภทมาเขียนเรียงต่อกันตามแนวนอน ใช้วิธีการผูกมัดลายโดยใช้แม่ลายต่างประเภทเดียวกันมาเขียนเรียงต่อกันตามแนวนอน ใช้วิธีการผูกมัดลายโดยใช้แม่ลายต่างประเภทมาเขียนเรียงต่อกันแบบตาหมากรุก ใช้วิธีการผูกมัดลายโดยใช้แม่ลายต่างประเภทมาเขียนเรียงต่อกันตามแนวตั้ง ใช้วิธีการผูกมัดลายโดยใช้แม่ลายประเภทเดียวกันมาเขียนเรียงต่อกันตามตั้ง ใช้วิธีการผูกมัดลายโดยใช้แม่ลายประเภทเดียวกันมาเขียนเรียงต่อกันแบบตาหมากรุก

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติกลุ่มวิชาศิลปะไทย จำแนกตามรายด้าน (ความสมบูรณ์ในความงาม)

ความคิดเห็นของอาจารย์	$\bar{X}$	S	แปลผล
<u>ด้านความสมบูรณ์ในความงาม</u>			
การรักษาความสะอาดเรียบร้อยของงาน	4.62	0.55	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
การจัดภาพได้อย่างสัมพันธ์กลมกลืน	4.54	0.59	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
การจัดภาพได้อย่างมีเอกภาพ	4.52	0.60	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
การจัดองค์ประกอบศิลป์ได้อย่างสวยงาม	4.51	0.60	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
การกำหนดรูปแบบของลวดลายอย่างเหมาะสมและสวยงาม	4.45	0.57	เห็นด้วย
การจัดภาพอย่างมีจุดเด่นน่าสนใจ	4.35	0.64	เห็นด้วย
การระบายสีได้อย่างสวยงาม	4.31	0.56	เห็นด้วย
การจัดส่วนประกอบย่อยของลายได้อย่างสวยงาม	4.25	0.46	เห็นด้วย
รวม	4.46	0.40	เห็นด้วย

จากตาราง 5 สามารถวิเคราะห์ความคิดเห็นของอาจารย์ได้ ดังนี้

ด้านความสมบูรณ์ในความงาม อาจารย์มีความคิดเห็น ด้านความสมบูรณ์ในความงาม ในเกณฑ์เฉลี่ยส่วนใหญ่อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การรักษาความสะอาดเรียบร้อยของงานเป็นลำดับแรก และลำดับต่อไป คือ การจัดภาพได้อย่างสัมพันธ์กลมกลืน การจัดภาพได้อย่างมีเอกภาพ การจัดองค์ประกอบศิลป์ได้อย่างสวยงาม การกำหนดรูปแบบของลวดลายอย่างเหมาะสมและสวยงาม การจัดภาพอย่างมีจุดเด่นน่าสนใจ การระบายสีได้อย่างสวยงาม และการจัดส่วนประกอบย่อยของลายได้อย่างสวยงาม

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติกลุ่มวิชาศิลปะไทย จำแนกตามรายด้าน (การพิจารณาให้คะแนนรวม)

ความคิดเห็นของอาจารย์	$\bar{X}$	S	แปลผล
<u>ด้านการพิจารณาให้คะแนนรวม</u>			
ความคิดและการประยุกต์ใช้ (ร้อยละ 40)	4.32	0.61	เห็นด้วย
ทักษะในการปฏิบัติงาน (ร้อยละ 30)	4.13	0.38	เห็นด้วย
ความสมบูรณ์ในความงาม (ร้อยละ 30)	3.97	0.37	เห็นด้วย
รวม	4.11	0.32	เห็นด้วย

จากตาราง 6 สามารถวิเคราะห์ความคิดเห็นของอาจารย์ได้ ดังนี้

ด้านการพิจารณาให้คะแนนรวม อาจารย์มีความคิดเห็นด้านการพิจารณาให้คะแนนรวมในเกณฑ์เฉลี่ยส่วนใหญ่อยู่ในระดับเห็นด้วย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าด้านการออกแบบและประยุกต์ใช้เป็นลำดับแรก และลำดับต่อไป คือ ด้านทักษะในการปฏิบัติงาน และด้านความสมบูรณ์ในความงาม

การเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทย

ตาราง 7 เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทยแต่ละด้านจำแนกตามเพศของอาจารย์

ความคิดเห็น	ชาย n =87		หญิง n=36		t
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	
ทักษะในการปฏิบัติงาน	4.19	0.40	4.16	0.44	0.40
ความคิดและการประยุกต์ใช้	3.83	0.49	3.75	0.49	0.87
ความสมบูรณ์ในความงาม	4.46	0.40	4.38	0.45	0.92
การพิจารณาให้คะแนนรวม	4.11	0.75	4.30	0.58	1.48
รวมทุกด้าน	4.15	0.32	4.11	0.35	0.58

จากตาราง 7 แสดงให้เห็นว่าอาจารย์ชายและอาจารย์หญิงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทยด้านทักษะในการปฏิบัติงาน ด้านความคิดและการประยุกต์ใช้ ด้านความสมบูรณ์ในความงาม และด้านการพิจารณาให้คะแนนรวม มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อพิจารณาโดยรวมพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นกัน

ตาราง 8 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชา
ศิลปะไทย จำแนกตามกลุ่มอายุของอาจารย์

ความคิดเห็น	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F
ทักษะในการปฏิบัติงาน	ระหว่างกลุ่ม	3	1.14	0.38	2.36
	ภายในกลุ่ม	119	19.18	0.16	
	รวม	122	20.32		
ความคิดและการ ประยุกต์ใช้	ระหว่างกลุ่ม	3	0.69	0.23	0.96
	ภายในกลุ่ม	119	28.32	0.23	
	รวม	122	29.01		
ความสมบูรณ์ใน ความงาม	ระหว่างกลุ่ม	3	0.88	0.29	1.76
	ภายในกลุ่ม	119	19.85	0.17	
	รวม	122	20.73		
การพิจารณาให้ คะแนนรวม	ระหว่างกลุ่ม	3	4.82	1.61	3.43
	ภายในกลุ่ม	119	55.70	0.46	
	รวม	122	60.52		
รวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	3	0.82	0.27	2.56
	ภายในกลุ่ม	119	12.67	0.11	
	รวม	122	13.49		

จากตาราง 8 แสดงให้เห็นว่าอาจารย์ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับเกณฑ์ในการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทยในด้านทักษะในการปฏิบัติงาน ด้านความคิดและการประยุกต์ใช้ ด้านความสมบูรณ์ในความงาม และด้านการพิจารณาให้คะแนนรวม มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาโดยรวมทุกด้านพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นกัน

ตาราง 9 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชา
ศิลปะไทย จำแนกตามวุฒิการศึกษาของอาจารย์

ความคิดเห็น	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F
ทักษะในการปฏิบัติงาน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.83	0.46	2.56
	ภายในกลุ่ม	120	19.49	0.16	
	รวม	122	20.32		
ความคิดและการประยุกต์ ใช้	ระหว่างกลุ่ม	2	0.89	0.45	1.91
	ภายในกลุ่ม	120	28.11	0.23	
	รวม	122	29.00		
ความสมบูรณ์ในความงาม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.94	0.47	2.84
	ภายในกลุ่ม	120	19.79	0.16	
	รวม	122	20.73		
การพิจารณาให้คะแนน รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.32	0.16	0.32
	ภายในกลุ่ม	120	60.20	0.50	
	รวม	122	13.49		
รวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.80	0.40	3.77
	ภายในกลุ่ม	120	12.69	0.11	
	รวม	122	13.49		

จากตาราง 9 แสดงให้เห็นว่าอาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ
เกณฑ์ในการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทยในด้านทักษะในการปฏิบัติงาน ด้าน
ความคิดและการประยุกต์ใช้ ด้านความสมบูรณ์ในความงาม และด้านการพิจารณาให้คะแนน
รวม มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาโดยรวมทุกด้านพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นกัน

ตาราง 10 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชา
ศิลปะไทย จำแนกตามประสบการณ์ในการสอนของอาจารย์

ความคิดเห็น	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F
ทักษะในการปฏิบัติงาน	ระหว่างกลุ่ม	3	0.62	0.21	1.25
	ภายในกลุ่ม	119	19.69	0.17	
	รวม	122	20.31		
ความคิดและการประยุกต์ ใช้	ระหว่างกลุ่ม	3	1.01	0.34	1.44
	ภายในกลุ่ม	119	27.99	0.23	
	รวม	122	29.00		
ความสมบูรณ์ในความงาม	ระหว่างกลุ่ม	3	0.55	0.18	1.07
	ภายในกลุ่ม	119	20.18	0.17	
	รวม	122	20.73		
การพิจารณาให้คะแนน รวม	ระหว่างกลุ่ม	3	2.36	0.79	1.61
	ภายในกลุ่ม	119	58.16	0.49	
	รวม	122	60.52		
รวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	3	0.59	0.20	1.81
	ภายในกลุ่ม	119	12.90	0.11	
	รวม	122	13.49		

จากตาราง 10 แสดงให้เห็นว่าอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับเกณฑ์ในการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทยในด้านทักษะในการปฏิบัติงาน ด้านความคิดและการประยุกต์ใช้ ด้านความสมบูรณ์ในความงาม และด้านการพิจารณาให้คะแนนรวม มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาโดยรวมทุกด้านพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นกัน

ตาราง 11 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชา
ศิลปะไทย จำแนกตามสาขาที่จบการศึกษาของอาจารย์

ความคิดเห็น	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F
ทักษะในการปฏิบัติงาน	ระหว่างกลุ่ม	6	0.71	0.12	0.70
	ภายในกลุ่ม	116	19.71	0.17	
	รวม	122	20.32		
ความคิดและการประยุกต์ ใช้	ระหว่างกลุ่ม	6	1.23	0.20	.85
	ภายในกลุ่ม	116	27.78	0.24	
	รวม	122	29.01		
ความสมบูรณ์ในความงาม	ระหว่างกลุ่ม	6	0.80	0.13	0.77
	ภายในกลุ่ม	116	19.93	0.17	
	รวม	122	20.73		
การพิจารณาให้คะแนน รวม	ระหว่างกลุ่ม	6	10.61	1.77	4.11
	ภายในกลุ่ม	116	49.91	0.43	
	รวม	122	60.52		
รวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	3	0.50	0.28	0.74
	ภายในกลุ่ม	116	12.99	0.11	
	รวม	122	13.49		

จากตาราง 11 แสดงให้เห็นว่าอาจารย์ที่สำเร็จการศึกษาในสาขาที่ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับเกณฑ์ในการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทยในด้านทักษะในการปฏิบัติงาน ด้านความคิดและการประยุกต์ใช้ ด้านความสมบูรณ์ในความงาม และด้านการพิจารณาให้คะแนนรวม มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาโดยรวมทุกด้านพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นกัน

ตาราง 12 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชา
ศิลปะไทย จำแนกตามวิชาศิลปะที่อาจารย์สอน

ความคิดเห็น	วิชาที่สอน	N	$\bar{X}$	S	N	$\bar{X}$	S	t
	(ไม่สอน)				(สอน)			
<u>ทักษะในการปฏิบัติงาน</u>								
	ศิลปะไทย	66	4.12	0.41	57	4.25	0.40	1.76
	ศิลปะประจำชาติ	69	4.12	0.43	54	4.26	0.37	2.00
	จิตรกรรมไทย 1	68	4.11	0.39	55	4.28	0.42	2.00
	จิตรกรรมไทย 2	89	4.16	0.41	34	4.24	0.40	1.07
	ลายรดน้ำ	113	4.17	0.41	10	4.33	0.75	1.36
<u>ความคิดและการประยุกต์ใช้</u>								
	ศิลปะไทย	66	3.72	0.46	57	3.91	0.50	2.26
	ศิลปะประจำชาติ	69	3.73	0.44	54	3.91	0.53	2.06
	จิตรกรรมไทย 1	68	3.78	0.49	55	3.84	0.49	0.62
	จิตรกรรมไทย 2	89	3.74	0.51	34	3.98	0.36	2.83
	ลายรดน้ำ	113	4.42	0.41	10	4.00	0.38	1.53
<u>ความสมบูรณ์ในงาน</u>								
	ศิลปะไทย	66	4.40	0.38	57	4.47	0.45	0.96
	ศิลปะประจำชาติ	69	4.38	0.42	54	4.49	0.40	1.45
	จิตรกรรมไทย 1	68	4.37	0.42	55	4.52	0.39	2.12
	จิตรกรรมไทย 2	89	4.39	0.43	34	4.56	0.32	2.45
	ลายรดน้ำ	113	4.17	0.70	10	4.52	0.44	0.68

ตาราง 12 (ต่อ)

ความคิดเห็น	วิชาที่สอน	N	$\bar{X}$	S	N	$\bar{X}$	S	t
		(ไม่สอน)			(สอน)			
<u>ด้านการพิจารณาให้คะแนนรวม</u>								
	ศิลปะไทย	66	4.20	0.63	57	4.11	0.77	0.70
	ศิลปะประจำชาติ	69	4.12	0.68	54	4.22	0.73	0.78
	จิตรกรรมไทย 1	68	4.18	0.68	55	4.20	0.32	0.28
	จิตรกรรมไทย 2	89	4.13	0.71	34	4.25	0.69	0.89
	ลายรดน้ำ	113	4.17	0.71	10	4.00	0.38	0.01
<u>รวมทุกด้าน</u>								
	ศิลปะไทย	66	4.08	0.32	57	4.20	0.33	1.98
	ศิลปะประจำชาติ	69	4.07	0.33	54	4.22	0.32	2.34
	จิตรกรรมไทย 1	68	4.08	0.34	55	4.20	0.32	1.90
	จิตรกรรมไทย 2	89	4.10	0.34	34	4.24	0.30	2.37
	ลายรดน้ำ	113	4.12	0.33	10	4.27	0.34	1.28

จากตาราง 12 แสดงให้เห็นว่าอาจารย์ที่สอนวิชาศิลปะไทย ศิลปะประจำชาติ จิตรกรรมไทย 1 จิตรกรรมไทย 2 และลายรดน้ำ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับเกณฑ์ในการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทยในด้านทักษะในการปฏิบัติงาน ด้านความคิดและการประยุกต์ใช้ ด้านความสมบูรณ์ในความงาม และด้านการพิจารณาให้คะแนนรวม มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อพิจารณาโดยรวมทุกด้านพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นกัน

การกำหนดเกณฑ์การประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทย

การกำหนดเกณฑ์การประเมินผลในกลุ่มวิชาศิลปะไทย ทำโดยนำรายการเกณฑ์ประเมินผลค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของอาจารย์มาจัดลำดับความสำคัญตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย เฉพาะที่มีลำดับความคิดเห็นที่เห็นด้วยขึ้นไป ทำให้ได้เกณฑ์การประเมินผลในกลุ่มวิชาศิลปะไทย ดังนี้

1. เกณฑ์การประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทยด้านทักษะในการปฏิบัติงาน เรียงตามลำดับความสำคัญมี 17 รายการ คือ

- 1.1 ปฏิบัติตามขั้นตอนของการทำงาน
- 1.2 ความตรงต่อเวลาในการทำงาน
- 1.3 การใช้เครื่องมือได้ถูกต้องตามประเภทของงาน
- 1.4 คัดลอกลายได้ตรงตามต้นแบบที่ให้
- 1.5 ใช้วิธีการในการลงสีพื้นและการตัดเส้นได้อย่างถูกต้อง
- 1.6 การควบคุมน้ำหนักมือได้อย่างเหมาะสม
- 1.7 การถมพื้นลายได้อย่างเหมาะสม
- 1.8 การใช้เส้นรูปได้อย่างถูกต้องและเที่ยงตรง
- 1.9 การตัดเส้นกันหรือเส้นภาพได้อย่างถูกต้องและเที่ยงตรง
- 1.10 การจัดช่องไฟได้อย่างถูกต้องและเที่ยงตรง
- 1.11 การใช้เส้นกันลายได้อย่างถูกต้องและเที่ยงตรง
- 1.12 การออกเถาลายได้อย่างถูกต้อง
- 1.13 การจัดแบ่งระยะของตัวลายได้เหมาะสมและเที่ยงตรง
- 1.14 การบากหรือการทำให้เกิดจังหวะระนาบบนเส้นรูปนอกตัวลายได้เหมาะสม
- 1.15 การแยกเถาลายได้อย่างถูกต้อง
- 1.16 การใช้เส้นแรได้อย่างถูกต้องและเที่ยงตรง
- 1.17 การกำหนดลักษณะของกรอบและขนาดของภาพ

2. เกณฑ์การประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทยด้านความคิดและการประยุกต์ เรียงตามลำดับความสำคัญมี 10 รายการ คือ

- 2.1 ใช้วิธีการผูกมัดลายในกรอบรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่วได้
- 2.2 ใช้วิธีการผูกมัดลายในกรอบรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า แนวอนและแนวตั้งได้
- 2.3 ใช้วิธีการผูกมัดลายในกรอบรูปวงกลมและวงรีได้

2.4 ใช้วิธีการเขียนก้านหรือเถาสั้น ๆ เพื่อเชื่อมแม่ลายแต่ละดอกให้ต่อเนื่องกัน

2.5 ใช้วิธีการผูกกลดลายโดยใช้แม่ลายต่างประเภทกันมาเขียนเรียงต่อกันตาม

แนวนอน

2.6 ใช้วิธีการผูกกลดลายโดยใช้แม่ลายประเภทเดียวกันมาเขียนเรียงต่อกันตาม

แนวนอน

2.7 ใช้วิธีการผูกกลดลายโดยใช้แม่ลายต่างประเภทกันมาเขียนเรียงต่อกันต่อกัน

แบบตาหมากรุก

2.8 ใช้วิธีการผูกกลดลายโดยใช้แม่ลายต่างประเภทกันมาเขียนเรียงต่อกันตาม

แนวตั้ง

2.9 ใช้วิธีการผูกกลดลายโดยใช้แม่ลายประเภทเดียวกันมาเขียนเรียงต่อกันตาม

แนวตั้ง

2.10 ใช้วิธีการผูกกลดลายโดยใช้แม่ลายประเภทเดียวกันมาเขียนเรียงต่อกันแบบ

ตาหมากรุก

3. เกณฑ์การประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทยด้านความสมบูรณ์ในความงาม เรียงตามลำดับความสำคัญมี 8 รายการ คือ

3.1 การรักษาความสะอาดเรียบร้อยของงาน

3.2 การจัดภาพได้อย่างสัมพันธ์กลมกลืน

3.3 การจัดภาพได้อย่างมีเอกภาพ

3.4 การจัดองค์ประกอบศิลป์ได้อย่างสวยงาม

3.5 การกำหนดรูปแบบของลวดลายอย่างเหมาะสม

3.6 การจัดภาพได้อย่างมีจุดเด่นน่าสนใจ

3.7 การระบายสีได้อย่างสวยงาม

3.8 การจัดส่วนประกอบย่อยของลายได้อย่างสวยงาม

4. เกณฑ์การประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทยด้านการพิจารณาให้คะแนนรวมเรียงตามลำดับความสำคัญมี 3 รายการ คือ

4.1 ด้านความคิดและการประยุกต์ใช้ คิดเป็นร้อยละ 40

4.2 ด้านทักษะในการปฏิบัติงาน คิดเป็นร้อยละ 30

4.3 ด้านความสมบูรณ์ในความงาม คิดเป็นร้อยละ 30

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายและข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทยของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ กรมอาชีวศึกษา
2. เพื่อกำหนดเกณฑ์การประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทยของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ กรมอาชีวศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ อาจารย์ผู้สอนนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในประเภทวิชาศิลปกรรม วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ในปีการศึกษา 2542 จำนวน 38 แห่ง จำนวน 152 คน โดยกำลังสอนในสาขาวิชาจิตรศิลป์ สาขาวิชาการออกแบบ และสาขาวิชาศิลปหัตถกรรม ตามรายวิชา ได้แก่ 23012208 รายวิชาศิลปะไทย 23022203 รายวิชาศิลปะประจำชาติ 23012306 รายวิชาจิตรกรรมไทย 1 23012307 รายวิชาจิตรกรรมไทย 2 และ 23013901 รายวิชาลายรดน้ำ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ตัวเลือก (Rating scale) เกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพของอาจารย์ในกลุ่มวิชาศิลปะไทย โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม แบบ Check-list

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทย แบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านทักษะในการปฏิบัติงาน ด้านความคิดและการประยุกต์ใช้ ด้านความสมบูรณ์ในความงาม และด้านการพิจารณาให้คะแนนรวม แต่ละข้อเป็นคำถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการแจกและเก็บแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทยด้วยตนเองสำหรับประชากรที่อยู่ในส่วนกลาง ได้แก่ กรุงเทพฯ ชลบุรี สมุทรปราการ ฉะเชิงเทรา พระนครศรีอยุธยา ราชบุรี เพชรบุรี สุพรรณบุรี และ

กาญจนบุรี สำหรับประชากรส่วนที่เหลือในภูมิภาคใช้วิธีการส่งและตอบรับกลับทางไปรษณีย์ ได้แบบสอบถามคืนมารวมทั้งสิ้น 123 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 80.92 และดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการหาค่าร้อยละ
2. ศึกษาวิเคราะห์ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทย โดยใช้การคำนวณค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดอันดับค่าเฉลี่ยและระดับความคิดเห็นซึ่งประเมินจากค่าเฉลี่ย
3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทยจำแนกตามเพศและวิชาศิลปะที่สอน โดยใช้ t-test
4. เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทยจำแนกตามอายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน และสาขาที่จบการศึกษา โดยใช้ F-test แบบ One - Way ANOVA
5. กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนความสามารถในการเรียนภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทย โดยพิจารณาเลือกการประเมินที่ระดับความคิดเห็นด้วยและเห็นด้วยอย่างยิ่ง แล้วนำมาเรียงอันดับตามค่าเฉลี่ยแยกเป็นรายด้าน

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ประชากรที่เป็นอาจารย์จำนวน 123 คน จำนวนสูงสุดเป็นเพศชาย (ร้อยละ 70.7) และน้อยที่สุด คือเพศหญิง (ร้อยละ 29.3) มีอาจารย์ที่มีอายุระหว่าง 41-50 ปี มากที่สุด (ร้อยละ 41.5) และจำนวนน้อยที่สุด คือกลุ่มอายุ 51-60 ปี (ร้อยละ 6.5) มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 88.6) มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรีจำนวนเท่ากัน (ร้อยละ 5.7) กลุ่มประสบการณ์ในการสอน 16-25 ปี มีจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 39.8) และกลุ่มประสบการณ์ในการสอน 1-5 ปี (ร้อยละ 17.0) สำเร็จการศึกษาในสาขาวิจิตรศิลป์ มีจำนวนสูงสุด (ร้อยละ 20.3) รองลงไป คือ สาขาศิลปศึกษา (ร้อยละ 19.5) สาขาวิจิตรศิลป์และศิลปศึกษา (ร้อยละ 18.7) และสาขาประติมากรรม มีจำนวนน้อยที่สุด (ร้อยละ 4.9) อาจารย์ดำเนินการสอนมากกว่า 1 วิชา จำนวนสูงสุด คือ วิชาศิลปะไทย (ร้อยละ 27.1) รองลงไป คือ จิตรกรรมไทย 1 และ

วิชาศิลปะประจำชาติ (ร้อยละ 26.2 และ 25.7 ตามลำดับ) ส่วนวิชาที่มีการสอนน้อยที่สุด คือ วิชาลายรดน้ำ (ร้อยละ 4.8)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับแนวทางการประเมินผล ภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทย สรุปในแต่ละด้านได้ดังนี้

1. ด้านทักษะในการปฏิบัติงาน ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทย พิจารณาจากความคิดเห็นโดยรวม สรุปได้ว่า อาจารย์มีความคิดเห็นด้านทักษะในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับเห็นด้วย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อาจารย์มีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติตามขั้นตอนของงาน อยู่ในอันดับแรก รองลงมา ได้แก่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับความตรงต่อเวลาในการส่งงาน การใช้เครื่องมือได้ถูกต้องตามประเภทของงาน คัดลอกลายได้ตามต้นแบบที่ให้ ใช้วิธีการลงสีพื้นและการตัดเส้นได้อย่างถูกต้อง การควบคุมน้ำหนักมือได้อย่างเหมาะสม การใช้เส้นรูปได้อย่างถูกต้องและเที่ยงตรง การตัดเส้นกันหรือเส้นภาพได้อย่างถูกต้องและเที่ยงตรง การจัดช่องไฟได้อย่างถูกต้องและเที่ยงตรง การใช้เส้นกันลายได้อย่างถูกต้องและเที่ยงตรง การออกเถาลายได้อย่างถูกต้อง การจัดแบ่งระยะของตัวลายได้เหมาะสมและเที่ยงตรง การยากหรือการทำให้เกิดระนาบบนเส้นรูปนอกตัวลายได้เหมาะสม การแยกเถาลายได้อย่างถูกต้อง การใช้เส้นแรได้อย่างถูกต้องและเที่ยงตรง และการกำหนดลักษณะของกรอบและขนาดของภาพ ตามลำดับ

2. ด้านความคิดและการประยุกต์ใช้ ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทย พิจารณาจากความคิดเห็นโดยรวม สรุปได้ว่า อาจารย์มีความคิดเห็นด้านความคิดและการประยุกต์ใช้อยู่ในระดับเห็นด้วย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อาจารย์มีความคิดเห็นว่าการใช้วัสดุกลดลายในกรอบสี่เหลี่ยมหน้าจั่วอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ การใช้วัสดุกลดลายในกรอบรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า แนวนอนและแนวตั้งได้ ใช้วัสดุกลดลายในกรอบรูปวงกลมและวงรีได้ ใช้วิธีการเขียนก้านหรือเถาสั้นๆ เพื่อช่วยเชื่อมแม่ลายแต่ละดอกให้ต่อเนื่องกัน ใช้วิธีการผูกกลดลายโดยใช้แม่ลายต่างประเภทกันมาเขียนเรียงต่อกันตามแนวนอน ใช้วิธีการผูกกลดลายโดยใช้แม่ลายประเภทเดียวกันมาเขียนเรียงต่อกันตามแนวนอน ใช้วิธีการผูกกลดลายโดยใช้แม่ลายต่างประเภทกันมาเขียนเรียงต่อกันแบบตาหมากรุก ใช้วิธีการผูกกลดลายโดยใช้แม่ลายต่างประเภทกันมาเขียนเรียงต่อกันตามแนวตั้ง ใช้วิธีการผูกกลดลายโดยใช้แม่ลายประเภทเดียวกันมาเขียนเรียงต่อกันตามแนวตั้ง และใช้วิธีการผูกกลดลายโดยใช้แม่ลายประเภทเดียวกันมาเขียนเรียงต่อกันแบบตาหมากรุก ตามลำดับ

3. ด้านความสมบูรณ์ในความงาม ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทย พิจารณาจากความคิดเห็นโดยรวม สรุปได้ว่าอาจารย์มีความคิดเห็นด้านความสมบูรณ์ในความงามอยู่ในระดับเห็นด้วยและเห็นด้วยอย่างยิ่ง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อาจารย์มีความคิดเห็นว่าการรักษาความสะอาดเรียบร้อยของงานอยู่ในระดับมาก รองลงมา ได้แก่ การจัดภาพได้อย่างสัมพันธ์กลมกลืน การจัดภาพได้อย่างมีเอกภาพ การจัดองค์ประกอบศิลป์ได้อย่างสวยงาม การกำหนดรูปแบบของลวดลายอย่างเหมาะสมและสวยงาม การจัดภาพอย่างมีจุดเด่นน่าสนใจ การระบายสีได้อย่างสวยงามและการจัดส่วนประกอบย่อยของลายได้อย่างสวยงาม ตามลำดับ

4. ด้านการพิจารณาให้คะแนนรวม ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทย พิจารณาจากความคิดเห็นโดยรวม สรุปได้ว่าอาจารย์มีความคิดเห็นด้านการพิจารณาให้คะแนนรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออาจารย์มีความคิดเห็นว่าคุณค่าและการประยุกต์ใช้อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง รองลงมา ได้แก่ ทักษะในการปฏิบัติงาน และความสมบูรณ์ในความงามตามลำดับ

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับแนวทางในการประเมินผลภาคปฏิบัติจำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน สาขาที่สำเร็จ และรายวิชาศิลปะที่สอน

1. ด้านทักษะในการปฏิบัติงาน

1.1 เปรียบเทียบผลการทดสอบความแตกต่างความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทย ด้านทักษะในการปฏิบัติงาน จำแนกตามเพศของอาจารย์ โดยรวมและรายข้อสรุปได้ว่า อาจารย์ชายและอาจารย์หญิง มีความเห็นด้านทักษะในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน

1.2 เปรียบเทียบผลการทดสอบความแตกต่างความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทย ด้านทักษะในการปฏิบัติงาน จำแนกตามกลุ่มอายุของอาจารย์ โดยรวมและรายข้อสรุปได้ว่า อาจารย์ ในกลุ่มอายุที่ต่างกันมีความเห็นด้านทักษะในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน

1.3 เปรียบเทียบผลการทดสอบความแตกต่างความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการ

ประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทย ด้านทักษะในการปฏิบัติงาน จำแนกตามวุฒิการ
ศึกษาของอาจารย์ โดยรวมและรายข้อ สรุปได้ว่า อาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความเห็น
ด้านทักษะในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน

1.4 เปรียบเทียบผลการทดสอบความแตกต่างความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาชีพศิลปะไทย ด้านทักษะในการปฏิบัติงาน จำแนกตามประสบการณ์ในการสอนของอาจารย์ โดยรวมและรายข้อ สรุปได้ว่า อาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างก็มีความเห็นด้านทักษะในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน

1.5 เปรียบเทียบผลการทดสอบความแตกต่างความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทย ด้านทักษะในการปฏิบัติงาน จำแนกตามสาขาที่สำเร็จการศึกษาของอาจารย์ โดยรวมและรายข้อ สรุปได้ว่า อาจารย์ที่สำเร็จการศึกษาในสาขาที่ต่างกันมีความเห็นด้านทักษะในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน

1.6 เปรียบเทียบผลการทดสอบความแตกต่างความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทย ด้านทักษะในการปฏิบัติงาน จำแนกตามวิชาศิลปะที่สอนของอาจารย์ โดยรวมและรายข้อ สรุปได้ว่า อาจารย์ที่สอนวิชาศิลปะต่างกันมีความเห็นด้านทักษะในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน

2. ด้านความคิดและการประยุกต์ใช้

2.1 เปรียบเทียบผลการทดสอบความแตกต่างความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาชีพไทย ด้านความคิดและการประยุกต์ใช้ จำแนกตามเพศของอาจารย์ โดยรวมและรายข้อสรุปได้ว่า อาจารย์ชายและอาจารย์หญิง มีความเห็นด้านความคิดและการประยุกต์ใช้ไม่แตกต่างกัน

2.2 เปรียบเทียบผลการทดสอบความแตกต่างความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทย ด้านความคิดและการประยุกต์ใช้ จำแนกตามกลุ่มอายุของอาจารย์ โดยรวมและรายข้อสรุปได้ว่า อาจารย์ ในกลุ่มอายุที่ต่างกันมีความเห็นด้านความคิดและการประยุกต์ใช้ไม่แตกต่างกัน

2.3 เปรียบเทียบผลการทดสอบความแตกต่างความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาชีพไทย ด้านความคิดและการประยุกต์ใช้ จำแนกตามวุฒิการศึกษาของอาจารย์ โดยรวมและรายข้อ สรุปได้ว่า อาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัันมีความเห็นด้านความคิดและการประยุกต์ใช้ไม่แตกต่างกัน

2.4 เปรียบเทียบผลการทดสอบความแตกต่างความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการ

2.6 เปรียบเทียบผลการทดสอบความแตกต่างความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทย ด้านความคิดและการประยุกต์ใช้ จำแนกตามวิชาศิลปะที่สอนของอาจารย์ โดยรวมและรายข้อ สรุปได้ว่า อาจารย์ที่สอนวิชาศิลปะต่างกันมีความเห็นด้านความคิดและการประยุกต์ใช้ไม่แตกต่างกัน

3.1 เปรียบเทียบผลการทดสอบความแตกต่างความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาชีพไทย ด้านความสมบูรณ์ในความงาม จำแนกตามเพศของอาจารย์ โดยรวมและรายข้อสรุปได้ว่า อาจารย์ชายและอาจารย์หญิง มีความเห็นด้านความสมบูรณ์ในความงามไม่แตกต่างกัน

3.3 เปรียบเทียบผลการทดสอบความแตกต่างความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทย ด้านความสมบูรณ์ในความงาม จำแนกตามวุฒิการศึกษาของอาจารย์ โดยรวมและรายข้อ สรุปได้ว่า อาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความเห็นด้านความสมบูรณ์ในความงามไม่แตกต่างกัน

3.5 เปรียบเทียบผลการทดสอบความแตกต่างความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการ

ประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทย ด้านความสมบูรณ์ในความงาม จำแนกตามสาขาที่สำเร็จการศึกษาของอาจารย์ โดยรวมและรายข้อ สรุปได้ว่า อาจารย์ที่สำเร็จการศึกษาในสาขาที่ต่างกันมีความเห็นด้านความสมบูรณ์ในความงามไม่แตกต่างกัน

3.6 เปรียบเทียบผลการทดสอบความแตกต่างความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทย ด้านความสมบูรณ์ในความงาม จำแนกตามวิชาศิลปะที่สอนของอาจารย์ โดยรวมและรายข้อ สรุปได้ว่า อาจารย์ที่สอนวิชาศิลปะต่างกันมีความเห็นด้านความสมบูรณ์ในความงามไม่แตกต่างกัน

4. ด้านการพิจารณาให้คะแนนรวม

4.1 เปรียบเทียบผลการทดสอบความแตกต่างความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาชีพไทย ด้านการพิจารณาให้คะแนนรวม จำแนกตามเพศของอาจารย์ โดยรวมและรายข้อสรุปได้ว่า อาจารย์ชายและอาจารย์หญิง มีความเห็นด้านการให้คะแนนรวมไม่แตกต่างกัน

4.2 เปรียบเทียบผลการทดสอบความแตกต่างความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทย ด้านการพิจารณาให้คะแนนรวมจำแนกตามกลุ่มอายุของอาจารย์ โดยรวมและรายข้อสรุปได้ว่า อาจารย์ ในกลุ่มอายุที่ต่างกันมีความเห็นด้านการพิจารณาให้คะแนนรวมไม่แตกต่างกัน

4.3 เปรียบเทียบผลการทดสอบความแตกต่างความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทย ด้านการพิจารณาให้คะแนนรวมจำแนกตามวุฒิการศึกษาของอาจารย์ โดยรวมและรายข้อ สรุปได้ว่า อาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความเห็นด้านการพิจารณาให้คะแนนรวมไม่แตกต่างกัน

4.4 เปรียบเทียบผลการทดสอบความแตกต่างความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาชีพไทย ด้านการพิจารณาให้คะแนนรวมจำแนกตามประสบการณ์ในการสอนของอาจารย์โดยรวมและรายชื่อ สรุปได้ว่า อาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกันมีความเห็นด้านการพิจารณาให้คะแนนรวมไม่แตกต่างกัน

4.5 เปรียบเทียบผลการทดสอบความแตกต่างความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทย ด้านการพิจารณาให้คะแนนรวมจำแนกตามสาขาที่สำเร็จการศึกษาของอาจารย์ โดยรวมและรายข้อ สรุปได้ว่า อาจารย์ที่สำเร็จการศึกษาในสาขาที่ต่างกันมีความเห็นด้านการพิจารณาให้คะแนนรวมไม่แตกต่างกัน

4.6 เปรียบเทียบผลการทดสอบความแตกต่างความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการ

ประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทย ด้านการพิจารณาให้คะแนนรวมจำแนกตามวิชาศิลปะที่สอนของอาจารย์ โดยรวมและรายข้อ สรุปได้ว่า อาจารย์ที่สอนวิชาศิลปะต่างกันมีความเห็นด้านการพิจารณาให้คะแนนรวมไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 เกณฑ์การประเมินผลภาคปฏิบัตินักศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในกลุ่มวิชาศิลปะไทยของอาจารย์ ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านทักษะในการปฏิบัติงาน มีจำนวน 17 เกณฑ์ โดยการปฏิบัติงานตามขั้นตอนของการทำงานมากที่สุด ส่วนการกำหนดลักษณะของกรอบและขนาดของภาพเป็นลำดับสุดท้าย
2. ด้านความคิดและการประยุกต์ใช้ มีจำนวน 10 เกณฑ์ โดยการใช้วิธีการผูกวลดลายในกรอบรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่วได้มากที่สุด ส่วนการใช้วิธีการผูกวลดลายโดยใช้แม่ลายประเภทเดียวกันมาเขียนเรียงต่อกันแบบตาหมากรุกเป็นลำดับสุดท้าย
3. ด้านความสมบูรณ์ในความงาม มีจำนวน 8 เกณฑ์ โดยการรักษาความสะอาดเรียบร้อยของงานมากที่สุด ส่วนการจัดส่วนประกอบย่อยของลายได้อย่างสวยงามเป็นลำดับสุดท้าย
4. ด้านการพิจารณาให้คะแนนรวม ประกอบด้วยด้านความคิดและการประยุกต์ใช้คิดเป็นร้อยละ 40 ด้านทักษะในการปฏิบัติงาน และด้านความสมบูรณ์ในความงามแต่ละด้านคิดเป็นร้อยละ 30 สำหรับการคิดร้อยละของคะแนนนี้ ได้เสนอตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่ได้เสนอมาเป็นเกณฑ์ด้านการพิจารณาให้คะแนนรวมในแต่ละด้านดังกล่าว

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาค้นคว้าเรื่องการสร้างเกณฑ์ประเมินผลภาคปฏิบัติวิชาในกลุ่มศิลปะไทยของ อาจารย์ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ กรมอาชีวศึกษา นำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

อาจารย์ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุระหว่าง 41-50 ปีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี มีประสบการณ์สอนระหว่าง 16-25 ปี แสดงให้เห็นว่าอาจารย์ที่สอนวิชาในกลุ่มศิลปะ สังกัดกรมอาชีวศึกษา ส่วนใหญ่เป็นผู้ชาย ดังสังเกตได้จากการเรียนศิลปะไทยส่วนใหญ่จะประกอบด้วย นักศึกษาชายเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งอาจเป็นเพราะว่าแต่ดั้งเดิมมานั้น การสร้างผลงานศิลปะไทยเป็นงานที่เริ่มต้นมาจากการสร้างผลงานที่อิงพุทธศาสนาเป็นหลัก การรำเรียนหรือฝึกฝนวิชาความรู้จึงจำเป็นต้องใช้ช่างที่เป็นผู้ชาย เพราะเป็นงานที่ต้องรำเรียนและมีการฝึกฝนกันในวันดี ตลอดจนถึง

ใช้ความอดทน กำลังและความแข็งแรงเป็นสำคัญ อาจารย์ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี และมีประสบการณ์ในการสอนเป็นเวลานาน ทำให้มีทักษะและความชำนาญในการทำงานสอน อาจารย์ส่วนใหญ่สำเร็จสาขาวิชาจิตรศิลป์ และสอนวิชาศิลปะไทย และจิตรกรรมไทย 1 ในจำนวนที่ใกล้เคียงกัน ในส่วนนี้ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถเลือกได้มากกว่า 1 รายการ ย่อมแสดงให้เห็นว่า อาจารย์มีความเชี่ยวชาญในวิชาศิลปะไทยเป็นส่วนใหญ่ สามารถนำความรู้ประสบการณ์มาสอนแก่นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรได้เป็นอย่างดี นอกจากนั้นยังมีการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมโดยสังเกตได้จากกลุ่มอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม เนื่องจากพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามบางท่านมีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีด้วย จึงสามารถสรุปได้ว่าอาจารย์ผู้สอนมีการศึกษาต่อ ทั้งนี้เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ อันเป็นผลที่ส่งต่อถึงความก้าวหน้าในอาชีพการงาน อีกทั้งความรู้ความสามารถที่มากขึ้นนั้น สามารถนำไปใช้สอนแก่นักศึกษาต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นอีกประการหนึ่ง และในทำนองเดียวกันก็เท่ากับเป็นการพัฒนาการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพให้ก้าวหน้าไปด้วยเช่นกัน

2. การศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทย ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ กรมอาชีวศึกษา สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

2.1 ด้านทักษะในการปฏิบัติงาน

อาจารย์มีความคิดเห็นด้านทักษะในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับเห็นด้วย ซึ่งได้แก่ การปฏิบัติตามขั้นตอนของงาน ความตรงต่อเวลาในการทำงาน เป็นอันดับต้น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บรรลือ ขอรวมเดช (2533 : บทคัดย่อ) เรื่องสภาพและปัญหาการสอนศิลปภาคปฏิบัติในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ กรุงเทพมหานคร ที่พบว่า การปฏิบัติด้านเกณฑ์ที่ใช้ในการวัดและประเมินผลที่มีการปฏิบัติบ่อยครั้ง ในข้อหนึ่งก็คือเรื่องของการตรงต่อเวลา และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตนา รักสกุลพานิชย์ (2536 : บทคัดย่อ) เรื่องความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนแขนงวิชาทัศนศิลป์ ตามหลักสูตรศิลปศึกษาระดับปริญญาตรีในวิทยาลัยครู พบว่า การประเมินผลการเรียนแขนงวิชาทัศนศิลป์ นักศึกษาระดับปริญญาตรีอยู่ในระดับเห็นด้วยทุก ๆ ด้าน ดังนี้ (1) ความรู้ ความเข้าใจ : เนื้อหาด้านทฤษฎี ปฏิบัติ ขั้นตอนการปฏิบัติงาน และสรุปเนื้อหา (2) กระบวนการในการปฏิบัติงาน (3) ลักษณะนิสัยในการทำงาน สำหรับความคิดเห็นในข้อของการออกเถ้าลายได้อย่างถูกต้อง และการแยกเถ้าลายได้อย่างถูกต้องนั้นตรงกับเกณฑ์การผูกมัดลายไทยที่ เดช ศิริชัย (2533 : 33) กล่าวว่าหลักเกณฑ์การผูกมัดลายไทย ประกอบไปด้วย การออกลาย การแยกลาย การต่อชอกนก ขนาดและสัดส่วน

อาจารย์มีความคิดเห็นด้านความสมบูรณ์ในความงามอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่งและเห็นด้วย ซึ่งได้แก่ การรักษาความสะอาดเรียบร้อยของงาน การจัดภาพได้อย่างสัมพันธ์กลมกลืน การจัดภาพได้อย่างมีเอกภาพ การจัดองค์ประกอบศิลป์ได้อย่างสวยงาม ซึ่งสอดคล้องกับ พาศนา ตันทลักษณ์ (2522 : 177) ว่า สำหรับการออกแบบที่ต้องการให้เกิดเอกภาพนั้น การออกแบบจะต้องให้สิ่งต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กันไม่แตกกระจายกัน ถ้าจะมีส่วนใดส่วนหนึ่งแยกออกมาข้างส่วนนั้น ๆ จะต้องเป็นส่วนที่เล็ก ดูแล้วไม่ทำให้รู้สึกว่แตกกระจายออกมา

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์จำแนกตามเพศ พบว่าอาจารย์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติวิชาในกลุ่มศิลปะไทยด้านความสมบูรณ์ในความงามไม่แตกต่างกัน และอาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน สาขาที่สำเร็จการศึกษา และวิชาศิลปะที่สอนต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติวิชาในกลุ่มศิลปะไทยไม่แตกต่างกัน ซึ่งหมายความว่าอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการสอนกลุ่มวิชาศิลปะมีความเห็นเกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลด้านความสมบูรณ์ในความงามในแต่ละรายชื่อนั้น มีเนื้อหาที่ครอบคลุมและเหมาะสมเพียงพอแล้ว

2.4 ด้านการพิจารณาให้คะแนน

อาจารย์มีความคิดเห็นด้านการพิจารณาให้คะแนนอยู่ในระดับเห็นด้วย ได้แก่ ความคิดและการประยุกต์ใช้ 40 คะแนน ทักษะในการปฏิบัติงาน 30 คะแนน และความสมบูรณ์ในความงาม 30 คะแนน ซึ่งอาจเป็นได้ว่าอาจารย์ส่วนใหญ่พิจารณาว่าการออกแบบลายไทยหรือการใช้จินตนาการต่อเติมภาพ และการจัดตกแต่งภาพเป็นส่วนที่สำคัญที่สุด เพราะศิลปะไทยจัดได้ว่าเป็นงานสร้างสรรค์ประเภทหนึ่ง ไม่ใช่แค่การลอกเลียนแบบลายในอดีตเท่านั้น แต่ยังสามารถสร้างเสริมเติมต่อ คิดลวดลายเพิ่มเติมอีกได้โดยใช้พื้นฐานความรู้ในเรื่องลายไทยเป็นหลัก ก็จะสามารถเติมแต่งได้ตามจินตนาการของผู้เขียนได้ รองลงมาก็คือความถูกต้องในการใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ในการทำงาน ซึ่งในข้อนี้จัดได้ว่าเป็นส่วนที่สำคัญอีกประการหนึ่ง เนื่องจากงานศิลปะไทยเป็นงานที่ต้องใช้ความละเอียดลออในการเขียนตกแต่งลาย เช่น ในการลอกแบบนั้น จำเป็นต้องเตรียมดินสอที่เหลมาอย่างแหลมและยางลบสะอาด ๆ ทั้งนี้เพื่อให้งานการร่างแบบออกมาอย่างสวยงามและสะอาดเรียบร้อย หรือการรู้จักใช้ขนาดของพู่กันให้เหมาะสมกับประเภทของงาน เช่น การใช้แปรงสำหรับการลงพื้นซึ่งมีเนื้อที่ค่อนข้างมาก หรือการใช้พู่กันขนาดเล็กสำหรับการตัดเส้นที่ต้องการความละเอียด เจียนคม เป็นต้น และในข้อของการจัดภาพหรือองค์ประกอบศิลป์ก็นับว่าเป็นหัวใจของการสร้างสรรค์งานเช่นกัน ดังที่ พาศนา ตันทลักษณ์ (2522. : 70) ได้กล่าวถึง

หลักการออกแบบและสรุปได้ว่า พื้นฐานสำหรับการศึกษารูปทรงของงานศิลปะ ต้องเข้าใจหลักการเบื้องต้นขององค์ประกอบศิลป์ ซึ่งเป็นส่วนควบคุมรูปร่างและองค์ประกอบของรูปแบบ

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์จำแนกตามเพศ พบว่าอาจารย์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติวิชาในกลุ่มศิลปะไทยด้านการพิจารณาให้คะแนนรวมไม่แตกต่างกัน และอาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน สาขาที่สำเร็จการศึกษา และวิชาศิลปะที่สอนต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติวิชาในกลุ่มศิลปะไทยด้านการพิจารณาให้คะแนนรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งหมายความว่าอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการสอนกลุ่มวิชาศิลปะมีความเห็นเกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลด้านการพิจารณาให้คะแนนรวมในแต่ละด้านนั้น มีความเหมาะสมเพียงพอแล้ว

3. การกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนความสามารถในการเรียนภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทย ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ

อาจารย์ในกลุ่มวิชาศิลปะไทย สังกัดกรมอาชีวศึกษา ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาในสาขาที่เกี่ยวข้องกับศิลปะไทย และยังมีประสบการณ์ในการสอนในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องดังกล่าว จึงทำให้มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทยในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง และเห็นด้วยกับแบบประเมินผลภาคปฏิบัติที่มีการกำหนดเกณฑ์เพื่อใช้ในการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านทักษะในการปฏิบัติงาน ด้านความคิดและการประยุกต์ใช้ ด้านความสมบูรณ์ในความงาม และการพิจารณาให้คะแนนรวมว่ามีความเหมาะสมและครอบคลุมต่อการนำไปใช้เป็นแนวทางในการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทยได้

ข้อเสนอแนะ

1. การนำเกณฑ์การประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทยที่ได้จากการวิจัยไปใช้ ควรได้ดำเนินการควบคู่ไปกับการบันทึกพฤติกรรมผู้เรียนแล้วนำมาประกอบในการประเมินผลร่วมกับเกณฑ์ที่มีอยู่ ทั้งนี้เพื่อจะได้พิจารณาความตั้งใจและความเอาใจใส่ของผู้เรียนด้วย
2. แนวทางการกำหนดเกณฑ์ประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทยนั้น เนื่องจากเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นเป็นรายการหรือเรื่องที่จะวัดตรวจสอบหรือประเมินเท่านั้น จึงควรได้จัดทำ

เครื่องมือวัดรายการตามเกณฑ์นั้น ๆ ขึ้น เพื่อจะได้มีข้อมูลผลการเรียนของนักศึกษามาใช้ประเมิน
ผลได้อย่างสมบูรณ์ต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมอาชีวศึกษา. หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพพหุศักราช 2538. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ, 2538.
- โกวิท ประวาลพุกษ์ และสมศักดิ์ สินธุเวชญ์. การประเมินในชั้นเรียน. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2523.
- จุลทัศน์ พยาฆรานนท์. "ปิกนิกศิลปกรรมไทย", วัฒนธรรมไทย. 15(6) : 3 – 6 ; มิถุนายน, 2519.
- ชูศรี วงศ์รัตนะ. สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เจริญผล, 2525.
- เดช ศรีชัย. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาศิลปะประจำชาติ เรื่องการผูกมัดลายของนักเรียนระดับ ปวช. ชั้นปีที่ 1 โดยใช้วิธีสอนด้วยชุดการเรียนรู้แบบ CBVE กับวิธีสอนปกติ. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533 ถ่ายเอกสาร.
- ทรงวิทย์ แก้วศรี "เอกลักษณ์ไทย", ศิลปากร. 38 : 21-46 ; มกราคม-กุมภาพันธ์, 2525.
- น. ณ ปากน้ำ. ศิลปกรรมโบราณในสยามประเทศ. กรุงเทพฯ : บรรณกิจ, 2524.
- บรรลือ กุลโชติ. เกณฑ์การตัดสินการประกวดศิลปะนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ คม. (ศิลปศึกษา). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530. ถ่ายเอกสาร.
- บรรลือ ขอรอมเดช. สภาพและปัญหาการสอนศิลปะภาคปฏิบัติในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ. วิทยานิพนธ์ คม. (ศิลปศึกษา). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534. ถ่ายเอกสาร.
- ปฏิพัทธ์ ดารดาษ. ลายไทย ภาพไทย เล่ม 1. กรุงเทพฯ : บริษัท พี. เอ. ลิฟวิ่ง จำกัด, 2538.
- ลายไทย ภาพไทย เล่ม 2. กรุงเทพฯ : บริษัท พี. เอ. ลิฟวิ่ง จำกัด, 2539.
- พระเทวาภินิมิต. สมุดตำราลายไทย. กรุงเทพฯ : นครเชมนบุ๊คส์โดร์, 2517.
- พาศนา ตันทลักษ์ณ์. หลักศิลปะและการออกแบบ. กรุงเทพฯ : เทพพิทักษ์การพิมพ์, 2522.
- พิตร ทองชั้น. (2511). สมรรถภาพทางสมองบางประการที่สัมพันธ์กับความสามารถทางศิลปะของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2511. อัดสำเนา.
- พิทักษ์ สายณ์ห์. ลายไทย. กรุงเทพฯ : อักษรวัฒนา. ม.ป.ป.
- โพธิ์ ใจอ่อนน้อม. คู่มือลายไทย. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : ธนาคารออมสิน, 2522.

- ภัทรา นิคมานนท์. การประเมินผลและการสร้างแบบทดสอบ. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการ
ทดสอบและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยครูจันทเกษม, 2532.
- มนัส อารยพัฒน์. "ภาพเขียนลายรดน้ำ", เอกลักษณ์ไทย. 1(5) : 113-123 ; พฤษภาคม, 2520.
- มาลียา กองสุข. ความคิดเห็นของครูศิลปะในกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับการประเมินผล
การเรียนรู้วิชาศิลปศึกษา ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521. วิทยานิพนธ์
คม. (ศิลปศึกษา). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533. ถ่ายเอกสาร.
- รัตนา รักสกุลพาณิชย์. ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับการประเมินผล
การเรียนรู้วิชาทัศนศิลป์ หลักสูตรศิลปศึกษา ระดับปริญญาตรีวิทยาลัยครู. วิทยา
นิพนธ์ คม. (ศิลปศึกษา). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536. ถ่ายเอกสาร.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชา
พื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2528.
- วรรณิกา ณ สงขลา "การรักษาศิลปกรรมของชาติ", ศิลปากร. 19(2) : 56-67 ; กรกฎาคม,
2518.
- วิทย์ พัฒนินเงิน. ศิลปลายไทย. กรุงเทพฯ : สำนักงานหอสมุดกลาง 09, ม.ป.ป.
- วิบูลย์ ลี้สุวรรณ. ศิลปชาวบ้าน. กรุงเทพฯ : สุริยบรรณ, 2519.
- วิรัตน์ พิชญ์ไพฑูริย์. ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : สารมวลชน, 2520.
- , หนังสือเรียนศิลปกรรมรายวิชา ศ 0119 ศิลปะไทย 1 ชั้นมัธยมศึกษาตอน
ปลาย. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2528.
- วิรุณ ตั้งเจริญ. ศิลปศึกษา. กรุงเทพฯ : วัฒนาอาร์ต, 2526.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. ทฤษฎีการประเมิน. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.
- ศิลป พีระศรี. คุณค่าของจิตรกรรมฝาผนัง. พระนคร : กรมศิลปากร, 2502.
- สน สีมাত্রัง. "การตัดสินงานศิลปะเด็ก" ใน การสัมมนาปัญหาการสอนศิลปะในระดับมัธยม
ศึกษา. คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร 27-29 มีนาคม 2528 ณ หอประชุม
มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2528.
- สมใจ สติชัย. การพัฒนาเกณฑ์ประเมินภาคปฏิบัติวิชาศิลปศึกษา หน่วยการเรียนรู้
ภาพระบายสีระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521
(ฉบับปรับปรุง). วิทยานิพนธ์ คม. (ศิลปศึกษา). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2535. ถ่ายเอกสาร.

- สุนันท์ ศลโกสุม. การประเมินผลทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2524.
- อัจฉรา คำเมือง. ลายรดน้ำ. วิทยานิพนธ์ ศ.บ. (โบราณคดี) กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2514. อัดสำเนา.
- อารี สุทธิพันธุ์. ศิลปะที่มองเห็น. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : โรงเรียนเนติศึกษา, 2516.
- อารียา คลังชำนาญ. การนำเสนอรูปแบบการประเมินผลศิลปนิพนธ์สาขาการออกแบบนิเทศศิลป์ระดับปริญญาตรี. วิทยานิพนธ์ คม. (ศิลปศึกษา). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536. ถ่ายเอกสาร.
- อินทร์ ศรีคุณ. การประเมินผลการศึกษา. นครราชสีมา : วิทยาลัยครุนครราชสีมา, 2522.
- Beardsley, M.C. Aesthetics : Problems in the Philosophy of Criticism. New York : Harcourt, Brace & World, 1958.
- Best, John W. Research in Education. 4thed. Englewood Cliffs, N.J. : Prentice-Hall, 1981.
- Bloom, Benjamine Samuel, George F. Madaus and John Thomas Hastings. Evaluation to Improve Learning. New York : McGraw-Hill Book, 1981.
- Cleaver, Dalv G. Problems of Value Judgement Art : An Introduction. New York : Harcourt, Brace & World, 1966.
- Conrad, George. The Process of Art Education in the Elementary School. Englewood Cliffs, N.J. : Prentice - Hall, 1964.
- Eisner, Elliot W. Education Artistic Vision. New York : Macmillan Publishing, 1970.
- Junkasem, Rojchana. "The Application of a Qualitative Evaluation Model to a Fine Arts Studio Program," Dissertation Abstracts International. 45 (6) : 3522-A ; December, 1984.
- Michael, John. Art and Adolescence : Teaching Art at the Secondary Level. New York : Teachers College Press, Columbia University, 1983.
- Muste, Anarvat I. and Maria Misericordia. "Approach to the Evaluation in the Area of Art : Design of Instruments with Possible Application to Secondary Education," Dissertation Abstracts International. 54 (4) : 967-A ; Winter, 1993.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ
ตัวอย่างหนังสือขอความอนุเคราะห์ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ
ในการตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปะไทย

1. อาจารย์จุลทรรศน์ พยาชมรานนท์ อาจารย์พิเศษ ภาควิชาศิลปไทย คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
2. รองศาสตราจารย์ปัญญา วิจินธนสาร รองอธิการบดีและอาจารย์ประจำภาควิชา ศิลปไทย คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ผู้เชี่ยวชาญด้านลายไทย

1. อาจารย์เสนีย์ หลวงสุนทร อาจารย์ประจำวิชาลายไทย วิทยาลัยช่างศิลป์ ลาดกระบัง

ผู้เชี่ยวชาญด้านลายรดน้ำ

1. อาจารย์แต้ม จันทมยา อดีตอาจารย์ประจำวิชาลายรดน้ำ วิทยาลัยช่างศิลป์ ลาดกระบัง
2. อาจารย์นเรศ ภูษณงค์ อาจารย์ประจำวิชาลายรดน้ำ วิทยาลัยช่างศิลป์ ลาดกระบัง

ที่ ทม 1007/ ๒๐๑๔

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒๖ กรกฎาคม 2542

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะจิตรกรรม ประติมากรรม และภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายไพฑูรย์ บรรลือทรัพย์ นิสิตปริญญาโท วิชาเอกศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กำลังดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การสร้างเกณฑ์การประเมินผลภาคปฏิบัติของอาจารย์ในกลุ่มวิชาศิลปะไทยระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สังกัดกรมอาชีวศึกษา" โดยมี อาจารย์สุรชาติ ทินานนท์ และ ดร.ไพฑูรย์ โพธิสาร เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์จุลทรรศน์ พยาฆรานนท์ และ อาจารย์ปัญญา วิจินธนสาร เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายไพฑูรย์ บรรลือทรัพย์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร./โทรสาร. 258-4119

ที่ ทม 1007/๕๐๙๖

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒๖ กรกฎาคม 2542

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยช่างศิลป์ ลาดกระบัง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายไพฑูรย์ บรรลือทรัพย์ นิสิตปริญญาโท วิชาเอกศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กำลังดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การสร้างเกณฑ์การประเมินผลภาคปฏิบัติของอาจารย์ในกลุ่มวิชาศิลปะไทยระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สังกัดกรมอาชีวศึกษา" โดยมี อาจารย์สุรชาติ ทินานนท์ และ ดร.ไพฑูรย์ ทรัพยสาร เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์แถม จันทมยา อาจารย์เสน่ห์ หลวงสุนทร และ อาจารย์นเรศร์ ภูมณงค์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายไพฑูรย์ บรรลือทรัพย์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร./โทรสาร. 258-4119

ภาคผนวก ข

- ตัวอย่างหนังสือขอความอนุเคราะห์ให้อาจารย์สังกัดกรมอาชีวศึกษา
ตอบแบบสอบถาม

- แบบสอบถามแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาชีพไทย

ที่ ทม 1007/ 4209

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๑ สิงหาคม 2542

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน อธิการบดีมหาวิทยาลัย

- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. แบบสอบถาม
2. รายชื่อวิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา

เนื่องด้วย นายไพฑูรย์ บรรลือทรัพย์ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การสร้างเกณฑ์การประเมินผลภาคปฏิบัติของอาจารย์ในกลุ่มวิชาศิลปะไทยระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สังกัดกรมอาชีวศึกษา" โดยมีอาจารย์สุรชาติ ทินานนท์ และ ดร.ไพฑูรย์ โพธิ์สาร เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขออนุญาตให้อาจารย์กลุ่มวิชาศิลปะไทยในวิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา ตอบแบบสอบถามการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทย ในระหว่างเดือนสิงหาคม - กันยายน 2542

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดพิจารณาให้ นายไพฑูรย์ บรรลือทรัพย์ ได้เก็บข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์ และจะกรุณามิหนังสือแจ้งไปยังวิทยาลัยอาชีวศึกษาในสังกัดจะเป็นพระคุณอย่างยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร./โทรสาร. 258-4119

แบบสอบถามแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทย

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย X ลงใน () หน้าข้อความที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

1. เพศ

() ชาย

() หญิง

2. อายุ

() 20-30 ปี

() 31-40 ปี

() 41-50 ปี

() 51-60 ปี

3. ระดับการศึกษาสูงสุด

() ต่ำกว่าปริญญาตรี

() ปริญญาตรี

() สูงกว่าปริญญาตรี

4. ประสบการณ์ในการสอน

() 1-5 ปี

() 6-15 ปี

() 16-25 ปี

() 26 ปีขึ้นไป

5. สาขาที่จบการศึกษา

() ทัศนศิลป์

() ศิลปศึกษา

() ทัศนศิลป์และศิลปศึกษา

() ออกแบบ

() จิตรกรรม

() ประติมากรรม

() อื่น ๆ

6. วิชาศิลปะที่สอน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

() ศิลปะไทย

() ศิลปะประจำชาติ

() จิตรกรรมไทย 1

() จิตรกรรมไทย 2

() ลายรดน้ำ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทย

คำชี้แจง ข้อความต่อไปนี้ เป็นรายการความรู้ความสามารถที่ควรตรวจสอบเพื่อนำไปใช้ในการประเมินผลภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาศิลปะไทย ขอให้ท่านได้พิจารณาแล้วแสดงความคิดเห็นในเชิงเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย โดยเขียนเครื่องหมาย X ลงในช่องระดับความคิดเห็นทางขวามือของรายการนั้น ๆ ตามความคิดเห็นของท่าน

รายการความรู้ความสามารถ	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยมากที่สุด
1. <u>ด้านทักษะในการปฏิบัติงาน</u>					
1.1 การใช้เครื่องมือได้ถูกต้องตามประเภทของงาน.....					
1.2 ใช้วิธีการลงสีพื้นและการตัดเส้นได้อย่างถูกต้อง.....					
1.3 ปฏิบัติงานตามขั้นตอนของการทำงาน.....					
1.4 คัดลอกลายได้ตรงตามต้นแบบที่ให้.....					
1.5 ความตรงต่อเวลาในการส่งงาน.....					
1.6 การจัดช่องไฟได้อย่างถูกต้องและเที่ยงตรง.....					
1.7 การจัดแบ่งระยะของตัวลายได้เหมาะสมและเที่ยงตรง.....					
1.8 การตัดเส้นกันหรือเส้นภาพได้อย่างถูกต้องและเที่ยงตรง.....					
1.9 การบากหรือการทำให้เกิดจังหวะระนาบบนเส้นรูปนอกตัวลายได้เหมาะสม.....					

รายการความรู้ความสามารถ	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยมากที่สุด
1.10 การใช้เส้นแรได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม.....					
1.11 การใช้เส้นรูปได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม.....					
1.12 การใช้เส้นกันลายได้อย่างถูกต้องและเที่ยงตรง.....					
1.13 การถมพื้นลายได้อย่างเหมาะสม.....					
1.14 การกำหนดลักษณะของกรอบและและขนาดของภาพ.....					
1.15 การออกเฑลายได้อย่างถูกต้อง.....					
1.16 การแยกเฑลายได้อย่างถูกต้อง.....					
1.17 การควบคุมน้ำหนักมือได้อย่างเหมาะสม.....					
2. <u>ด้านความคิดและการประยุกต์ใช้</u>					
2.1 ใช้วิธีการผูกมัดลายโดยใช้แม่ลายประเภทเดียวกันมาเขียนเรียงต่อกันตามแนวนอน.....					
2.2 ใช้วิธีเขียนก้านหรือเถาสั้น ๆ เพื่อช่วยเชื่อมแม่ลายแต่ละดอกให้ต่อเนื่องกัน.....					
2.3 ใช้วิธีการผูกมัดลายโดยใช้แม่ลายประเภทเดียวกันมาเขียนเรียงต่อกันตามแนวตั้ง.....					
2.4 ใช้วิธีการผูกมัดลายโดยใช้แม่ลายประเภทเดียวกันมาเขียนเรียงต่อกันแบบตาหมากรุก.....					
2.5 ใช้วิธีการผูกมัดลายโดยใช้แม่ลายต่าง					

รายการความรู้ความสามารถ	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย มากที่สุด
ประเภทกันมาเขียนเรียงต่อกันตาม แนวตั้ง.....					
2.6 ใช้วิธีการผูกวลดลายโดยใช้แม่ลายต่าง ประเภทกันมาเขียนเรียงต่อกันตาม แนวนอน.....					
2.7 ใช้วิธีการผูกวลดลายโดยใช้แม่ลายต่าง ประเภทกันมาเขียนเรียงต่อกันแบบ ตาหมากรุก.....					
2.8 ใช้วิธีการผูกวลดลายในกรอบรูปวงกลม และวงรีได้.....					
2.8 ใช้วิธีการเขียนวลดลายในกรอบรูปสาม เหลี่ยมหน้าจั่วและได้.....					
2.10 ใช้วิธีการผูกวลดลายในกรอบรูปสี่เหลี่ยม ผืนผ้า แนวนอนและแนวตั้งได้.....					
3. <u>ด้านความสมบูรณ์ในความงาม</u>					
3.1 การรักษาความสะอาดของเรียบร้อยงาน.....					
3.2 การจัดภาพได้อย่างสัมพันธ์กลมกลืน.....					
3.3 การกำหนดรูปแบบของวลดลายได้ อย่างเหมาะสมและสวยงาม.....					
3.4 การจัดภาพได้อย่างมีเอกภาพ.....					
3.5 การจัดภาพอย่างมีจุดเด่นน่าสนใจ.....					
3.6 การระบายสีได้อย่างสวยงาม.....					
3.7 การจัดองค์ประกอบศิลป์ได้อย่างสวยงาม.....					

รายการความรู้ความสามารถ	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย มากที่สุด
3.8 การจัดส่วนประกอบย่อยของลายได้ อย่างสวยงาม.....					
4. การพิจารณาให้คะแนนรวม					
4.1 คะแนนด้านทักษะในการปฏิบัติงาน ควรให้คะแนนร้อยละ 30.....					
4.2 คะแนนด้านความคิดและการประยุกต์ใช้ ควรให้คะแนนร้อยละ 40.....					
4.3 คะแนนด้านความสมบูรณ์ในความงาม ควรให้คะแนนร้อยละ 30.....					

ประวัติย่อผู้วิจัย

- ชื่อ นายไพฑูรย์ บรรลือทรัพย์
- เกิดวันที่ 10 เดือนตุลาคม พุทธศักราช 2498
- ที่ทำงาน วิทยาลัยช่างศิลป์ ลาดกระบัง
กรุงเทพมหานคร 10520
- ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านพักวิทยาลัยช่างศิลป์ ลาดกระบัง
กรุงเทพมหานคร 10520
- ประวัติการศึกษา ปก.ศ.สูง (ศิลปศึกษา) วิทยาลัยครูเพชรบุรี 2520
กศ.บ. (ศิลปศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2526
กศ.ม. (ศิลปศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2542
- ประสบการณ์
- 2532 ร่วมแสดงนิทรรศการศิลปกรรม "โตชิบานำสิ่งที่ได้สู่ชีวิต" ครั้งที่ 1
- 2533 ร่วมแสดงนิทรรศการศิลปกรรมการกุศล "ศิลปศึกษา-ช่างศิลป์33" ณ โรงแรมมณเฑียร
- 2534 แสดงงานเดี่ยว "นิทรรศการลายรดน้ำ" ที่โรงแรมแลนด์มาร์ก
- 2535 ร่วมแสดงนิทรรศการศิลปกรรมเสี้ยวศตวรรษมณเฑียร ณ โรงแรมมณเฑียร
- 2536 ร่วมแสดงนิทรรศการศิลปกรรมคณาจารย์วิทยาลัยช่างศิลป์ ครั้งที่ 1
- 2537 ร่วมแสดงนิทรรศการศิลปกรรมคณาจารย์วิทยาลัยช่างศิลป์ ครั้งที่ 2
ร่วมแสดงนิทรรศการศิลปในโอกาสครบรอบ 40 ปีวิทยาลัยช่างศิลป์
- 2538 ร่วมแสดงนิทรรศการศิลปกรรมครั้งที่ 1 ของ ศิลปินกรมศิลปากร
ร่วมแสดงนิทรรศการศิลปกรรมคณาจารย์วิทยาลัยช่างศิลป์ ครั้งที่ 3
- 2539 ร่วมแสดงนิทรรศการศิลปกรรม "3 มุมมองสีน้ำ" ที่เซ็น ศูนย์การค้าเวิร์ลเทรดเซนเตอร์

การสร้างเกณฑ์การประเมินผลภาคปฏิบัติของอาจารย์ในกลุ่มวิชาศิลปะไทย
ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สังกัดกรมอาชีวศึกษา

บทคัดย่อ
โดย
ไพฑูรย์ บรรลือทรัพย์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกศิลปศึกษา
กุมภาพันธ์ 2543

การศึกษานี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติกลุ่มวิชาศิลปไทยสำหรับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สังกัดกรมอาชีวศึกษา และกำหนดเกณฑ์การประเมินผลภาคปฏิบัติกลุ่มวิชาศิลปไทยสำหรับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สังกัดกรมอาชีวศึกษา โดยอาจารย์ผู้สอนกลุ่มวิชาศิลปไทย ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ประกอบด้วยอาจารย์ที่กำลังสอนในสาขาศิลปกรรม สังกัดกรมอาชีวศึกษา จำนวน 38 แห่ง ในปีการศึกษา 2542 จำนวนทั้งสิ้น 152 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ตัวเลือก ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for Social Sciences)

ผลการศึกษาพบว่า

1. แนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติกลุ่มวิชาศิลปไทย ประกอบด้วย การพิจารณา ด้านต่าง ๆ 4 ด้าน คือ ด้านทักษะในการปฏิบัติงาน ด้านความคิดและการออกแบบ ด้านความสมบูรณ์ในความงาม และด้านการพิจารณาให้คะแนนรวม
2. เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลภาคปฏิบัติกลุ่มวิชาศิลปไทย จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน สาขาที่สำเร็จการศึกษา และวิชาศิลปะที่สอน พบว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
3. เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินผลภาคปฏิบัติกลุ่มวิชาศิลปไทย ประกอบด้วยเกณฑ์ด้าน ด้านทักษะในการปฏิบัติงาน จำนวน 17 รายการ เกณฑ์ด้านความคิดและการออกแบบ จำนวน 10 รายการ เกณฑ์ ด้านความสมบูรณ์ในความงาม จำนวน 8 รายการ และเกณฑ์ด้านการพิจารณาให้คะแนนรวม ซึ่งจำแนกได้ดังนี้ ด้านทักษะในการปฏิบัติงาน ร้อยละ 30 ด้านความคิด และการออกแบบ ร้อยละ 40 และด้านความสมบูรณ์ในความงาม ร้อยละ 30

PRACTICAL EVALUATIVE CRITERIA OF THAI ART TEACHER AT
VOCATIONAL LEVEL UNDER THE DEPARTMENT
OF VOCATIONAL EDUCATION

AN ABSTRACT
BY
PAITON BANLUESUP

Presented in partial fulfillment of the requirement for the
Master of Education degree in Arts Education
at Srinakharinwirot University
February 2000

This study aimed to investigate evaluative approach of Thai practical art and to contribute its evaluative criteria for vocational education certificate students by Thai art teachers. The population comprised 152 Thai art teachers teaching in vocational education college under the Department of Vocational Education during 1999 academic year. Rating – scale questionnaire was administered for collecting data. Then data were analyzed by SPSS (Statistical Package for Social Sciences).

The results revealed that :

1. Evaluative approach of Thai practical art according to Thai art teachers' opinion included performance skill, idea and application, art aesthetics and scoring.
2. When compared Thai art teachers' opinion according to sex, age, education, teaching experience, graduate field and subject teaching, it was found that there was no significant difference.
3. Practical evaluative criteria on Thai art subjects included 17 items of performance skill, 10 items of idea and application, 8 items of art aesthetics and, scoring with 30 percentage for performance skill, 40 percentage for idea and application and 30 percentage for art aesthetics.